

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Έτος Ιδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1995

Αριθμός Τεύχους 86-87

PROCESSED

JUL 18 2006

STU LIBRARY

ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΒΡΕΦΟΚΡΑΤΟΥΣΑ

Θεοφάνους του Κρητός, 1546

RECEIVED

MAR 21 1996

LIBRARY - P.A.O.I.

Ι. ΜΟΝΗ ΣΤΑΥΡΟΝΙΚΗΤΑ, ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Έτος Ιδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Αριθμός Τεύχους 86-87

Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1995

Ετήσια Συνδρομή £10

Διευθύνεται από Συντακτική Επιτροπή

5 CRAVEN HILL, LONDON W2

TEL: 0171-723 4787

FAX: 0171-224 9301

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2

TEL: 0171-723 4787

FAX: 0171-224 9301

First Published 1964

November - December 1995

Third Period

No: 86 - 87

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 3-4. Πατριαρχική Απόδειξις επί τοις Χριστουγέννοις.
- 4-5. Εγκύκλιος Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων επί τη Κοσμοσωτηρίω Εορτή των Χριστουγέννων.
5. Σεβ. Αρχιεπισκόπου Θυατείρων κ. Γρηγορίου, Πνευματική προετοιμασία για τα Χριστούγεννα.
- 6-8. Παναγιωτάτου Οικουμ. Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, "Διάλεξις Κωνσταντινουπόλεως".
9. Χαράς της Α.Θ.Π. του Οικουμ. Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά την έναρξιν των συνομιλιών μετά της Αγγλικανικής πλευράς.
10. Ομιλία της Α.Θ.Π. του Οικουμ. Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά τον Εσπερινόν εν τω Καθεδρικό Ναώ του Canterbury.
11. Πρόποσις της Α.Θ.Π. του Οικουμ. Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου κατά το παρατεθέν υπό της Ομογενείας Γεύμα εν τω ξενοδοχείω Claridges, 6 Δεκεμβρίου 1995.
12. Αρχιμ. Ανθίμου Ελευθεριάδη, Προσφωνήσις προς την Α.Θ.Π. τον Οικ. Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίου.
- 13-15. Χάρη Μεττή, Το Οικουμενικό Πατριαρχείο.
16. Πρόγραμμα Πατριαρχικής Επισκέψεως εις Ηνωμένον Βασίλειον, 2-8 Δεκεμβρίου 1995.
- 17-18. 4η Διάσκεψη Συνδέσμου Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μ. Βρετανίας.
19. Έρσανος προς ενίσχυσιν του Οικουμ. Πατριαρχείου.
- 20-21. Patriarchal Message for the Feast of the Nativity of Christ.
- 21-22. Encyclical of H.E. Archbishop Gregorios on the occasion of the world-saving Feast of the Nativity of Christ.
- 22-23. Archbishop Gregorios, The 1900th Anniversary of the Book of the Revelation of St. John the Divine and the Contemporary World.
- 24-26. "Constantinople Lecture", by H.A. Holiness the Oecumenical Patriarch Vartholomaeos the First.
- 26-27. Homily of H.A. Holiness the Oecumenical Patriarch Vartholomaeos the First in Canterbury Cathedral during the course of Evening Worship.
- 27-28. Sermon of H.A. Holiness the Oecumenical Patriarch Vartholomaeos the First delivered during the course of Evening Worship in the Collegiate Church of St. Peter in Westminster Abbey.
28. Address of H.A.H. the Oecumenical Patriarch Vartholomaeos the First on his departure from Lambeth Palace.
29. Greeting of H.A.H. the Oecumenical Patriarch at the opening of discussions with the Anglican side.
29. Recent Publications.
30. The Visit of H.A.H. the Oecumenical Patriarch to the UK.
- 31-32. Χρονικό Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου.

Η Α.Θ. Παναγιότης ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος κατά την επίσημη επίσκεψή του στο Ηνωμένο Βασίλειο ως προσκεκλημένος της Α. Χάριτος του Αρχιεπισκόπου Καντουαρίας Δρος Γεωργίου Carey συνεζήτησε μεταξύ άλλων το θέμα του Διαλόγου μεταξύ Ορθόδοξων και Αγγλικανών. Στη φωτογραφία ακούει προσεκτικά τις απόψεις του Αρχιεπισκόπου Καντουαρίας και Πριμάρτου Πάσης Αγγλίας τόσο επί του θέματος αυτού όσο και επί άλλων ζωτικής σημασίας θεμάτων που αφορούν τις σχέσεις μεταξύ των δύο Εκκλησιών.

ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ Ν' ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ ΤΗ
ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΚΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΕΠΙ ΤΟΙΣ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΟΙΣ

ριθμ. Διεκ. 405
ριθμ. Πρωτ. 1657

+ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΙΧΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥ

*Χριστός γεννάται, δοξάσατε·
Χριστός επί γης, υψώθητε.*

προσφιλείς εν Χριστώ αδελφοί,
έκνα εν τω Γεννηθέντι Κυρίω αγαπητά,

Εορτάζομεν και εφέτος εντός της πανευφροσύνου και λειτουργικής κατανύξεως την του Χριστού Γέννησιν
ν τη Μητρί Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, εν ολοκληρω τη ανά την οικουμένην Ορθοδόξω Εκκλησία του
ριστού.

Και εορτάζομεν εν τη Βασιλίδι των πόλεων εντός της ίδιας ημών ατμοσφαιράς· εορτάζουν όλαι αι πόλεις
αι τα χωρία εντός του ίδιου αυτών πνεύματος· εορτάζουν αι ορθόδοξοι χώραι και οι πιστοί της διασποράς· έκαστος
που ευρίσκεται. Και έρχεται ο Κύριος, και φέρει παντού το φως, την ουράνιον αγαλλίασιν· έρχεται εις την
μετέραν εσχατίαν· έρχεται και επισκέπτεται ημάς, τους αμαρτωλούς και αναξίους.

Και η Θεία Λειτουργία υπενθυμίζει πάντοτε την αδυναμیان και αναξιότητα ημών, λέγουσα: "Ουδείς άξιος
ων συνδεδεμένων ταις σαρκικαίς επιθυμίαις και ηδοναίς προσέρχεσθαι ή προσεγγίζειν ή λειτουργείν σοι... Το γαρ
ιακονείν σοι μέγα και φοβερόν και αιταις ταις επουρανίαις δυνάμεσιν". Και εφ' όσον είναι μέγα και φοβερόν και
ις τας αγγελικάς δυνάμεις το να διακονούν τον Θεόν, συνειδητοποιούμεν την απροσμέτρητον αναξιότητα ημών και
ο αγεφύρων χάσμα, το οποίον χωρίζει την ημετέραν αδυναμίαν από του Θεού την παναγίαν και ανερμήνευτον
παρξιν. Πριν όμως απογοητευθώμεν εκ του γεγονότος της παντελούς αναξιότητος και ευτελείας ημών, η
ειτουργική ευχή προσθέτει έν "αλλ' όμως":

"Αλλ' όμως διά την άφατον και αμέτρητόν σου φιλανθρωπίαν ατρέπτως και αναλλοιώτως γέγονας
νθρωπος".

Την ιδικήν μας απροσμέτρητον αδυναμίαν νικά η άφατος και αμέτρητος φιλανθρωπία του Θεού Λόγου. Και
ρχεται και μας σώζει διά τρόπον θεϊκού, αξίου της μεγαλοπρεπούς Αυτού αγάπης. Δεν μας επεσκέφθη απλώς· δεν
ας εκήρυξε μόνον την αλήθειαν του λόγου· δεν μας παρηγόρησε διά νουθεσιών· δεν εθεράπευσεν ως ιατρός τας
σθενείας ημών. Αλλά ατρέπτως και αναλλοιώτως έγινεν άνθρωπος· και μας εχάρισε το φως το της γνώσεως διά
οινωνίας ζωής· και απλοΰται η ευλογία και η ουράνιος παράκλησις εις ολοκληρον την ανθρωπίνην ύπαρξιν.

Κατέστη η Εκκλησία παράδεισος· εφωτίσθη η σύμπασα οικουμένη· σκιρτούν τα όρη Χριστού γεννηθέντος·
λέπομεν όλην την φύσιν έσωθεν κατηγλαϊσμένην διά της θείας Επιφανείας· και ευρίσκομεν την πλησμονήν της
ωής.

Όλον το μυστήριον είναι φανέρωσις ανερμηνεύτου φιλανθρωπίας· είναι υπέρβασις του νόμου και της
ικαιοκρισίας· είναι η νίκη και η δεσποτεία της θείας ευσπλαγχνίας. Διά τούτο τονίζει ο αββάς Ισαάκ: Μη ονομάσης
ον Θεόν δίκαιον. Εάν ήτο δίκαιος, θα μας κατεδικάζεν όλους, συμφώνως προς τας πράξεις ημών. Είναι φοβερός ο
Θεός, όχι διά την δύναμίν Του, αλλά διά την αγάπην και την ελεημοσύνην Του. Και ο εκ των προκατόχων ημών εν
γίοις Πατήρ Γρηγόριος ο Θεολόγος, του οποίου τους λόγους χρησιμοποιεί η ακολουθία των Χριστουγέννων, μας
ένει διηνεκώς: Χριστός γεννάται, δοξάσατε! Μη μεμψιμοιρήτε διά τας δοκιμασίας σας· μη φοβήσθε διά τας
σθενείας σας· μη αμφιβάλλετε διά την αγάπην του Θεού. Μόνον δοξάσατε· υμνήσατε· ευχαριστήσατε· σκιρτήσατε
ν αγαλλιάσει· μαζί με όλην την Εκκλησίαν, μαζί με όλην την Δημιουργίαν. Διότι αυτή η επίσκεψις, αυτή η
ρόσηψις της φύσεως ημών, η οποία χαροποιεί ολοκληρον την κτίσιν, μας κατέστησεν όλους αδελφούς του
ριστού.

Και εις το σημείον τούτο θα ηθέλομεν να τονίσωμεν την σημασίαν της αληθείας, την σημασίαν της
ορθοδόξου πίστεως. Πώς αυτή η πίστις δι' όλης της ακριβείας της είναι προϋπόθεσις αψευδούς σωτηρίας. Διότι δεν
ίται ο σαρκωθείς Κύριος απλούς Θεός, απρόσιτος· δεν είναι απλούς άνθρωπος, αδύνατος. Δεν είναι εις προφήτης
θεοφόρος Άγιος. Είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος· είναι τέλειος Θεάνθρωπος.

ούτο είναι το μόνον καινόν υπό τον ήλιον. Διά τούτο είναι σκάνδαλον διά την ανθρωπίνην νόησιν. Είναι δύσκολον
α πιστευσθί· είναι θεία δωρεά, υπερβαίνουσα πάσαν έννοιαν η βίωσις της πλησμονής ταύτης, του μυστηρίου της
ου Θεού Σαρκώσεως εντός της Θείας Λειτουργίας της Ορθοδοδόξου ημών Εκκλησίας. Και συνειδητοποιούμεν
ιαρκώς εναργέστερον, ότι η αλήθεια της πίστεως, ως φανέρωσις της αμετρήτου φιλανθρωπίας, δεν είναι
ατόρθωμα ιδιόν μας, αλλά δωρεά του συγκαταβάντος και κενωθέντος Θεού.

Διά τούτο μετά την πρώτην θεόπνευστον προτροπήν: "Χριστός γεννάται δοξάσατε", ακολουθεί και δευτέρα:
Χριστός επί γης· υψώθητε". Είμεθα χρεώσται εις την θεϊκήν ταύτην Αγάπην· οφείλομεν να υψωθώμεν
νευματικώς, δηλαδή να ταπεινωθώμεν· ή ορθότερον, εάν όντως βιώσωμεν το μυστήριον της θείας συγκαταβάσεως
αι κενώσεως, κατά φυσικήν συνέπειαν του πνευματικού νόμου, ταπεινούμεθα· ερχόμεθα εις αίσθησιν της
παντελούς πτωχείας μας· Κενούμεθα, αδειάζομεν από την ψευδαίσθησιν ότι είμεθα "κάποιον τι", όπως λέγει ο Άγιος
νικόδημος ο Αγιορείτης· νεκρούνται τα μέλη ημών τα επί της γης· και αναζωογονείται ο έσωθεν καινός της καρδιάς
μών άνθρωπος, τρεφόμενος εκ της θείας Αγάπης, συντριβής και ευγνωμοσύνης.

Τότε εξερχόμενοι εκ της Θείας Λειτουργίας των Χριστουγέννων· εξερχόμενοι, οι αληθώς πιστοί χριστιανοί
κ της θείας ταύτης μυσταγωγίας, ακούομεν έσωθεν ημών την προσταγήν του Αποστόλου: "πλατύνθητε" (Β' Κορ.
13)· γίνετε, κατά το παράδειγμα του επιφανέντος Θεού, και σεις εύσπλαγχνοι, επεικείς, ανεξίκαιοι, μεταφέρατε
την θείαν δωρεάν της υψοποιού ταπεινώσεως, την οποίαν εγνωρίσατε εκ της πολιτείας του Σαρκωθέντος Κυρίου.

Μεταδώσατε εις όλους τους ανθρώπους, εις όλην την Δημιουργίαν, το χαρμόσυνον μήνυμα των
Χριστουγέννων διά της συγκαταβατικότητος, ευσπλαγχνίας και ανοχής, όπως ακριβώς εγνωρίσατε τον Γεννηθέντα
εάνθρωπον να συμπεριφέρεται προς σάς εντός της Εκκλησίας.

Χριστός επί γης· υψώθητε. Μάθετε ν' αγαπάτε· μεταφέρατε την αγάπην και την χαράν των Χριστουγέννων
εις τας βασανιζόμενας καρδιάς των ζητούντων την ειρήνην ανθρώπων. Ο άνθρωπος γίνεται συνήθως δύστροπος ή

και επιθετικός, όταν δεν τον αγαπούν, όταν στερηθεί αγάπης, κατανόησης και ανοχής. Οι άνθρωποι εμφανίζονται συχνά προβληματικοί, και ενίοτε κακοί, επειδή αγνοούν την αγάπη του Θεού.

Γίνετε κήρυκες της αγάπης του Θεού διά των έργων. Τούτο είναι το μεγαλύτερον δώρον, το οποίον έχομε να προσφέρωμεν την περίοδον των Χριστουγέννων εις όλον τον κόσμον και εις τον εαυτόν μας. Διά της αγάπης γνωρίζομεν αληθώς τον εαυτόν μας και τους άλλους· διά της αγάπης επιλύονται όλα τα προβλήματα και έρχεται η ηρεμία.

Όπως όμως το μικρόν ποίμνιον της Εκκλησίας εδέχθη το πλήρωμα της ζωής και της χαράς δωρεάν· και κάθε άνθρωπος, φέρων την πνοήν του Θεού, εν εαυτώ ζητεί το αυτό πλήρωμα· έχει ανάγκην να αποκτήσῃ τη βεβαιότητα, ότι κάποιος τον αγαπά· κάποιος αγαπά την σωτηρίαν του· αγαπά την ελευθερίαν του· αγαπά την ζωήν του.

Διότι ο Θεός έπλασεν εν ελευθερία τον άνθρωπον εξ αγάπης. Και μόνον εντός της αισθήσεως ταύτης, ότι Θεός τον αγαπά, δύναται να θεραπευθῇ από τα πάθη· να φωτισθῇ από χαράν το πρόσωπόν του· να αισθανθῇ παράκλησιν εις την καρδίαν του· να πιστεύσῃ ότι έχει κάποιαν αξίαν η ύπαρξις του· ότι είναι δυνατόν να ζήσῃ, ν' σωθῇ, να καταστῇ ελεύθερος, διά να υποδουλωθῇ εκουσίως εις την αγάπην του Θεού· είναι δυνατόν να υψωθῇ, ν' πλατυνθῇ, να διασταλῇ, να καταστῇ χώρα του αχωρήτου μυστηρίου· να εύρῃ την ευρυχωρίαν την απεριόριστον εὐτην θερμὴν φωλεάν της Εκκλησίας, όπου ο Χριστός γεννᾶται. Καί τότε οπουδήποτε και αν ευρίσκεται, εν παντί τῷ τρόπῳ της δεσποτείας Κυρίου, αισθάνεται ότι ευρίσκεται εις τα ἴδια, διότι ευρίσκεται εντός του κλίματος της αγάπης και της στοργῆς του Θεού.

Χριστός γεννᾶται· δοξάσατε οὖν οὐκ ὀρθόδοξοι πιστοὶ ὅπου και αν ευρίσκεσθε. Χριστός ἐπὶ γῆς· υψώθητε οὖν λαβόντες τὴν ἀφάτον χάριν, διά να γίνωμεν ἀφορμή, διά τοῦ ἰδικοῦ μας παραδείγματος, να υψωθούν οἱ ἀδελφοί μας, να υψωθῇ και ολόκληρος ἡ γῆ· να ἐπιτελεσθῇ ὁ σκοπὸς τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου, ὁ σκοπὸς τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου· να γίνῃ ἡ γῆ οὐρανός, να φθάσωμεν εἰς τὴν τελικὴν εὐλογίαν τῆς θεανθρωπίας, κατὰ τὴν ὁποίαν "καίνοὺς οὐρανοὺς και γῆν καινὴν κατὰ τὸ ἐπάγγελμα Αὐτοῦ προσδοκώμεν" (Β' Πέτρ. 3,13). Ναι, γένοιτο Κύριε Ἰησοῦ. Ἀμήν.

Χριστούγεννα 1995

+ Ο Κων/πόλεως Βαρθολομαῖος διάπυρος προς τον ενανθρωπήσαντα Σωτήρα ευχέτης πάντων υμῶν

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΠΙ ΤΗ ΚΟΣΜΟΣΩΤΗΡΙΩ ΕΟΡΤΗ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Αγαπητοί μας, αδελφοί Ελληνορθόδοξοι Χριστιανοί,

"Ὅς (ὁ Θεός) ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους και μετέστησεν εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολύτρωσιν, τὴν ἀφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως." (Κολοσσαεῖς Κεφ. Α' 13-15).

Μας καλεῖ και πάλιν ἡ Μάνα Εκκλησία να εορτάσουμε τὸ κοσμοσωτήριο Γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ και Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν χαρὰ και τὴν ἐλπίδα και τὸ στήριγμα τῆς Οἰκουμένης. Ολόκληρη ἡ Ἀνθρωπότητα, με ἐπικεφαλὴς τὴν διασκορπισμένην ἀνά τὴν Ὑψήλιο Εκκλησία, εορτάζει και με ἰδιαίτερη ἀγαλλίαση τιμᾷ τὸ γεγονός τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ και τῆς ἐπισκέψεώς Του σὲ σχῆμα και μορφὴ ἀνθρώπου ἀνάμεσά μας. Για δύο ολόκληρες σχεδὸν Χιλιετηρίδες διατηροῦμε ἀσβεστοὶ και πάντα νωπὴ τὴν μνήμη τῆς ἑορταστικῆς Γεννήσεως και, μαζί με τοὺς Εὐαγγελιστὰς, ἐπαναλαμβάνομε: "Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, και ἐθεσάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος και ἀληθείας." (Ἰωάννης κεφ. Α', 14-15).

Τὰ Χριστούγεννα παραμένουν πάντα ἡμέρα χαράς και ευφροσύνης. Εἶναι ἡ ἀστείρευτὴ πηγὴ και τὸ "ἀληθινόν Φῶς" ποῦ ἦλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν γιὰ να φωτίσῃ τὸν πλανημένο κόσμον και να τὸν ἐπαναφέρει κοντὰ στο Θεό.

"Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψους ἐπιφάνει τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιά θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθύναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης." (Λουκάς Κεφ. Α', 79-80). Ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ "Ἀρχὼν τῆς εἰρήνης και ὁ Πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος", ὁ ὁποῖος στηρίζει και γαληνεύει τὸν "συντετριμμένο κάλαμον" τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, γιὰ να μὴν ἀποκάμνῃ ἀπὸ τὰ λυπηρὰ τοῦ Βίου. Να μὴν ἀποθαρρύνεται ἀπὸ τὴν φθορὰ και τὸν θάνατον και τὴν ἐμπερίστατον ἁμαρτία και τὴν πλάνη τοῦ Διαβόλου. Ἀλλὰ με ἐμπιστοσύνη εἰς "τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν και τελειωτὴν Ἰησοῦν" να συνεχίσει νικητὴς και τροπαιοφόρος τὴν ζωὴν του και να τὴν καταξιώνει με ἔργα ἀρετῆς και προόδου, με ἔργα προσευχῆς και ἀγιότητος, με ἔργα ποῦ ν' ἀποτελοῦν "οὐκ ὀσμὴν εὐωδίας πνευματικῆς" πρὸς δόξαν και τιμὴν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ὁ ὁποῖος Θεὸς ἐν τῇ πανοσιφίᾳ Του οἰκονόμησε τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ δευτέρου προσώπου τῆς Ἁγίας Τριάδος, τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ "ὅστις ἐγεννήθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου και Μαρίας τῆς Παρθένου ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας ἐν ἡμέραις Ἡρώδου τοῦ Βασιλέως Αὐγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς". Ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ παραμένει ἡ ἐρὴ Κιβωτός, ἡ ὁποία θα σώζει τὸν ἄνθρωπον, ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸν τῆς ἁμαρτίας και ἀπιστίας και πλάνης ποῦ ἀδιάρκοι οὖν. Ὁ Διάβολος ἐνσπείρει μέσα μας και γύρω μας γιὰ να παρασύρει τὸν ἄνθρωπον και να τὸν ἀποξενώσει ἀπὸ τὸν Δημιουργὸν και Θεὸ Πατέρα. Ὁ Χριστὸς λοιπὸν ἦλθε στὴ γῆ γιὰ να συμφιλώσῃ τὸν Θεὸν και τὸν ἄνθρωπον, να ἐνώσῃ τὰ διεστῶτα και να εὐαγγελιστεῖ τὴν εἰρήνην και συγνώμην και ταπεινοφροσύνην μεταξύ τῶν ἀτόμων και τῶν Λαῶν, μεταξύ τῶν διηρημένων Χριστιανῶν και τῶν ἀλληλοὑποβλεπομένων και ἀλληλομισουμένων Ἐθνῶν τῆς Οἰκουμένης.

Η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΣΤΟ ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Πρὶν λίγες μέρες εἰχαμε ἀνάμεσά μας τὸν Οἰκουμενικὸν μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαῖο. Ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Ὀρθοδοξίας και Ἐπίσκοπος τῆς Βασιλεύουσας ἦλθε στὴ Μ. Βρετανία σαν ἄγγελος εἰρήνης και ἱερὸς φορέας τῆς Ὀρθόδοξης Χριστιανικῆς Παράδοξης και Πίστεως. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἱστορικῆς πόλεως Canterbury και ἀρχηγὸς τῆς Ἀγγλικανικῆς Εκκλησίας Δρ. Γεώργιος Carey τὸν υποδέχθηκε με τιμὲς μεγάλες και τὸν ἐφιλοξένησε στὸ σπίτι του. Κληρικοὶ και λαϊκοὶ τῆς Εκκλησίας τῆς Ἀγγλίας περιέβαλαν τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχη και τὴν τίμια συνοδεία Του με σεβασμὸν και βαθεῖα ἀγάπη, και με πολλὰ κατανόησιν ἀκούσαν τὰ αἰτήματα και τὴς ὁμιλίες ποῦ ἔκαμε ὁ Ἀπόστολος τῆς Βασιλεύουσας. Μέσα στὴν ἱερὴ ἀτμόσφαιρα τῶν Ἁγίων τούτων ἡμερῶν ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τῶν πατέρων τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ τὸν διάδοχον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου και τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου και τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, οἱ ὁποῖοι ἐλάμπρυναν με τὴν ἀρετὴν και τὴν σοφίαν τοὺς το στερῶμα τῆς Εκκλησίας.

Και συνεχιστής αυτών ταπεινός, πιστός και ενθουσιώδης είναι ο σημερινός Οικουμενικός Πατριάρχης.

Η Ομογένεια και ολόκληρη η Ορθόδοξη Εκκλησία και οι πιστοί της που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο εδέχθησαν τον Οικουμενικό Πατριάρχη με ενθουσιασμό και πήραμε την ευχή και την ευλογία Του. Επλουτίσαμε τις πνευματικές εμπειρίες μας και ανανεώσαμε την πίστη μας στο Μυστήριο της πίστεως που πάντα μας θυμίζουν τα Μεγάλα και Κοσμοσωτήρια Γεγονότα των Χριστουγέννων και των Θεοφανείων που ετοιμαζόμαστε σε λίγες μέρες να πανηγυρίσουμε οι Χριστιανοί. Γι' αυτό να προσευχηθούμε για την υγεία και ενίσχυση του έργου του Οικουμενικού Πατριάρχου και όλων των Ιεραρχών και Κληρικών της Εκκλησίας. Να προσευχηθούμε για την ειρήνη του σύμπαντος κόσμου και την ευστάθεια και ενότητα των Αγίων του Θεού Εκκλησιών. Να προσευχηθούμε για τη Βασίλισσα της Αγγλίας Ελισάβετ Β' και όλη την Βασιλική Οικογένεια. Να προσευχηθούμε για την Κυβέρνηση και τους Άρχοντες του Ηνωμένου Βασιλείου. Για τους Άρχοντες και το Λαό της Ελλάδος και της Κύπρου. Να μνημονεύουμε στην προσευχή μας τους πρόσφυγες, τους ασθενείς, τους αγνοούμενους, τους φυλακισμένους, τους εμπερίστατους και απόκληρους της ζωής και για όλους εκείνους που χρειάζονται τη βοήθεια και τη χάρη του Θεού. Να κάνουμε ειδική αναφορά στην προσευχή μας κατά την Θεία Λειτουργία των Χριστουγέννων για τη Νεολαία, τους Φοιτητές και την προστασία της Οικογένειας.

Με αυτές τις ιερές σκέψεις και προσδοκίες που γεννούν τούτες οι Μέρες σας χαιρετίζουμε όλους, Κληρικούς και Λαϊκούς, άνδρες και γυναίκες, νέους και γέροντες, πλουσίους και φτωχούς. Προσευχόμαστε δε όπως ο ΝΕΟΣ ΧΡΟΝΟΣ 1996 είναι για όλους μας ειρηνικός και ευλογημένος από το Νεογέννητο Χριστό.

Χριστούγεννα 1995

+ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Προς τους ευλαβεστάτους Ιερείς και Διακόνους, τους Αξιοτίμους Προέδρους και τα Μέλη των Επιτροπών των Εκκλησιών και Κοινοτήτων και το Χριστεπώνυμον Πλήρωμα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας.

Αγαπητοί,

Από την ερχομένη Τετάρτη, 15 Νοεμβρίου, εορτή των Αγίων Ομολογητών Γουρία, Σαμμωνά και Αβίβου, μπαίνουμε στην περίοδο της Νηστείας των Χριστουγέννων, τα οποία όλοι με ιδιαίτερη χαρά κάθε χρόνο το Δεκέμβριο αναμένουμε να εορτάσουμε. Στην Ορθόδοξη ιδιαίτερα Εκκλησία, κάθε μεγάλο Χριστιανικό γεγονός χαιρετίζεται με νηστεία. Οι Χριστιανοί ακολουθούμε τις αρχαίες συνήθειες και παραδόσεις της αγίας ημών πίστεως και θρησκείας γι' αυτό και ανάλογα προετοιμαζόμαστε, πνευματικά και παιδαγωγικά, για να εορτάσουμε τα μεγάλα γεγονότα που συνδέονται άμεσα με τον Αρχηγό της πίστεώς μας και με τη ζωή της Εκκλησίας.

Έτσι συμβαίνει και με την εορτή των Χριστουγέννων. Σαραντά μέρες πριν από τα Χριστούγεννα κάνουμε ιδιαίτερες πνευματικές, πρακτικές προετοιμασίες για να υποδεχθούμε το Θείο Βρέφος που άνοιξε τους ουρανούς και κατέβηκε στη γη μας για να μας ανεβάσει στον ουρανό και να μας επαναφέρει στους κόλπους της θείας αγάπης και φιλανθρωπίας. Βέβαια η Νηστεία των Χριστουγέννων δεν είναι τόσο αυστηρή και μεγάλη όπως εκείνη της Μεγάλης Σαρακοστής. Είναι όμως νηστεία. Η Εκκλησία μας καλεί σε πνευματική περισυλλογή και αδιάλειπτη προσευχή προκειμένου να προϋπαντήσουμε τον "Μονογενή Υιόν και Λόγον του Θεού" σαρκοφορεμένον και "βρέφος κείμενον εν φάτνῃ". Η νηστεία, η προσευχή, η λιτότητα, η στήρηση των αγαθών και των υλικών απολαύσεων προϋποθέτει αγώνες και θυσιές. Διαδηλώνει όμως την πίστη του ανθρώπου προς τις μεγάλες αξίες, για τις οποίες αξίζει κανείς να υποβάλλεται σε κόπους, στερήσεις και άλλες πνευματικές γυμνασίες. Ο Άγιος Ιάκωβος γράφει: "Θρησκεία καθαρά και αμάντος κόρη τῷ Θεῷ και Πατρὶ, αὐτὴ ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι ὀρφανούς και χήρας ἐν τῇ θλίψει αὐτῶν, ἵναπιδον εαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου" (Ιάκωβος, κεφ. Α' 27).

Γι' αυτό, αγαπητοί μου αδελφοί και συνοδοιπόροι στο ιερό ταξίδι της πρόσκαιρης τούτης ζωής, να εφοδιάσουμε τον εαυτό μας με τα ιερά εκείνα προσόντα που μας συστήνουν η Εκκλησία και η παράδοση του Ορθοδόξου Χριστιανισμού. Έτσι θα μπορούμε να νικούμε τους πειρασμούς και τις παγίδες του διαβόλου, ο οποίος μηχανεύεται μύριους τρόπους για να μας απομακρύνει από το Θεό. Τέτοια εφόδια είναι η προσευχή και η νηστεία. Είναι η εγκράτεια, η υπομονή, η μακροθυμία και η ταπεινοφροσύνη. Είναι η τήρηση των εντολών του Θεού και η εξάσκηση της φιλανθρωπίας και των καλών έργων προς τους συναθρώπους μας. Είναι ο τακτικός εκκλησιασμός και η συμμετοχή στα ιερά Μυστήρια της Εκκλησίας. Η τακτική θεία Μετάληψη και η προσέλευσή μας στο Μυστήριο της μετανοίας και Εξομολογήσεως και η αποχή μας από την καταλαλιά, το ψεύδος, την απάτη, τη συκοφαντία και την κατηγορία εναντίον των αδελφών μας. Η ολοκληρωτική αφοσίωση στο Θεό και το άγιο θέλημά Του, είναι στοιχεία και τα ιερά όπλα που θα μας βοηθήσουν να κρατήσουμε και να ανανεώσουμε την πίστη μας προς το θεό και τις σωστικές αλήθειες που διακηρύσσει το Ιερό Ευαγγέλιο.

Τούτη την περίοδο της προετοιμασίας μας για την υποδοχή του Νεογέννητου Σωτήρα Χριστού, θα έχουμε τη χαρά και το προνόμιο να έχουμε μαζί μας, ανάμεσά μας, τον Αρχηγό της Ορθοδοξίας, τον Οικουμενικό μας Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως κ.κ. Βαρθολομαίο. Πρέπει να δούμε τούτο το γεγονός, τούτη την επίσκεψη σαν ειδική ευλογία και χαρά σταλμένη από τον Θεό. Γι' αυτό και θα πρέπει να προετοιμαστούμε ανάλογα για να υποδεχθούμε τον Πατριάρχη του Γένους και της Ορθοδοξίας. Όλοι να προσέλθουμε στον Εσπερινό και στη Θεία Λειτουργία που θα προσέαρχει για να πάρουμε την ευλογία και την ευχή του. Να τον καλωσορίσουμε και να προσευχηθούμε για την υγεία του. Να τον προστατεύει και να του χαρίζει ο Παντοδύναμος Θεός δύναμη και θάρρος και σοφία για να κηρύττει τον λόγο της αληθείας και να μεταφέρει στις χώρες και στους Λαούς που επισκέπτεται το Μήνυμα της Θείας Αγάπης και φιλανθρωπίας που εφάνερωσεν ο ίδιος ο Θεός με τη θεία συγκατάβαση και την ενανθρώπησή του και την συναναστροφή του, σε σχήμα και μορφή ανθρώπου, μέσα στην οικουμένη.

Να συνδράμουμε οικονομικά στον ιερό έρανο που διεξάγεται για να ενισχύσουμε το Οικουμενικό μας Πατριαρχείο και την ιεραποστολική σταυροφορία του Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, ο οποίος ακατάπαυστα επισκέπτεται το ανά την Υφήλιο Ποιμνίο του για να το ενισχύσει, να το ευλογήσει και να το ενθαρρύνει στον αγώνα του να μείνει πιστός και αφοσιωμένος στην Ορθόδοξη Χριστιανική Παράδοση και Λατρεία.

Τελειώνοντας θα ήθελα να ευχηθώ σε όλους σας υγεία και στην ψυχή και στο σώμα, για να συνεχίζετε ελπιδοφόρο τη ζωή και τα καλά έργα σας μέσα στην Κοινωνία. Με χαρά όλοι και σεβασμό να καλωσορίσουμε τον Οικουμενικό Πατριάρχη. Να μας αξιώσει όλους ο τριαδικός Θεός να υποδεχθούμε τον Αρχηγό της πίστεως και της αγίας θρησκείας μας, τον Ιησού Χριστό που εορτάζει φέτος τα χίλια εννιακόσια ενενήντα πέντε έτη από της Γεννήσεως και του ερχομού Του στη Γη μας. Προσεύχομαι για όλους σας και διατελώ μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

Νοέμβριος 1995

+ Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

“ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ”

ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

a) VISIBLE UNITY AND ECUMENISM FOR THE NEXT CHRISTIAN MILLENNIUM: THE ORTHODOX PROSPECTIVE

b) APOCALYPSE, PATMOS AND THE ENVIRONMENT,

ΔΟΘΕΙΣΑ ΕΝ WESTMINSTER ΥΠΟ ΤΗΣ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ, ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

(4 Δεκεμβρίου 1995)

Από του Ιερού τούτου Ναού της δόξης του Θεού και της εν Κυρίω καυχήσεως των κτητόρων αυτού και όλων εκείνων, οίτινες αναγνωρίζουν αυτόν ως ορατόν σημείον της ιδίας αυτών ενδόξεως κληρονομίας και ταυτότητος, απευθύνομεν ασπασμόν ειρήνης, αγάπης και τιμής. Προς πάντας: την Υμετέραν φίλην Χάριν, αδελφέ Αρχιεπίσκοπε Καντουαρίας Δρ. George Carey, και τους συν υμίν, και προς πάντας τους αγαπητούς παρόντας, προς πάντας υμάς, αδελφαί και αδελφοί εν Κυρίω αγαπητοί, τους φιλοφρόνως συναχθέντας σήμερον ενταύθα εις υπάντησιν της ημετέρας Μετριότητος και της συνοδείας ημών. Τον ασπασμόν τούτον απευθύνομεν προσέτι προς πάντας τους κατοίκους των Βρετανικών Νήσων αδιακρίτως, καθώς και προς τους ανά την Οικουμένην καθ' οιονδήποτε τρόπον συνδεομένους μετά του λαμπρού τούτου οικοδομήματος της πίστεως, της ευσεβείας, των αγώνων και των θυσιών μακράς σειράς γενεών ανθρώπων από της κτήσεως αυτού μέχρι της σήμερον.

Ευχαριστούμεν διά την εγκάρδιον υποδοχήν, διά τους ευγενείς λόγους και τας πολλές εκδηλώσεις της υμετέρας αγάπης, προ πάντων δε διά την ευκαιρίαν, όπως απευθύνωμεν εν μέσω της συνάξεως ταύτης δόξαν και τιμήν τω εν Τριάδι προσκυνουμένω Θεώ. Δόξαν και ευχαριστίαν πολλήν διά τον θησαυρόν, τον οποίον κατέχομεν εν τοις Αγίοις αυτού, μεταξύ των οποίων σεβαστός υπάρχει ενταύθα και ο Άγιος Εδουάρδος ο Ομολογητής, ο διά πολλών χαρισμάτων κεκοσμημένος υπό του Θεού ευσεβής Άναξ (εβασίλευσεν εν Αγγλία από του 1042 μέχρι του 1066), ενώπιον του ιερού σκηνώματος του οποίου επαναλαμβάνει πάς πιστός άνθρωπος μετά του Ψαλμωδού το “Θαυμαστός ο Θεός εν τοις αγίοις αυτού” (Ψαλμ. 67,36).

Ευχαριστούμεν πάντας υμάς διά τα ιερά βιώματα, τα οποία προκαλεί η κοινή ημών αυτή σύναξις, ήτις, αυτή καθ' εαυτήν, αποτελεί ορατήν έκφρασιν εάν όχι της πλήρους ενότητος της Εκκλησίας, πάντως της σφοδράς επιθυμίας διά την επίτευξιν της ενότητος ταύτης· ακριβέστερον δ' ειπείν, διά την προετοιμασίαν των καρδιών και των συνειδήσεων ημών προς υποδοχήν και αποδοχήν της μεγάλης δωρεάς της ενότητος, ως ηθέλησεν αυτήν ο Αρχηγός της Εκκλησίας και Κύριος ημών Ιησούς Χριστός και ως επιχορηγεί αυτήν το Πνεύμα το Άγιον, εις δόξαν Θεού Πατρός.

Περί της ενότητος ταύτης εκλήθημεν, ίνα διατυπώσωμεν σκέψεις τινάς εν τω πλαισίω της “Διαλέξεως Κωνσταντινουπόλεως”, ως ευγενώς επιτιμολόγησαν την ομιλίαν ημών οι συγκροτούντες τον Σύλλογον της Νικαίας υπό την αιγίδα του οποίου δίδεται αυτή και τον οποίον από μέσης καρδίας ευχαριστούμεν.

Ο τίτλος της διαλέξεως αφήνει αοριστίαν τινά, επιτρέπεισαν τον ερώτημα, ποίος αναμένεται να ομιλήσῃ ενταύθα: ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ή αυτή αυτή η Κωνσταντινούπολις;

Ευχαριστούμεν διά την εκ της αοριστίας παρεχομένην ημίν ελευθερίαν επιλογής. Σπεύδομεν δε ίνα διευκρινήσωμεν εξ αρχής, ότι, συμφώνως προς την πίστιν και το ήθος της ημετέρας παραδόσεως, αυτή αυτή η Εκκλησία είναι ή πάντοτε ομιλούσα. Ημείς στόματα αυτής ταπεινά και ανάξια, επιδεόμενα συνεχώς της χάριτος του Θεού, ίνα αξίως διεκρινεύσωμεν εν παντί καιρώ και τόπω την εμπειρίαν και την μαρτυρίαν της Εκκλησίας. Τυχάνουσα, λοιπόν, η Κωνσταντινούπολις το ορατόν σημείον και κέντρον της ενότητος των ανά τον κόσμον Αγιοτάτων Αυτοκεφάλων και Αυτονόμων Ορθοδόξων Εκκλησιών, οφείλει, κληθείσα, ίνα καταθέσῃ και εν τη ώρα ταύτη ενώπιον υμών την μαρτυρίαν αυτής επί του ειδικωτέρου θέματος της διαλέξεως· ήτοι της ορθοδόξου προοπτικής διά την ορατήν ενότητα και τον Οικουμενισμόν κατά την επομένην χριστιανικήν χιλιετίαν και επ' αναφορά προς την Αποκάλυψιν του Ιωάννου, την Πάτμον και το φυσικόν Περιβάλλον.

Μέγιστα εις διάστασιν χρόνου και χώρου και νοήματος τα τιθέμενα ερωτήματα. Ποίος δύναται να τολμήσῃ προσέγγισιν αυτών άνευ φόβου και τρόμου; Ευτυχώς, ως ελέχθη, φωνήν της Εκκλησίας καλούμεθα ίνα αρθρώσωμεν σήμερον. Και ταύτην ακούομεν ημείς λέγουσαν εν συνόψει ταύτα:

Περί της ορατής ενότητος εν πρώτοις ο λόγος. Γνωστός ο προβληματισμός εκ της εν γένει Οικουμενικής Κινήσεως και των επί του θέματος ειδικών προγραμμάτων, μελετών, προτάσεων και ενεργειών πάντων ημών, ιδίως εν τω πλαισίω των εργασιών του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Προβληματισμός, όστις κατέστη εμφανής και κατά την Β' Σύνοδον του Βατικανού, τους επισήμους Θεολογικούς Διαλόγους και τας οικουμενικάς εν γένει προσπάθειας.

Πάντες οι ομιλούντες επί του προκειμένου ζητήματος επικαλούμεθα την προσευχήν του Κυρίου ημών “Πάτερ άγιε, τήρησον αυτούς εν τω ονόματί σου...,” ίνα πάντες έν ώσι” (Ιω. 17,11.21).

Όμως δεν ενθυμούμεθα πάντοτε, ότι η προσευχή αυτή αποτελεί κατηγορηματικήν προσταγήν διά τους πιστεύοντα εις Χριστόν: “Και εγώ την δόξαν ην δέδωκάς μοι δέδωκάς αυτοίς, ίνα ώσιν έν καθώς ημείς έν εσμεν” (Ιω. 17,22).

Η δόξα του Θεού, εικονιζόμενη και φανερούμενη εις την ενότητα και διά της ενότητος της Εκκλησίας, δεν αποκρύπτεται. Όπου υπάρχει και βιούται αληθώς, καταυγάζει τα πάντα και πείθει τους πάντας. Και ο κόσμος πιστεύει· και δοξάζει τον Θεόν· και σώζεται!

Ορατή είναι όμως επίσης και δεν αποκρύπτεται και η εντροπή, η “αισχύνη”, η “ατιμία” της διαιρέσεως. Διότι αυτή ακριβώς αποκαλύπτει τας οδυνηράς αντιφάσεις λόγων και έργων. Είπε δε ο Απόστολος εξ αιτίας των αντιφάσεων, ότι ατιμάζεται ο Θεός και βλασφημείται το άγιον όνομα Αυτού (Ρωμ. 2, 23-24).

Ατυχώς, οι Χριστιανοί εισερχόμεθα εις την Γ' Χιλιετίαν ως τέκνα και φορείς της “αισχύνης” ταύτης και της

“ατιμίας”! Και αντί της ενότητας, ορατή είναι και παραδίδεται εις τας πρώτας γενεάς της επομένης Χιλιετίας η διάρισις, η κατάτμησις και εις τινες περιπτώσεις η σύγχυσις, ο βίαιος προσηλυτισμός, η ανοικτή σύγκρουσις.

Το τοιοῦτον θέαμα καθίσταται ἐτι μᾶλλον οδυνηρόν εκ του γεγονότος, ὅτι ο ἀπερχόμενος 20ός αἰών, καίτοι ἤτο περίοδος τρομακτικῶν ἐπίσης συγκρούσεων ἐπὶ πολιτικοῦ, ἰδεολογικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ ἐπιπέδου - ὑπῆρξεν, ὅσον ουδεμία ἐτέρα ἐποχὴ τῆς Β΄ Χιλιετίας -, αἰών ἐργῶδους καὶ, ὡς ἐπιστεύετο, εὐλκρινούς οἰκουμενικῆς προσπάθειας, εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ορατῆς ἐνότητος τῶν Ἐκκλησιῶν ἀποβλεπούσης. Λοιπόν; Συγκομιδὴ εκ τοῦ μόχθου τούτου μόνον ἡ ἀστοχία ἡμῶν; Ἀντιπαρήλθομεν καὶ ἀφήσαμεν ἀναξιοποίητον μοναδικὴν εὐκαιρίαν, ὑπὸ τῆς θείας προνοίας δοθείσαν εἰς τὰς Ἐκκλησίας; Εἰθέσαμεν ὡς στόχον μίαν περὶ ἐνότητος ἀντίληψιν μηχανιστικὴν, ἐξουσιαστικὴν ἢ ευρέως πλουραλιστικὴν καὶ πάντως ξένην πρὸς τὰς θεμελιώδεις ἐκκλησιολογικὰς ἀρχάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχεν ἐπιτύχει ἐν πολλοῖς, ἵνα διατηρήσῃ τὴν ἐνότητα αὐτῆς ἡ ἀρχαία ἀδιαίρετος Ἐκκλησία; Ἐκεῖνη ἡ Ἐκκλησία μετὰ τῆς ὁποίας πιστεύει καὶ ὁμολογεῖ ὅτι εὐρίσκεται εἰς ἀδιάσπαστον συνέχειαν καὶ ταυτότητα ἡ καθ’ ἡμᾶς Ὁρθοδοξία, ἥτις καὶ ἐμμένει προβάλλουσα αὐτὴν ὡς βάσιν καὶ πρότυπον τῆς ορατῆς ἐνότητος ἐν τῇ παρόντι καὶ ἐν τῇ μέλλοντι;

Βέβαιον φαίνεται πλέον, ατυχῶς, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ δὲν θὰ ἔχωμεν προετοιμάσει στέφανον δόξης, ἄξιον τῆς πρὸς ἡμᾶς χάριτος καὶ ευεργεσίας τοῦ φιλεουσπλάγχχνου Θεοῦ, ἵνα καταστέψωμεν ἐν ορατῇ ἐνότητι τὸν τελευταῖον ἐνιαυτὸν τῆς Β΄ καὶ τὸν πρῶτον τῆς Γ΄ Χιλιετίας. Καὶ τοῦτο ἐπεὶ ὅχι μόνον τεθνήκτες στόχοι δὲν ἐπετεύχθησαν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ τινὰ τῶν οἰκουμενικῶς ἐπιτευχθέντων εἴτε ἀπωλέσθησαν καὶ πάλιν, εἴτε ἐτέθησαν εἰς τὸ περιθώριον, ἐνῶ νέα σημεῖα τριβῶν ἐνεφανίσθησαν καὶ νέα ἐμπόδια προσετέθησαν ἐπὶ τῇ ὁδῷ πρὸς τὴν ἐνότητα. Ἐπαναφέροντες εἰς τὴν μνήμην μεγάλας καὶ ἱεράς στιγμὰς παλαιότερων οἰκουμενικῶν γεγονότων καὶ βιωμάτων ἀγαπητικῆς τῶν Χριστιανῶν συναλληλίας, ἔχομεν τὴν αἴσθησιν, ὅτι ἰσχύει καὶ δι’ ἡμᾶς τὸ λεχθέν πρὸς τὸν ἄγγελον τῆς ἐν Ἐφέσῳ Ἐκκλησίας: “ἔχω κατὰ σου, ὅτι τὴν ἀγάπην σου τὴν πρώτην ἀφῆκας!” (Ἀποκ. 2,4). Ἐκεῖνη, ἡ πρώτη οἰκουμενικὴ ἀγάπη, ὅπου δὲν ἐψύχῃ ἀκόμη. καταδεικνύει τὴν ὀρθὴν ὁδὸν πρὸς τὴν ορατὴν ἐνότητα καὶ διατηρεῖ τὴν ἐλπίδα.

Εἴπομεν ἐν ἀρχῇ τῆς ομιλίας ἡμῶν, ὅτι ὁ λόγος ἀνήκει κατὰ τὴν ὥραν ταύτην οὐχὶ τόσο ἐν τὴν ἡμετέραν Μετρίότητα, ὡς Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως, ὅσον ἐν τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐν ἄλλοις λόγοις, εἰς τὴν συλλογικὴν συνείδησιν τῆς Ὁρθοδοξίας. Φρόνιμον κρίνομεν διὰ τοῦτο, ὅπως υπομνήσωμεν, ὅτι ἡμεῖς, οἱ Προκαθήμενοι τῶν κατὰ τόπους Ἀγιοτάτων Ἀυτοκεφάλων καὶ Ἀυτονόμων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, συνεσκέφθημεν καὶ ἐπὶ τῶν ἀπασχολούντων ἡμᾶς ἐνταῦθα προβλημάτων τόσο ἐν τὴν πρώτην Σύναξιν ἡμῶν ἐν τῇ ἐδρᾷ τῆς ἡμετέρας Μετρίότητος κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὁρθοδοξίας τοῦ σωτηρίου ἐτους 1992, ὅσον καὶ κατὰ τὴν δευτέραν τοιαύτην τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἐπὶ τῆς ἱεράς Νήσου Πάτμου. Καὶ ἀνεκοινώσαμεν ἐπὶ τῶν θεμάτων τούτων μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς:

Ἀνάγκη ἐπείγουσα τυγχάνει ὅπως τονωθῇ ἐτι μᾶλλον καὶ καταστῇ περισσότερον ορατῇ ἡ ἐνότης τῶν Ὁρθοδόξων. Ἐξ ἐπὶψεως τοῦ θέματος τῆς ομιλίας ἡμῶν σημαίνει τοῦτο, ὅτι ὅταν ἐνισχύεται ἡ ἐνότης μίας τῆς ἐν Χριστιανικῶν οἰκονομιῶν, ἐνισχύεται ἡ ἐνότης ολοκληροῦ τοῦ σώματος. Καὶ ὅπου καθίσταται ευκρινέστερον ορατῇ ἡ ὑπάρχουσα ἐνότης, ἐκεῖ παρέχεται πρότυπον ευρυτέρας ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν. Ἡ υφισταμένη ἀρρηκτος ἐσωτερικὴ ἐνότης τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τυγχάνει καὶ ἀποτελεῖ ὡς εκ τούτου, προϋπόθεσιν εὐέλπιδος οἰκουμενικῆς προοπτικῆς. Ὑπογραμμίζομεν τοῦτο καὶ διὰ τὸν λόγον, ὅτι, ὡς ἔχει καταδειχθῇ εἰς πλείονας περιπτώσεις, τὸ ὅραμα τῆς οἰκουμενικῆς ἐνότητος ἔχει καταστῇ ἐφιάλτης διὰ τινὰς κατὰ τὰ λοιπὰ καλοπροαίρετους πιστοὺς, ἀλλὰ καὶ ὄργανον ἐσωτερικῆς τῶν Ἐκκλησιῶν τρομοκρατίας εἰς χεῖρας τῶν ὀλιγοψύχων. Καὶ καθίσταται, ὡς εκ τούτου, πασιδῆλος ἡ ἀνάγκη συνδυασμοῦ μεταξύ οἰκουμενικῆς καὶ ποιμαντικῆς μερίμνης.

Εἴπομεν ἐπὶ πλέον ἐν τῇ πνεύματι τούτῳ: “Ἡ ἀνά τὴν οἰκουμένην Ἀγιοτάτη Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐν τῷ κόσμῳ παροικοῦσα καὶ ὑπὸ τὴν ἐπῆρειαν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ καιροὺς μεταβολῶν ἀφεύκτως διατελούσα, εὐρίσκεται σήμερον ἐνώπιον ἰδιαιτέρως οἰκτρῶν καὶ ἐπείγοντων προβλημάτων, ἅτινα ἐπιθυμεί νὰ ἀντιμετωπίσῃ ὡς ἐν σώμα, στοιχοῦσα τῷ ρήματι τοῦ θείου Παύλου “εἴτε πάσχει ἐν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη” (Α Κορ. 12, 26)” [1992,2]. Ἐν τῶν προβλημάτων τούτων εἶναι καὶ αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαὶ ἐν τῇ ζωῇ ὠρισμένων ἐκ τῶν ἀδελφῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἱ ἐμφανισθεῖσαι κυρίως ἀπὸ τῆς τελευταίας μεγάλης καὶ ἀπροσδοκῆτου πολιτικῆς μεταβολῆς ἐν ταῖς χώραις τῆς Ἀνατολικῆς κυρίως Ευρώπης, κατ’ ἐξοχὴν ὀρθοδόξους, καὶ ἐξῆς. Αἱ τοιαῦται διχοστασίαι ὁδηγοῦν εἰς ἐντάσεις, ἀκόμη καὶ εἰς σχίσματα. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ Προκαθήμενοι ἐπεστήσανε τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῷ γεγονότος, ὅτι “οὐδὲ μαρτυρίῳ αἷμα δύναται ἐξαλείψαι τὴν ἀμαρτίαν τοῦ σχίσματος” καὶ ὅτι “τοῦ εἰς αἵρεσιν ἐμπεσεῖν τὴν Ἐκκλησίαν σχίσαι οὐκ ἐλαττόν ἐστι κακόν”, ὡς ἐπισημαίνει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος [1992,3]. Ἀνάγκη ἐπεῖτα, ὡσαύτως ἐπείγουσα, ὅπως, παρὰ τὰς ἀστοχίας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις, ἐμμένωμεν εἰς τὴν ἐπιδίωξιν ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος τῶν Χριστιανῶν, προσβλέποντες ταυτοχρόνως εἰς τὴν ἐνότητα ολοκληροῦ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν τῇ πνεύματι τούτῳ σαφῶς ἐτονίσσαμεν καὶ ἐπαναλαμβάνομεν καὶ σήμερον, ὅτι ἡ συμμετοχὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν ἤτο καὶ εἶναι ἐκπληρώσις ἱεροῦ χρέους, ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἡμῶν καταθέτῃ τὴν ἐαυτῆς μαρτυρίαν, δίδουσα λόγον περὶ τῆς “ἐν ἡμῖν ἐλπίδος” (Α΄ Πέτρ. 3,15) ἐν ταπεινώσει, ἀγάπῃ καὶ παρρησίᾳ [1992,2].

Ἡ ἐλπίς ἡμῶν αὕτη ἀπορρέει ἐκ τῆς σταθεράς πεποιθήσεως, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία, ἐμμένουσα εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς μίας, ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας τῶν Ἀποστόλων, τῶν Πατέρων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, δὲν ἀποδεικνύει ὁδὸν πρὸς τὸ παρελθόν, ἀλλ’ ὁδὸν πρὸς τὸ μέλλον!

Ἡ πεποίθησις αὕτη ἐνθαρρύνεται μὲν ὡς εκ τῆς παρατηρουμένης γενικωτέρας ἀναβιώσεως τοῦ πνεύματος τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ δημιουργικὴ αὕτη ἀναβίωσις “ὅχι μόνον ἐβοήθησε τὸν σύγχρονον θεολογικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν κόσμον εἰς τὴν ἀνανέωσιν τῆς ζωῆς τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν ἐν γένει, ἀλλὰ προσέφερεν ἐπίσης εἰς τοὺς διαφόρους οργανισμοὺς τῆς συγχρόνου Οἰκουμενικῆς Κινήσεως καὶ εἰς τοὺς συναφεῖς διμερεῖς καὶ πολυμερεῖς Θεολογικοὺς Διαλόγους τὴν μαρτυρίαν τῆς Μίας, Ἀγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας” [1995,7].

Ἀτυχῶς, ἡ μαρτυρία αὕτη δὲν ἐπέτυχε νὰ ἀποτρέψῃ φαινόμενα, ἐπισκιάζοντα τὸ ὅραμα τῆς ἐνότητος. Ὡς εκ τούτου, “αἱ κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετίδας παρατηρούμεναι κρίσεις εἰς τοὺς κόλπους τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως ἐπιβάλλουν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν τὴν ἀνάγκην ἀντιστάσεως πρὸς τοιαύτας ἐκτροπὰς” [αὐτόθι].

Θὰ ἀπογοητεύσωμεν βεβαίως ὅσους θὰ ἀνέμενον τυχόν ἐκ τῆς ἀντιστάσεως ταύτης τὴν ἐξαγγελίαν ὁμολογιακῶν πολέμων! Οὐδὲν τούτου περισσότερον ξένον καὶ ἀποτρόπαιον διὰ τὴν Ὁρθοδοξίαν, παρὰ τὰς

σφοδράς και όλως αφιλαδέλφους προσβολάς, προσηλυτιστικές και παντοίας άλλας επιθέσεις, τας οποίας υφίσταται αύτη σήμερον υπό των παλαιότερων και των νεοφανών "σωτήρων της ανθρωπότητος"! Η αντίστασις της Ορθοδοξίας, νοουμένη ως αντεπίθεσις αγάπης, υπήρξε κατά το πλείστον μαρτυρική της πίστεως και παραμένει άσκησις εν σωπή, προσευχή και υπομονή. Πράττομεν και σήμερον πάν το δυνατόν υπέρ της καταλλαγής και της ειρήνης, "κατά το μέτρον της δωρεάς του Χριστού" (Εφεσ. 4,7).

Την υπομονήν ταύτην και την αγάπην χρειάζομεθα έτι μάλλον εν όψει του λίαν πιθανού ενδεχομένου, "ότι η προσεχής χιλιετία θα φέρη την ανθρωπότητα ενώπιον συγκρούσεων πολιτισμών, εις τας οποίας το θρησκευτικόν στοιχείον θα κυριαρχή. Το ενδιαφέρον τούτο επιβάλλει εις πάντας τους θρησκευτικούς ηγέτας σοφίαν, σύνεσιν και θάρρος, ώστε να προληφθή και εξαλειφθή πάν στοιχείον φανατισμού και μισαλλοδοξίας, και προστατευθή η ειρήνη του κόσμου, του τόσον δοκιμασθέντος υπό πολέμων και συγκρούσεων κατά την λήγουσαν εκατονταετίαν" [1995,4].

Επί πλέον: "Εις ένα κόσμον, ο οποίος αντιμετωπίζει παντός είδους αιρέσεις και εκφοβιστικές ερμηνείας του βιβλίου της Αποκαλύψεως, πάντες ημείς, ιδιαίτως δε η νέα γενεά, καλούμεθα να μάθωμεν και μαρτυρήσωμεν λόγω και έργω ότι μόνον η αγάπη του Θεού, των συνανθρώπων και της όλης δημιουργίας προσφέρουν νόημα και σωτηρίαν εις την ζωήν ημών, ακόμη και εις τας πλέον δυσκόλους στιγμάς της ιστορίας" [1995,15].

Ταύτα διακηρύσσοντες εκ Πάτμου οι Προκαθήμενοι των Ορθοδόξων Εκκλησιών, ετονίσαμεν προσέτι, ότι "παρά την δραματικήν παρουσίαν των γεγονότων, το βιβλίον της Αποκαλύψεως περιέχει εις το βάθος του αυτό τούτο το Ευαγγέλιον του Χριστού, αποκαλύπτει δηλαδή εις ημάς, ότι η ανθρωπίνη αμαρτία και αι δαιμονικά καταστροφικά δυνάμεις υπερενικήθησαν και θα υπερνικώνται υπό του Ιησού Χριστού, του Κυρίου της ιστορίας, Όστις είναι "το Α και το Ω..., ο ών ο ήν και ο ερχόμενος, ο παντοκράτωρ" (Αποκ. 1,8).

Λέγοντες ταύτα, ευρισκόμεθα ήδη εις την πνευματικήν ατμόσφαιραν του ιερού βιβλίου της Αποκαλύψεως. Οι προτεινόντες το θέμα της "Διαλέξεως Κωνσταντινουπόλεως" εξέφρασαν την ευχήν, όπως είπωμέν τι και περί του ιερού τούτου βιβλίου εν σχέσει προς την μέριμναν υπέρ του φυσικού περιβάλλοντος. Προφανώς υπηγόρευσε τούτο η επιθυμία συμμετοχής και υμών, εις τον εορτασμόν του έτους της Αποκαλύψεως, του υπό της καθ' ημάς Εκκλησίας ανακηρυχθέντος επ' ευκαιρία της συμπληρώσεως 1900 ετών από της συγγραφής του τελευταίου βιβλίου της Αγίας Γραφής υπό Ιωάννου, του δούλου του Θεού, του γενομένου "εν τη νήσω τη καλουμένη Πάτμω διά τον λόγον του Θεού και διά την μαρτυρίαν Ιησού Χριστού" (Αποκ. 1,9).

Πράγματι ηυδόκησεν ο Θεός, όπως εορτάσωμεν μετά πολλών αδελφών την επέτειον ταύτην εν Πάτμω κατά τον παρελθόντα μήνα Σεπτέμβριον. Είχομεν δε την ευκαιρίαν, όπως, εν τω πλαισίω προς τούτο οργανωθέντος διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου, εγκύψωμεν εις επίκαιρα και άκρως σοβαρά και επείγοντα οικολογικά ζητήματα και ανακονώσωμεν πορίσματα και προτάσεις, αίτινες ευελπιστούμεν ότι θα προσελκύσουν το ενδιαφέρον των ανά τον κόσμον υπευθύνων, αλλά και πάντων των ανθρώπων, οίτινες είναι ανάγκη να συνειδητοποιήσουν το απλούστατον γεγονός, ότι η φθορά του φυσικού περιβάλλοντος ισοδυναμεί προς αυτοκτονίαν του ανθρώπου.

Η μέριμνα αύτη του καθ' ημάς Οικουμενικού Πατριαρχείου υπέρ της προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος και της ακεραιότητος της θείας Δημιουργίας είναι καρπός σταθερών βιβλικών και θεολογικών αρχών, τας οποίας παραλαβόντες παρά των Πατέρων ημών, κατανοούμεν εν συσχετισμώ προς τας φθοροποιούς οικολογικάς διαστροφάς της σκέψεως και της συμπεριφοράς του συγχρόνου ανθρώπου. Έλαβε διά τούτο η Εκκλησία ημών συγκεκριμένας πρωτοβουλίας κατά τα τελευταία έτη επί διορθόδοξου, διαχριστιανικού, διαθρησκευτικού και διεθνούς - επιστημονικού επιπέδου, τόσον εν αποκλειστική αυτής ευθύνη, όσο και εν συνεργασία μεθ' ετέρων Εκκλησιών, Ιδρυμάτων και Οργανισμών. Μνημονεύομεν εκ των τελευταίων τούτων ιδιαίτέρως το World Wide Fund For Nature (WWF), γνωστόν και υμίν ασφαλώς, εκφράζομεν δε και από της θέσεως ταύτης αισθήματα τιμής, αγάπης και ευχαριστίας προς τον Διεθνή Πρόεδρον αυτού Δούκα του Εδιμβούργου Πρίγκηπα Φίλιππον, όστις τιμά ημάς ιδιαίτέρως διά της φιλίας και της συνεργασίας αυτού.

Έχοντες πάντα ταύτα υπ' όψει, οι Προκαθήμενοι των Ορθοδόξων Εκκλησιών διελάβομεν εν τω εκ Πάτμου Μηνύματι ημών ότι: "Η Ορθόδοξος Εκκλησία θεωρεί τον άνθρωπον οικονόμον και ουχί ιδιοκτήτην της υλικής κτίσεως, την αντίληψιν δε ταύτην εκφράζει ιδιαίτέρως όλως η ασκητική και λατρευτική - μάλιστα δε η ευχαριστιακή - αυτής παράδοσις και εμπειρία. Είναι ανάγκη σήμερον, όπως άπαντες επιδειξώμεν αγάπην και τηρήσωμεν ασκητικήν στάσιν έναντι της φύσεως".

Αύτη όμως, η ασκητική στάσις έναντι της υλικής κτίσεως, προϋποθέτει άσκησιν πνευματικήν και πειθαρχίαν εις τους μεγάλους σκοπούς και τα μεγάλα όράματα, τα οποία ενεπιστεύθη εις την Εκκλησίαν Αυτού και έθεσεν αυτά ως άπώτερον σκοπόν και εσχάτην εντελέχειαν της ιστορίας της ανθρωπότητος.

Τα όραματα ταύτα, αι θείαι visions, επεσκιασθησαν και επισκιάζονται ζοφερώς από δύο παροράματα των Χριστιανών, από δύο di-visions. Χριστιανικοί λαοί απέθεσαν μεγαλυτέρας ελπίδας εις τας στρατιωτικές divisions (Μεραρχίας), παρά εις τας visions του Θεού υπέρ της των ανθρώπων ζωής και σωτηρίας. Χριστιανικά Εκκλησιαί ελησμόνησαν την vision της ενότητος και παρεσύρθησαν εις την di-vision, την διαίρεσιν της πλάνης, της αυταρεσκείας και της αυταρκείας.

Καιρός πλέον, ίνα, επί της ανατολής της Γ' εν Χριστώ Χιλιετίας απορρίψωμεν κατηγορηματικώς το πρόθεμα "di" εις αμφοτέρας τας περιπτώσεις, τας εννοίας και τας χρήσεις. Αρκεί εις ημάς τους Χριστιανούς η vision - αρκεί και υπερπερισσεύει. Διότι είναι απείκασμα του Θεού της ειρήνης, της καταλλαγής, της αγάπης. Προετοιμάζομεν, ως γνωστόν, αι Χριστιανικά Εκκλησιαί της ηπείρου ημών την Β' Πανευρωπαϊκήν Οικουμενικήν Συνέλευσιν του έτους 1997 εν τη πόλει Graz της Αυστρίας. Το θέμα αυτής, "Καταλλαγή - δωρεά Θεού, πηγή νέας ζωής", ενισχύει το όραμα. Οι Χριστιανοί και δικαιούμεθα, χάριτι Θεού, και δυνάμεθα και οφείλομεν, όπως εγκαταλείψωμεν την Γ' Χιλιετίαν επ' ελπίδι. Παραμονάς Χριστουγέννων ενθυμούμεθα εντονώτερον: "Ίδου η σκηνή του Θεού μετά των ανθρώπων, και σκηνώνει μετ' αυτών, και αυτοί λαός αυτού έσονται, και αυτός ο Θεός μετ' αυτών έσται, και εξαλείψει απ' αυτών παν δάκρυον από των οφθαλμών αυτών, και ο θάνατος ουκ έσται έτι, ότι τα πρώτα απήλθον" (Αποκ. 21, 3-4).

Λέγοντες **vai** εις την ζωήν, λέγομεν **vai** εις το όραμα της ενότητος, μετ' εμπιστοσύνης διά τα εσόμενα. Προσβλέποντες δε προς τον Ερχόμενον, τον Νυμφίον της Εκκλησίας, αναφωνούμεν: "Αμήν, **vai** έρχου, Κύριε Ιησού" (Αποκ. 22,20)

**ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗΝ ΤΩΝ ΣΥΝΟΜΙΛΙΩΝ
ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΑΝΙΚΗΣ ΠΛΕΥΡΑΣ**

(5.12.1995)

Σεβασμιώτατε Αρχιεπίσκοπε Καντουαρίας και Πριμάτε πάσης Αγγλίας Δρ George Carey,
Αδελφοί αγαπητοί εν Κυρίω,

Χαιρετίζομεν μετ' ιδιαιζούσης εκτιμήσεως πάντας υμάς, τα μέλη της Επιτροπής της εν Αγγλία Εκκλησίας, τα επιφορτισθέντα την ευθύνην της διεξαγωγής του Διμερούς Θεολογικού Διαλόγου μετά της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Αι μεταξύ των Εκκλησιών ημών επαφαί, αι όλον και περισσότερον πληθυνόμεναι και αναπτυσσόμεναι, είναι επιβεβλημένον των καιρών χρέος, διακονία πράγματι εκκλησιαστική, αποβλέπουσα εις την συνεργασίαν, εις την βαθυτέραν μελέτην των προβλημάτων, εις ουσιαστικωτέραν αμοιβαίαν κατανόησιν και εις θεολογικήν και πνευματικήν συναντίληψιν.

Έχομεν οι πάντες υποχρέωσιν να γνωρίζωμεν, ότι ο Διάλογος της αγάπης και της αληθείας δεν αποτελεί μορφήν εκκλησιαστικής διπλωματίας ή εκκλησιαστικόν έργον ελάσσονος σημασίας. Αντιθέτως, πρόκειται περί υψίστης υπηρεσίας και προσφοράς, αποσκοπούσης εις την οικοδομήν του πληρώματος του Χριστού. Πρόκειται όντως περί χρέους, το οποίον επιβάλλουν αι σύγχρονοι ασφαλώς περιστάσεις, αλλά και αυτό τούτο το Ευαγγέλιον, αυτή αύτη η αποστολή της Εκκλησίας, ως καθολικού και οικουμενικού θείου καθιδρύματος. Η βαθύτερα εξ άλλου υφή της θεολογίας, ο διαλεκτικός τουτέστι χαρακτήρ αυτής, προσμαρτυρεί και επιβεβαιώνει την σοβαρότητα και την σημασία, διά την ζωήν της Εκκλησίας, της υψηλής ταύτης αποστολής. Θα ελέγομεν ότι κρηπίς του Διαλόγου είναι αυτό τούτο το μυστήριον της θείας κενώσεως, της συγκαταβάσεως του Θεού Λόγου, όστις σαρξ εγένετο, εγκαινιάσας ούτω μίαν καινήν περίοδον διαλόγου και κοινωνίας μεταξύ Θεού και ανθρώπου.

Είναι γνωστόν ότι, ο σύγχρονος διάλογος μεταξύ Ορθοδόξων και Αγγλικανών, ως δέσμευσις και ως ανάγκη προς σύσφυξιν των σχέσεων, έχει τας απαρχάς αυτού εις τους πρώτους χρόνους του λήγοντος αιώνος. Ούτως επί παραδείγματι ευθύς μετά τον πρώτον παγκόσμιον πόλεμον, Ορθόδοξος αντιπροσωπεΐα υπό τον Μητροπολίτην Αθηνών και μετέπειτα Οικουμενικόν Πατριάρχην Μελέτιον Μεταξάκην, συνηντήθη μετ' αντιπροσωπείας εκ του Συνεδρίου Λάμπεθ. Ανάλογοι διάλογοι διεξήχθησαν και υπό της Ρουμανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας και της Ρωσικής τοιαύτης, διά να φθάσωμεν εις την εν Οξφόρδη συνελθούσαν πρώτην διάσκεψιν της Μικτής, εξ Ορθοδόξων και Αγγλικανών, Επιτροπής του επισήμου πλέον θεολογικού Διαλόγου των δύο Εκκλησιών.

Εκ της ιστορίας και της προϊστορίας του Διαλόγου ευκόλως διαπιστούται ότι αι δύο παραδόσεις ημών προσεγγίζουσι, τόσον εξ απόψεως θεολογίας, όσον και εξ απόψεως πολιτεύματος. Εντεύθεν απορρέει η ευθύνη πάντων ημών, όπως πράξωμεν παν το ανθρωπίνως δυνατόν προς υπεύθυνον, εμπεριστατωμένον και μετά της δεούσης προετοιμασίας μελέτην των θεμάτων και των προβλημάτων, προς επίτευξιν της εν Θεώ καταλλαγής και προς ισχυροποίησιν του συνδέσμου της ειρήνης και της αγάπης, προς δόξαν του εν Τριάδι Ενός Θεού ημών.

Ταύτα μεθ' υμών συμμεριζόμενοι, αγαπητοί εν Χριστώ αδελφοί, επαινούμεν και συγχαίρομεν, εκ βάθους καρδίας, πάντας υμάς διά την εν τώ διαλόγω διακονίαν και προσφοράν υμών: Προτρεπόμενοι δε πάντας υμάς, όπως συνεχίσητε το θεοφιλές και εποικοδομητικόν υμών έργον, ευχόμεθα όπως δίδετε πάντοτε "εύσημον λόγον", "επει ζηλωταί έστε...", προς την οικοδομήν της Εκκλησίας" (Α΄ Κορ.14, 9-11).

Η Α.Θ.Π. ο Οικουμ. Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος μετά της Α.Χάριτος του Αρχιεπισκόπου Καντουαρίας Δρος Γεωργίου Carey. Επίσης ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος Θνατείρων και Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος και οι Σεβ. Μητροπολίται Περγάμου κ. Ιωάννης και Φιλαδέλφειας κ. Μελίτων εν Lambeth Palace.

Η Α.Θ.Π. ο Οικουμ. Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος μετά της Α.Χάριτος του Αρχιεπισκόπου Καντουαρίας Δρος Γεωργίου Carey.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ Α.Θ.Π. ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΕΣΠΕΡΙΝΟΝ ΕΝ ΤΩ ΚΑΘΕΔΡΙΚΩ ΝΑΩ ΤΟΥ CANTERBURY

(2.12.1995)

Σεβασμιώτατε Αρχιεπίσκοπε Καντουαρίας και Πριμάτε
πάσης Αγγλίας Δρ George Carey,
Εκλεκτά τέκνα της Εκκλησίας και του Κυρίου
ηγαπημένα,

Μετά βαθυτάτης χαράς, ιεράς συγκινήσεως
και αδελφικής εν Χριστώ αγάπης ευρισκόμεθα μετά
της τιμίας ημών συνοδείας, εις την Καθεδρικήν
Μητρόπολιν της Καντουαρίας, ην άπαντες οι ανά τον
κόσμον διεσπαρμένοι Αγγλικοί αδελφοί
αναγνωρίζουν και τιμούν ως το κέντρον της
Χριστιανικής αυτών Κοινωνίας. Είθε "η ειρήνη του
Θεού, η υπερέχουσα πάντα νουν" (Φιλ. 4,7) να είναι
μεθ' υμών και μετά πάντων των Χριστιανών οι οποίοι
ζουν και αγιάζονται εντός της Αγγλικανής Εκκλησίας.

Η επίσκεψις ημών εις το ιερόν τούτο κέντρον
της Αγγλικανικής Κοινωνίας δεν είναι εθιμοτυπική,
ουδέ εκδήλωσης αγαθής απλώς διαθέσεως. Πρωτίστως
συνοδεύεται η επίσκεψις ημών από την ζωηράν
επιθυμίαν, όπως συμβάλωμεν εις την προώθησιν της
μεταξύ των Εκκλησιών ημών καλής σχέσεως και εν
πνεύματι κοινωνίας, και εις την ευλογημένην
πραγμάτωσιν της προσευχής του Σωτήρος ημών
Χριστού "ίνα πάντες έν ώσι" (Ιω. 17,21).

Εν τη διαθέσει ταύτη, πολλοί κατεβλήθησαν
και πολλά καταβάλλονται, άχρι του νυν, προσπάθειαι,
αίτινες όλον και περισσότερον οικοδομούν πνεύμα
αγάπης και εξυπηρετήσεως των θείων σχεδιών, περί
της εν αληθεία και αγιότητι ενότητος. Είναι γνωστόν,
ότι η Κωνσταντινούπολις και η Καντουαρία έζησαν,
κατά την προ του σχίσματος Ανατολής και Δύσεως
εποχήν, εν πλήρει κοινωνία πίστεως, εν αδελφική
ομονοία και εν τω συνδέσμω της αγάπης και της
μυστηριακής ζωής. Αλλά και κατά τους χαλεπούς
καιρούς της διαιρέσεως πολλοί εγένοντο εκατέρωθεν
προσπάθειαι προς άρσιν των εμποδίων και επιστροφήν
εις την ζωήν της τελείας εν Χριστώ ενότητος και
ομοψυχίας. Προς τούτους, ο σύγχρονος μεταξύ των
Εκκλησιών ημών θεολογικός Διάλογος κατέστησεν
εντονωτέραν την επιθυμίαν της προσεγγίσεως και της
εν Χριστώ κοινωνίας, μέσω της σοβαράς θεολογικής
μελέτης και του υπευθύνου έργου προς κατανόησιν
του λόγου του Θεού, προς πνευματικήν μόρφωσιν και
προς επικράτησιν γνησίου οικουμενικού φρονήματος.

Ανύστακτος μέριμνα του καθ' ημάς
Οικουμενικού Θρόνου είναι όπως, εν πνεύματι
ταπεινώσεως και σεβασμού προς την
αρχαιοπαράδοτον διδασκαλίαν της Εκκλησίας,
αξιοποιήσωμεν τα ενούντα ημάς, ευχόμενοι
ακατακρίτως, όπως "αληθεύοντες εν αγάπη
αυξηώμεν εις αυτόν τα πάντα, ος εστιν η κεφαλή, ο
Χριστός, εξ ου παν το σώμα συναρμολογούμενον και
συμβιβαζόμενον διά πάσης αφής της επιχορηγίας κατ'
ενέργειαν εν μέτρω ενός εκάστου μέρους την αύξησιν
του σώματος ποιεῖται εις οικοδομήν εαυτού εν αγάπη"
(Εφ. 4, 15-16).

Όταν ο κόσμος αναγνωρίσῃ εις ημάς τους
Χριστιανούς την σταθεράν προς την ενότητα πρόοδον,
όταν βεβαιωθή διά της εμπράκτου φροντίδος ημών
προς αμοιβαίαν εκτίμησιν και αγάπην, προς ομόνοιαν
και σεβασμόν, ότι η υπόθεσις της χριστιανικής
ενότητος είναι ιερά υποχρέωσις όλων των εις Κύριον

πιστευόντων, τότε μόνον θα δεχθή το κήρυγμα της
ειρήνης και της ελπίδος, τότε μόνον θα ενστερνισθή
τον ευαγγελικόν λόγον και θα προσανατολίσῃ την
ύπαρξιν αυτού εις τον ήλιον της ζωής και της χάριτος,
τον Κύριον ημών Ιησούν Χριστόν.

Η ευθύνη πάντων ημών, εις τους χαλεπούς
καιρούς τους οποίους διερχόμεθα, είναι τεραστία και
ιστορικής ασφαλώς σημασίας. Θα ολιγορήσωμεν προ
των των ιστορικών ευθυνών ημών; Θα αποδειχθώμεν
ανεπαρκείς εις την βίωσιν της Χριστιανικής αληθείας
και εις την φανέρωσιν αυτής εις τον κόσμον; Δεν
έχομεν το δικαίωμα να είμεθα ανάξιοι φορείς της
χάριτος. Ολιγορία και διστακτικότητα εκ μέρους ημών ή
ακηδία και επιπολαιότης δεν συνιστούν απλώς
παράλειψιν καθήκοντος, εν τη τρεχούσῃ εννοία, αλλά
δηλούν κατ' ουσίαν αποστροφήν εις το έργον και τας
εντολάς του Χριστού. Διαλεγόμενοι, λοιπόν, μετά
σεβασμού προς την αποστολικήν παράδοσιν και προς
την εμπειρίαν της Εκκλησίας και αγαπώντας αλλήλους
εκτενώς, οφείλομεν να γνωρίζωμεν ότι το
Παράκλητον Πνεύμα της αληθείας θα οδηγή τα
βήματα ημών "εν τη υπακοή της αληθείας εις
φιλαδελφίαν ανυπόκριτον" (Α' Πέτρ. 1, 22-23).

Ευρισκόμενοι εν τη παλαιά πόλει της
Καντουαρίας, τω λίκνω τούτω του εν Μεγάλη
Βρετανία Χριστιανισμού, και αποθαυμάζοντες τον εν
αυτή δεσπόζοντα μεγαλοπρεπή Καθεδρικόν Ναόν,
αναμνησκόμεθα την λαμπράν ιστορίαν του
Χριστιανισμού εν τη ευγενεί Βρετανική
Κοινοπολιτεία. Από της εποχής του Κελτικού
Χριστιανισμού και από των χρόνων του
εκχριστιανισμού των Αγγλοσαξόνων υπό του Ιερού
Αυγουστίνου, του και πρώτου Επισκόπου
Καντουαρίας, μέχρι σήμερον, η ιστορία της χώρας
ταύτης έχει συνδεθεί με τον ευαγγελικόν λόγον εις
τοιούτον βαθμόν, ώστε δυνάμεθα ανεπιφυλάκτως να
είπωμεν ότι η ιστορία αυτή είναι ιστορία Χριστιανική.
Παρά τας αντιξοότητες και τους εξώθεν πειρασμούς, η
χώρα αυτή διετήρησε την Χριστιανικήν αυτής
φυσιογνωμίαν, ωκοδόμησε την ύπαρξιν αυτής επί των
στερεάν και ακατάλυτον πέτρων της ευαγγελικής
πίστεως και της εκκλησιαστικής ζωής, και ούτως
εδημιούργησεν αξιοζήλευτον Χριστιανικόν πολιτισμόν.

Ζώμεν, αγαπητοί εν Κυρίω αδελφοί, εις μίαν
εποχήν κρίσιμον και εν πολλοίς μεταβατικήν. Νέαι
ιστορικά σχέσεις και προοπτικά εμφανίζονται εις το
προσκήνιον. Το Χριστιανικόν ήθος και εν γένει αι
πνευματικά αξία ουχι σπανίως τίθενται εν αμφιβόλω.
Ο κοινωνικός βίος, διά της αποθεσεως των τεχνικών
επιτευγμάτων, έχει μηχανοποιηθεί. Δίδεται η
εντύπωσις ότι ο άνθρωπος απώλεσε τον
προσανατολισμόν αυτού. Εις αυτήν την κρίσιμον διά
την ανθρωπότητα περίοδον της ιστορίας η επιστροφή
εις τας Χριστιανικάς πηγάς και η συνεγασία των
Εκκλησιών είναι επιβεβλημένη. Σήμερον, είτε ποτέ
και άλλοτε, η αναβάθμισις της κοινωνίας θα προέλθῃ
από την συνεργασίαν, από την από κοινού υπεύθυνον
αντιμετώπισιν των προβλημάτων και από την
συντονισμένην θεραπείαν των πληγών, τας οποίας
έχει προξενήσει εις το σώμα της ανθρωπότητος η
αμαρτία, ο εγωκεντρισμός και η απουσία της
Χριστιανικής πίστεως.

ΠΡΟΠΟΣΙΣ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ

κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΑΡΑΤΕΘΕΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΣ ΓΕΥΜΑ ΕΝ ΤΩ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩ CLARIDGES

(6 Δεκεμβρίου 1995)

ερώτατε Αρχιεπίσκοπε Θυατείρων και Μ. Βρετανίας
και αγαπητέ εν Χριστώ αδελφέ κύριε Γρηγόριε,
ἔκνα εν Κυρίῳ ηγαπημένα,
Προσφιλείς ομογενείς οι εν Μ. Βρετανία παροικούντες,

Ἐλεγον οι αρχαίοι Ἕλληνες: “οὐδέν κακόν
αμιγές καλοῦ”. Ἡ ρῆσις αὕτη δεν εἶναι λόγος
παράμυθητικός, ελαφρύωνν της εκ του κακοῦ
προερχομένης θλίψεως το φορτίον, εἶναι λόγος
μεστός αληθείας, διακηρύσσων ὅτι το καλόν εἶναι το
κυρίαρχον εν τῷ κόσμῳ και ὅτι το κακόν, ἔστω και
ακουσίως, εἶναι πάντοτε υπηρέτης του καλοῦ.

Ἡ ιστορία και η προσωπική εκάστου ζωή εἶναι
πλήρης γεγονότων και περιστάσεων, καθ’ ας
επιβεβαιούται ὅτι το κακόν εις καλόν ἀπέβη και ὅτι η
υπό του κακοῦ επιδιωχθεῖσα βλάβη ημῶν εις ωφέλειαν
μετεστράφη. Αν και πολλάκις μεταξύ του χρόνου,
καθ’ ὃν βιούμεν το κακόν, και του χρόνου καθ’ ὃν
αντιλαμβάνομεθα το εγκεκρυμμένον εν αὐτῷ και εξ
αυτοῦ εκκολαπτόμενον καλόν, μεσολαβεῖ μακρά
περίοδος, ενίοτε ζοφερά και φαινομενικῶς
ἀποκλείουσα πᾶσαν ἀκτίνα φωτός και ἐλπίδος, εν
τούτοις βεβαίωτατον τυγχάνει ὅτι οι σκοποὶ του κακοῦ
πάντοτε ἀντιστρέφονται και ἀποβαίνουν εις βάρος
αυτοῦ. Διότι το κακόν εἶναι ἀρνήσις και η ἀρνήσις δεν
ἔχει ὑπόστασιν. Επομένως το ἔχον ὑπόστασιν καλόν
πάντοτε θα ἀναδειχθῇ εκ της ομῆχλης, υπό την οποίαν
η κακία ηθέλησε να καλύψῃ τούτο.

Ἡ ἀρνήσις εἶναι στάσις προσωπική και μόνιμον
επιρροήν ασκεῖ μόνον ἐπὶ του εκφράζοντος αὐτήν
υποκειμένου. Καθ’ ὅσον διαρκεῖ η ἀρνήσις
μεταβάλλεται η σχέσης του υποκειμένου μετά της
περιβαλλούσης αὐτό δημιουργίας και μετά του
δημιουργοῦ αὐτῆς, ἀλλά δεν μεταβάλλεται οὔτε ο
αἰδιος δημιουργός, οὔτε η μεταβλητὴ δημιουργία,
τέραν των καθωρισμένων υπό του Δημιουργοῦ ορίων.

Εκ τούτων πάντων καταφαίνεται ὅτι ο αγών
του κακοῦ δι’ επικράτησιν εἶναι μάταιος και ο στόχος
αυτοῦ ἀνεπίτευκτος. Επομένως και οι εργάται του
κακοῦ ματαιόσχολοι και ὀλιγοφρενεῖς, εφ’ ὅσον δεν
κατανοοῦν ὅτι εἶναι ἀδύνατον να επικρατήσουν.

Βεβαίως παρατηροῦμεν ὅτι οι εργάται του
κακοῦ εἶναι πολλοὶ και παρασύρουν περισσοτέρους.
Και καθημερινῶς πλημμυρίζουν την γην διὰ των ἔργων
αὐτῶν, και ρυπαίνουν και διαβρώνουν την ἐπιφάνειαν
αὐτῆς. Ὅμως το κριτήριον ημῶν δεν πρέπει να εἶναι
ἐπιφανειακόν και καιρικόν. Ἦδη ο Σόλων υπέδειξεν εις
τον Κροῖσον το γνωστόν: “μηδένα πρό του τέλους
μακάριζε.” Και επομένως πρό των εσχάτων του
κόσμου δεν πρέπει να εκτιμῶμεν την επικράτησιν ἢ
μὴ του κακοῦ. Πέραν τού ὅτι το προς καιρὸν
επικρατοῦν εις την ψυχὴν εκάστου κακόν εἶναι
δυνατόν να ἐξοβελισθῇ τας τελευταίας στιγμάς της
ἐπιγείου ζωῆς αὐτοῦ, η τυχὸν (ἔστω) μόνιμος και
διάρκῃς διατήρησις εις αὐτοῦς τους ἀνθρώπους της
κακῆς, της ἀρνητικῆς στάσεως, δεν ἀφορᾷ εὐμὴ μόνον
εις αὐτοῦς τους ἰδιούς, εις οὐδέν δυναμένη να
ἐπηρεάσῃ την θέλησιν και την τύχην των λοιπῶν, ἀνευ
της ἰδίας συγκαταθέσεως.

Δι’ ὃν λόγον και ο αρχαῖος Επὶκτητος
διέγινωσκε και ο ἅγιος Ἰωάννης ο Χρυσόστομος
διετράνωσεν ὅτι τον μη ἀδικούντα εαυτὸν οὐδεὶς αν
παραβλάψαι δύναται. Το εις βάρος ἄλλου
διαπραττόμενον κακόν παραμένει κακόν μόνον διὰ τον
δράστην. Ἐναντι του θύματος μεταστρέφεται πάντοτε,

ως αγαθόν. Βεβαίῳ τούτο ο Απόστολος των ἐθνῶν
Παῦλος γράφων: “Οἶδαμεν δ’ ὅτι τοις αγαπῶσι τον
Θεόν πάντα συνεργεῖ εις αγαθόν, τοις κατὰ πρόθεσιν
κλητοῖς οὖσιν”. (Ρωμ. 8,28).

Επομένως ο κακός ἐξουσιάζει μόνον εαυτὸν
και μόνον εις εαυτὸν δύναται να προκαλέσῃ αληθές
κακόν. Συνίσταται δε τούτο εις την ἀρνήσιν του καλοῦ,
εις την ἐπιλογὴν της οδῦνης της ἀπομονώσεως, ἥτοι
του αυτοεγκλεισμοῦ εις το στενώτατον ἴδιον κέλυφος,
ἀντὶ της ἡδονῆς του, εν ἀπλῆτῳ φωτὶ και ἀπειρῳ
χώρῳ, καθαρὰν του προσώπου του Ἄλλου το ἀρρητον
κάλλος.

Ἰδοῦ, λοιπόν, ημεῖς πάντες, οι διὰ την
ἐπικράτησιν του καλοῦ εργαζόμενοι, μίαν και μόνην
φροντίδος ἀνάγκην κεκτήμεθα. Τὴν ἀνάγκην ὅπως
ἐπιτηρώμεν τας πύλας της ψυχῆς ημῶν τε και του
ποιμνίου ἵνα μη το κακόν εἰσέλθῃ εντός ημῶν,
ἐκόντων ημῶν. Διότι μη θελόντων ημῶν το κακόν εἶναι
ἀνίσχυρον να βλάβῃ ημᾶς εις το βαθύτατον, αληθές
στοιχείον της υπάρξεως ημῶν, το περικλειόμενον υπό
του ευπαθοῦς σαρκίου και των υλικῶν αγαθῶν. Τα δύο
τελευταῖα ἔρχεται ὥρα καθ’ ἣν ἀποβάλλονται, ἀλλ’ οὐ
τούτο δεινόν. Δι’ ὃ και ἔναντι πάσης ἐπὶ ταῦτα
στρεφόμενης ἀπειλῆς του κακοῦ μένομεν ἀδιάφοροι ἢ
μᾶλλον, μετρίως πάσχομεν.

Ἴνα δε μη εἰσέλθῃ το κακόν εις τας καρδίας,
οφείλομεν να ἔχωμεν θετικὴν στάσιν προς τον
Δημιουργόν, την καλὴν λίαν δημιουργίαν και τον
συνάνθρωπον. Ἡ ἀρνητικὴ στάσις ἔναντι οἰουδηποτε
των τριῶν τούτων παραγόντων εἰσάγει το κακόν εντός
ημῶν και εἶναι ο αληθὴς πρόξενος ὅλων των δεινῶν
του κόσμου. Τα δε δεινά, τα οποία ὄντως
διαπιστοῦμεν περίξ ημῶν συσσωρευόμενα και
εγχειρόμενα ως κύματα εὐμεγέθῃ, ἀποτελοῦν
ἐμπρακτον ὑπόμνησιν της αληθείας ὅτι η κατάφασις
εἶναι ζωὴ και η ἀρνήσις θάνατος. Και οὕτως
ἐπανερχόμεθα ἐκεῖ ὅθεν ἐξεκινήσαμεν: “Οὐδέν κακόν
αμιγές καλοῦ”. Τα δεινά ἀνακαλοῦν εκ της λήθης εις
την μνήμην ημῶν την ἀλήθειαν περί της ορθῆς
στάσεως ημῶν ἀπέναντι του Δημιουργοῦ, της
δημιουργίας και του συνανθρώπου. Και εκ της
συνειδητοποιήσεως της αληθείας ταύτης ἀπορρέει η
δυνατότης της διορθώσεως της πορείας ημῶν. Το
ἴδιον το κακόν διὰ των συνεπειῶν του διδάσκει ημᾶς
ποῖον το καλόν.

Ἰδοῦ ο κόσμος σήμερον εις το χεῖλος του
κρημνοῦ. Οι επικρεμάμενοι κίνδυνοι σήματα εἶναι προς
ἀλλαγὴν πορείας.

Ὅθεν, προπίνοντες, εὐχόμεθα ολοψύχως ὅπως
τα μέχρι τούδε δεινά, τα οποία εγεύθη η ἀνθρωπότης,
ἀποβούν αἰτία συνειδητοποιήσεως της μέχρι τούδε
εσφαλμένης πορείας ημῶν. Ἴνα ἀπορρεῦσῃ εκ του
κακοῦ, ὅπερ ἐβίωσαμεν και βιούμεν, το μετ’ αὐτοῦ
μεμιγμένον καλόν. Ἴνα προέλθῃ εκ των καρδιῶν ημῶν
η εὐλικρινὴς κατάφασις του Κτίστου, της κτίσεως και
του συνανθρώπου. Διότι εκ μόνῃς της καταφάσεως
αὐτῶν δύναται να προέλθῃ η ἐπιστροφή εις το αρχαῖον
κάλλος του ἀνθρώπου και της φύσεως. Ὑπὲρ του
οποῖου ποτινάται (μετὰ μανίας ἐπιθυμεῖ) η ψυχὴ ημῶν.
Και ἀσφαλῶς ὑπὲρ της ἀνακτήσεως του ωραίου
τούτου κάλλους του ἀληθοῦς και χαριέντος ἀνθρώπου
και της παραδεισίου φύσεως οδυνάται και η ψυχὴ
πάντων υμῶν, αγαπητοὶ συνδαιτυμόνες. Δῶν, λοιπόν,
ο Κύριος κατὰ την καρδίαν υμῶν και πᾶσαν την αγαθὴν
βουλὴν υμῶν πληρῶσαι. Ἀμήν.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α.Θ.Π. ΤΟΝ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ Κ.Κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΝ

Υπό του Πανοσιολ. Αρχιμ. Ανθίμου Ελευθεριάδη
Ιερατικώς Προϊσταμένου του Καθεδρικού Ναού Αγίου Νικολάου Λονδίνου

Παναγιώτατε Δέσποτα και Προσκυνητέ ημών Αυθέντα,

Μετά περισσής αγαλλιάσεως, βαθείας συγκινήσεως και χαράς ιεράς υποδεχόμεθα Υμάς σήμερον, την Κορυφήν της Ορθοδόξου κατ' Ανατολάς Εκκλησίας του Χριστού, τον στοργικόν και πνευματικόν ημών Πατέρα και Αυθέντην, εν τη πανηγυριζούση Κοινότητί μας, του Γαληνοποίου και Θαυματουργού Αγίου Νικολάου Επισκόπου Μύρων της Λυκίας.

Εκφράζομεν προς Υμάς, Παναγιώτατε, την βαθειαν ευγνωμοσύνην ως και τας απείρους ευχαριστίας ημών καθότι, παρά το βεβαρυμένον πρόγραμμα Υμών, ήλθατε πλησίον μας διά να προεξάρχητε του Μεγάλου Πανηγυρικού Εσπερινού και να ευλογήσητε το ποιμνίον Σας, τον θεοσεβή και πιστόν Λαόν του Θεού, όστις εξ αγαλλιάσεως σκιρτών προσήλθε ίνα ασπασθή την Τιμίαν και Αγίαν Υμών Δεξιάν και και εκζητήση τας ευχάς και ευλογίας Υμών.

Ο λαός ούτος, Παναγιώτατε, διατηρεί βαθέως εγκεχαραγμένην εις τα μυχιαίτατα της καρδιάς αυτού αισθήματα, την πίστιν προς την Αγίαν Ορθοδοξίαν και τας Παραδόσεις της Εκκλησίας ημών. Ετι δε, καίτοι εις την Ξένην ζων και μεγαλουργών, ερρωμένως εμμένων εις τας ελληνοχριστιανικάς αξίας και παραδόσεις, έχει εστραμμένην την καρδίαν και την ικεσίαν αυτού προς τον Δεσπότην Χριστόν και την Θεομήτορα, διά την Βασιλεύουσαν και ιδιαίτα διά την τροφόν ημών, την Μεγάλην του Χριστού Εκκλησίαν. Συγκινείται βαθύτατα οσάκις είτε η Υμνολογία της αμωμήτου ημών Πίστεως αναφέρεται εις την Κωνσταντινίου Πόλιν είτε ότε καλείται ίνα τιμήση μνήμας και ιστορικά γεγονότα του ενδόξου ημών Παρελθόντος.

Η αφθάστου αλλ' εν ταυτώ εκλάμπουσα αφθίτου δόξης Βυζαντινή ημών Κληρονομία, η επί του ιερού Διδύμου της Εκκλησίας και του Γένους ημών εδρασμένη, επικαθημένη επί τοις στιβαροίς και ικανοίς Υμών Όμοις, αναδεικνύει Υμάς, Παναγιώτατε, ως τον αξιώτατον Διάδοχον των Χρυσοστόμων και Φωτίων,

αλλά και παγκοσμίου κύρρους οιακοστρόφον της Κατ' Ανατολάς Ολκάδος.

Πεπείσμεθα, ότι υπό την πεπνυμένην Ηγεσίαν της Σεπτής Υμών Παναγιότητος, η Αγία ημών Εκκλησία θα αντιμετωπίση τελεσφόρως τους Θεολογικούς Διαλόγους μετά των ετεροδόξων Εκκλησιών, προκειμένου η Ευαγγελική Επιταγή, "και γενήσεται μία ποιμήν, εις ποιμήν" να επισυμβή επί των ημερών της ενδόξου Υμών Πατριαρχείας, προκειμένου η Μεγάλη του Χριστού Εκκλησία να διαδραματίση τού αποφασιστικόν ου μην αλλά και ειρηνοποιόν και εν αγάπη ρόλον, περί της παγχριστιανικής συναντήσεως αλλά και ενώσεως των εις Ιησούν Χριστόν πιστευόντων, ώστε ο Φανάριος Λύχνος να καταστή Καθέδρα τοις πάσι τηλαυγής. Έτι δε και η Πατρική Υμών μέριμνα περί της προστασίας του Περιβάλλοντος, παντοιοτρόπως και εις διεθνή Συνέδρια εκδηλουμένη, ίνα στεφθή υπό ενθέου επιτυχίας. Τα πιστά Υμών τέκνα, Παναγιώτατε, αγαλλιώμενα δέονται τω Δημιουργώ Θεώ υπέρ ευοδόσεως της Υψηλής ταύτης Αποστολής Σας, καθ' όσον αναγνωρίζουσιν αδήριτον την επιταγήν όπως προστατευθή η εκπάλγου ωραιότητος περιβάλλουσα ημάς Δημιουργία, παραδοθείσα υπό του Θεού εις τον εν πολλοίς αχάριστον άνθρωπον. Εν ταις ημέραις ημών τυγχάνει τοις πάσι γνωστόν, ότι η Δημιουργία αύτη υπό των πλειόνων παραβιάζεται και καταστρέφεται. Είθε η περιφροντις Υμών Μέριμνα διά την προστασίαν της ιερότητος του Φυσικού Περιβάλλοντος ίνα στεφθή υπό θετικής και πρακτικής αντιμετώπισεως εκ μέρους των Εθνών, λόγω του Υμετέρου Κύρους όπερ παγκοσμίως αναγνωρίζεται.

Περαίνων, Παναγιώτατε, παρακαλώ ταπεινώς και μεθ' υϊκής αφοσιώσεως όπως ευλογήσητε τον λαόν του Θεού, τους Άρχοντας της Κοινότητος ταύτης και ημάς, πιστά και αταλάντευτα Υμών τέκνα. Εις πολλά έτη Δέσποτα.

5η Δεκεμβρίου 1995

Στιγμιότυπον από τον Μέγαν Πατριαρχικόν Εσπερινόν εν τω Καθεδρικό Ναώ Αγίου Νικολάου Shepherd's Bush Αντικού Λονδίνου, 5 Δεκεμβρίου 1995.

Στιγμιότυπον από την Πατριαρχικήν Θείαν Λειτουργίαν εν τω Καθεδρικό Ναώ της του Θεού Σοφίας, 6 Δεκεμβρίου 1995.

ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

υπό Χάρη Μεττή

Επίσκεψη του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου στο Ηνωμένο Βασίλειο

Με την ευκαιρία της επισκέψεως στο Ηνωμένο Βασίλειο, μεταξύ 2 και 8 Δεκεμβρίου 1995, της Αυτού Θειοτάτης Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου και Αρχηγού της ανά τον κόσμο Ορθοδοξίας κ.κ. Βαρθολομαίου, θεωρήσαμε σκόπιμο να αναφέρουμε μερικές γενικές πληροφορίες γύρω από τον ρόλο τόσο του Οικουμενικού Πατριαρχείου, όσο και της διακονίας και της προσωπικότητας του Παναγιωτάτου. Οι πληροφορίες αυτές απευθύνονται κυρίως στη μαθητιώσα νεολαία της Ομογένειας Μεγάλης Βρετανίας, γι' αυτό και συστήνουμε στους δασκάλους, στους γονείς και στους υπευθύνους των Ελληνικών μας Σχολείων να εξηγήσουν το περιεχόμενο των πληροφοριών αυτών στα παιδιά και να τους τονίσουν την πραγματικά κοσμοϊστορική σημασία που έχει το Κέντρο της Ορθοδοξίας, το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, για την Ορθόδοξη Εκκλησία και ολόκληρη τη Χριστιανωσύνη.

Η Κωνσταντινούπολη

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο βρίσκεται στην Κωνσταντινούπολη και συγκεκριμένα στην περιοχή που ονομάζεται Φανάρι. Η ιστορία του αρχίζει από το 325 μ.Χ., όταν έγιναν τα επίσημα εγκαίνια της ιδρύσεως της Κωνσταντινουπόλεως και ανακηρύχθηκε ως πρωτεύουσα της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, η οποία ήταν συνέχεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, που, μέχρι την ίδρυση της Κωνσταντινουπόλεως, είχε ως πρωτεύουσα τη Ρώμη. Από τότε η αρχαία, αλλά μικρή πόλη Βυζάντιο (είχε ιδρυθεί από τον Μεγαρέα Βύζαντα το 658 π.Χ., γι' αυτό και πήρε το όνομά του) μετατράπηκε σε μεγαλοπρεπή πρωτεύουσα της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από τον Κωνσταντίνο τον Μέγα (313-337 μ.Χ.), τον οποίο η Εκκλησία μας ανεκήρυξε σε Άγιο και αποκαλεί Ισαπόστολο. Γι' αυτό και η νέα αυτή πρωτεύουσα πήρε το όνομα του ιδρυτή της και ονομάστηκε Κωνσταντινούπολη. Το δε Οικουμενικό Πατριαρχείο απετέλεσε, κατά τη διάρκεια της μακράς του ζωής, το Κέντρο, αλλά και το θεματοφύλακα της θρησκευτικής και εθνικής ζωής του Γένους των Ελλήνων, αλλά και όλων των Ορθοδόξων Λαών της περιοχής μέχρι τις μέρες μας.

Διάρθρωση της Χριστιανωσύνης

Ως γνωστό, η Χριστιανική Εκκλησία είναι δυστυχώς χωρισμένη, ήδη από του 1054 όταν επήλθε το λεγόμενο Σχίσμα, στην Ανατολική Ορθόδοξη και στη Δυτική Εκκλησία. Η Δυτική μάλιστα είναι και πάλι χωρισμένη, στη λεγόμενη Ρωμαιοκαθολική, με έδρα το Βατικανό (Ρώμη), και στις διάφορες άλλες Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες, την Αγγλικανική, τις Προτεσταντικές Εκκλησίες και άλλες θρησκευτικές ομάδες.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία

Εμείς ανήκουμε στην Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία είναι μεν ενωμένη σε όλα τα θέματα που αφορούν την πίστη, διακρίνεται όμως, για καθαρά διοικητικούς και ιστορικούς λόγους, σε Πατριαρχεία και Αυτοκέφαλες

Εκκλησίες, τα οποία κατατάσσονται ιεραρχικά όπως στην πιο κάτω σειρά:

1. Το Οικουμενικό Πατριαρχείο, με έδρα του την Κωνσταντινούπολη και με Αρχηγό τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο που φέρει επίσης τον τίτλο του Αρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης και προσαγορεύεται "Παναγιώτατος".
2. Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας, με έδρα την Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου και με Αρχηγό τον Μακαριώτατο Πάπα και Πατριάρχη Αλεξανδρείας κ.κ. Παρθένιο.
3. Το Πατριαρχείο Αντιοχείας, με έδρα τη Δαμασκό της Συρίας και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Αντιοχείας κ.κ. Ιγνάτιο, ο οποίος είναι Αραβόφωνος.
4. Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, με έδρα τα Ιεροσόλυμα στο Ισραήλ και με αρχηγό τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Ιεροσολύμων κ.κ. Διόδωρο. Τα πιο πάνω τέσσερα Πατριαρχεία ονομάζονται πρεσβυγενή, γιατί ήταν τα πρώτα που οργανώθηκαν σε διοικητικά ανεξάρτητες η μία από την άλλη Εκκλησίες, αλλά πάντοτε σύμφωνες σε όλα τα θέματα που αφορούν την πίστη και τη λατρεία.
5. Η Εκκλησία της Ρωσσίας, με έδρα τη Μόσχα και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Μόσχας και Πάσης Ρωσσίας κ.κ. Αλέξιο.
6. Η Εκκλησία της Σερβίας, με έδρα το Βελιγράδι της Γιουγκοσλαβίας και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Πεκίου, Μητροπολίτη Βελιγραδίου και Καρλοβικίου και Πατριάρχη των Σέρβων κ.κ. Παύλο.
7. Η Εκκλησία της Ρουμανίας, με έδρα το Βουκουρέστι της Ρουμανίας και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Βουκουρεστίου, Μητροπολίτη Ουγγροβλαχίας και Πατριάρχη Ρουμανίας και Τοποτηρητή του Θρόνου της Καισαρείας Καππαδοκίας κ.κ. Θεόκτιστο.
8. Η Εκκλησία της Βουλγαρίας, με έδρα τη Σόφια της Βουλγαρίας και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Μητροπολίτη Σόφιας και Πατριάρχη Πάσης Βουλγαρίας κ.κ. Μάξιμο.
9. Η Εκκλησία της Γεωργίας, με έδρα την Τυφλίδα της Γεωργίας και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Μιτοχέτης και Τυφλίδος και Καθολικό Πατριάρχη Πάσης Γεωργίας κ.κ. Ηλία.
10. Η Εκκλησία Κύπρου, με έδρα την Λευκωσία και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Νέας Ιουστινιανής και Πάσης Κύπρου κ. Χρυσόστομο.
11. Η Εκκλησία της Ελλάδος, με έδρα την Αθήνα και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ.
12. Η Εκκλησία της Πολωνίας, με έδρα την Βαρσοβία της Πολωνίας και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Βαρσοβίας και Πάσης Πολωνίας κ. Βασίλειο.
13. Η Εκκλησία της Αλβανίας, με έδρα τα Τίρανα της Αλβανίας και Αρχηγό τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Τιράνων και Πάσης Αλβανίας κ. Αναστάσιο.
14. Η αυτόνομος Εκκλησία Τσεχίας και Σλοβακίας, με έδρα την Πράγα της Τσεχίας και Προϊστάμενο τον Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Πράγας και Μητροπολίτη Τσεχίας και Σλοβακίας κ. Δωρόθεο.
15. Η αυτόνομος Αρχιεπισκοπή Φιλανδίας, με έδρα το Κουορίο της Φιλανδίας και Προϊστάμενο τον

Σεβασμιώτατο Αρχιεπίσκοπο Καρελίας και Πάσης Φιλανδίας κ. Ιωάννη.

Όπως είπαμε, τα πιο πάνω Πατριαρχεία και Αυτοκέφαλες Εκκλησίες είναι όλα τους αυτοδιοικούμενα, ανήκουν όμως σε μια οικογένεια, την Ορθόδοξη Εκκλησία, και αναγνωρίζουν σαν πρώτο μεταξύ ίσων τον Οικουμενικό Πατριάρχη και Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως και Νέας Ρώμης κ.κ. Βαρθολομαίο, ο οποίος θεωρείται και ως ο Αρχηγός της Ορθοδοξίας σε όλη την Οικουμένη.

Πρωτείο τιμής του Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως

Το τιμητικό αυτό προβάδισμα, τα πρεσβεία όπως λέγεται στην εκκλησιαστική γλώσσα, δόθηκε στον Αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως ήδη από το 381 κατά την εν Κωνσταντινόλει Β΄ Οικουμενική Σύνοδο με τον 3ο Κανόνα της. Η απόφαση της Β΄ Οικουμενικής Συνόδου ενισχύθηκε με Κανόνα της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου, η οποία πραγματοποιήθηκε το 451 στην Χαλκηδόνα, προάστειο τότε στην Ασιατική ακτή της Κωνσταντινουπόλεως. Η θέση αυτή ισχυροποιήθηκε και επιβλήθηκε στις συνειδήσεις όλων των Ορθοδόξων, κυρίως χάρη στο γεγονός ότι η Κωνσταντινούπολη υπήρξε η πρωτεύουσα της λεγομένης Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, την οποία σήμερα ονομάζουμε Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Σ' αυτήν ανήκαν επίσης και όλες οι άλλες χώρες όπου βρίσκονταν τα υπόλοιπα πρεσβυγενή Πατριαρχεία και η Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Κύπρου, η οποία μάλιστα είναι αρχαιότερη από όλα τα άλλα δευτερογενή Πατριαρχεία και Αυτοκέφαλες Εκκλησίες, γιατί έχει αποκτήσει το αυτοκέφαλό της με απόφαση της εν Εφέσω Τρίτης Οικουμενικής Συνόδου το 431 μ.Χ., το οποίο και κατοχύρωσε με ειδικά προνόμια ο Αυτοκράτορας του Βυζαντίου Ζήνων το 485 μ.Χ.

Κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας στις χώρες της πρώην Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (που καταργήθηκε οριστικά μετά την κατάληψη της Κωνσταντινουπόλεως από τους Τούρκους στις 29 Μαΐου 1453), το Οικουμενικό Πατριαρχείο απέκτησε ακόμα μεγαλύτερη δύναμη και ακτινοβολία. Και αυτό, γιατί ο πρώτος Σουλτάνος, ο Μωάμεθ Β΄ ο Κατακτητής, για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας παραχώρησε μεγάλα προνόμια στον Οικουμενικό Πατριάρχη και στο Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως. Έτσι ο Οικουμενικός Πατριάρχης αναλάμβανε ταυτόχρονα και ως Εθνάρχης του υπόδουλου Γένους, μπορούσε όμως να ασκεί και ουσιαστική επιρροή πάνω στις άλλες αδελφές Εκκλησίες και Πατριαρχεία εντός του Οθωμανικού Κράτους.

Η όλη δομή, πάντως, της Ορθοδοξίας και ο δημοκρατικότερος τρόπος που διοικείται δεν καταργήθηκαν ποτέ από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, ο δε Οικουμενικός Πατριάρχης εξακολούθησε να συμπεριφέρεται απέναντι στους άλλους Ορθοδόξους Αρχηγούς των αδελφών Εκκλησιών ως πρώτος ανάμεσα σε ίσους Αυτό σημαίνει ότι για οποιεσδήποτε αποφάσεις γενικωτέρου εκκλησιαστικού ενδιαφέροντος απαιτείται η από κοινού συζήτηση και συμφωνία όλων των Αρχηγών των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών σε Συνόδους, στις οποίες παρίστανται είτε οι ίδιοι οι Προκαθήμενοι, είτε αντιπρόσωποί τους. Για σοβαρότατα μάλιστα θέματα απαιτείται η σύγκληση των Πανορθόδοξων ή Οικουμενικών, όπως ονομάζονται, Συνόδων, των οποίων οι αποφάσεις θεωρούνται ότι έχουν δεσμευτική ισχύ και είναι σεβαστές και δεκτές από όλους τους Ορθοδόξους και τις κατά τόπους Εκκλησίες στις οποίες υπάγονται.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο στη Βυζαντινή Περίοδο

Κατά τη διάρκεια της Βυζαντινής περιόδου ο Οικουμενικός Πατριάρχης εκτελούσε αποκλειστικά και μόνο τα εκκλησιαστικά του καθήκοντα, στα οποία μάλιστα κάποτε αντιμετώπιζε σοβαρά προβλήματα από τις επεμβάσεις των Βυζαντινών Αυτοκρατόρων, αν και τούτο μάλλον σπάνια γινόταν. Όταν όμως διαλύθηκε η Αυτοκρατορία και τη θέση των Βυζαντινών Αυτοκρατόρων πήραν οι Οθωμανοί Σουλτάνοι, το Οικουμενικό Πατριαρχείο επιφορτίσθηκε, όπως είπαμε και με μεγάλες κοσμικές εξουσίες πάνω στους Χριστιανούς που ζούσαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία. Τα προνόμια όμως που οι Σουλτάνοι είχαν παραχωρήσει στο Οικουμενικό Πατριαρχείο υπήρξαν πολλές φορές δίκικοπο μαχαίρι. Γιατί οι Τούρκοι έδιναν κάτι, αλλά απαιτούσαν να το πάρουν πίσω διπλό και τρίδιπλο. Με αποτέλεσμα αρκετοί Πατριάρχες, Επίσκοποι και λοιποί Κληρικοί να πληρώσουν με τη ζωή τους τις αυθαιρεσίες και την απληστία των Οθωμανών αρχόντων της αχανούς τους Αυτοκρατορίας.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και ο Ελληνισμός

Με όλες όμως αυτές τις δυσκολίες και τις τλαιπωρίες, το Οικουμενικό Πατριαρχείο υπήρξε ο αποφασιστικός εκείνος παράγοντας που συνέβαλε στην επιβίωση του Ελληνισμού κατά τους σκοτεινούς και δύσκολους χρόνους της δουλείας και στη διαιώνιση των διαχρονικών αξιών που πρεσβεύει το Γένος. Και τούτο επιτεύχθηκε χάρη στην κατά γενικό κανόνα ανάληψη των ηνίων της Εκκλησίας και του Γένους από Ιεράρχες μεγάλης ηθικής και πνευματικής αντοχής, οι οποίοι καθοδήγησαν ως άριστο οιακοστροφοί το ποίμνιό τους με γνώμονα πάντοτε την Ορθοδοξία και το Ελληνικό πνεύμα.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο και οι Ορθόδοξοι Λαοί της Ανατολικής Ευρώπης

Όπως όμως ο Ελληνισμός βρήκε καταφύγιο, προστασία και ποδηγεσία από μέρους του Πατριαρχείου κι επιβίωσε, έτσι και οι άλλες εθνότητες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και κυρίως οι σλαβικοί λαοί σώθηκαν από τον

αφανισμό και την αλλοτρίωση των εθνικών τους χαρακτηριστικών ακριβώς γιατί το Οικουμενικό Πατριαρχείο τους είχε μεταδώσει ιεραποστολικά τον Χριστιανισμό και την Ορθοδοξία και τα άλλα πολιτιστικά στοιχεία και τη γραφή της γλώσσας τους, την λεγομένη Κυριλλική, την οποία οι δύο Θεσσαλονικείς Κληρικοί και Ιεραπόστολοι αδελφοί Κύριλλος και Μεθόδιος εδημιούργησαν τον ένατο αιώνα. Αλλά σε όλα αυτά χωρίς να τους υποχρεώσει είτε ν' αποβάλουν την εθνική τους συνείδηση, είτε να χάσουν την γλώσσα τους. Όταν λοιπόν ήλθε το πλήρωμα του χρόνου και οι λαοί αυτοί απέκτησαν την ελευθερία τους, βρέθηκαν μεν μέσα στους κόλπους της Αγίας Ορθοδοξίας, όμως ο καθένας τους καλλιεργούσε και διατηρούσε ακριφνή και ενδυναμωμένη την εθνική τους συνείδηση και τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους.

Αλλά και οι Ρώσσοι, στους οποίους και πάλι το Οικουμενικό Πατριαρχείο είχε μεταδώσει τον Χριστιανισμό και την Ορθοδοξία, η Εκκλησία των οποίων ανακηρύχθηκε αυτοκέφαλη το 1448 και το 1589 σε Πατριαρχείο, χρεωστούν χάριτας στο Κέντρο της Ορθοδοξίας γιατί τους βοήθησε να επιβιώσουν εθνικά και να καλλιεργήσουν τις παραδόσεις και τις ρίζες της φυλής τους.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου πάντοτε είχε ιδιαίτερους δεσμούς με το Οικουμενικό Πατριαρχείο

ωνσταντινουπόλεως. Οσάκις δε η Εκκλησία της ύπρου είχε προβλήματα κατέφευγε με εμπιστοσύνη την Μητέρα Εκκλησία για βοήθεια, συναντίληψη και αθοδήγηση. Την τελευταία πεντηκονταετία, για παράδειγμα, αντιπροσωπεία του Οικουμενικού ατριαρχείου επεσκέφθη την Κύπρο για να βοηθήσει την συγκρότηση της Ιεραρχίας της Νήσου και την ποκατάστασή της ύστερα από την εξορία των ιεράρχων από την Βρετανική Κυβέρνηση (1931) και τον θάνατο πλείστων Ιεραρχών της.

Ο Οικουμενικό Πατριαρχείο και η Διασπορά

όγω της προνομιακής θέσεως που είχε αποκτήσει το Οικουμενικό Πατριαρχείο ήδη από τη Βυζαντινή εποχή, η δικαιοδοσία του επεκτεινόταν και πέραν των ορίων του Βυζαντινού Κράτους, σε χώρες όπου είχε διαδοθεί η Ορθοδοξία και που δεν ανήκαν στη γεωγραφική δικαιοδοσία των άλλων πρεσβυγενών ατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών. Η εγγύτητα εν Χαλκηδόνι Οικουμενική Σύνοδος (451 μ.Χ.) έδωσε οικουμενικό χαρακτήρα και κατοχύρωσε τα προνόμια του Οικουμενικού Πατριαρχείου στη διασπορά. Έτσι στο Οικουμενικό Πατριαρχείο υπάγονταν διοικητικά η Εκκλησία της Ρωσσίας μέχρι το 1448, οπότε της παραχώρησε το λεγόμενο αυτοκέφαλο, δηλαδή την διοικητική ανεξαρτησία της από τον Οικουμενικό Θρόνο. Το ίδιο έκανε αργότερα με την Εκκλησία της Ελλάδος (1850), την Εκκλησία της Σερβίας (1879), την Εκκλησία της Ρουμανίας (1885), την Εκκλησία της Αλβανίας (1937), την Εκκλησία της Βουλγαρίας (1945) και την Εκκλησία της Εσθονίας (1990).

Επίσης το Οικουμενικό Πατριαρχείο ανεκήρυξε σε υπόνομες Εκκλησίες την Ορθόδοξη Εκκλησία της Σελχίας και Σλοβακίας (1923) και την Ορθόδοξη Εκκλησία Φιλλανδίας (1923).

Αραμένουν όμως εκτός των γεωγραφικών ορίων των αό πάνω Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί που ζουν στην Κεντρώα και στην Ευρώπη, στην Αμερικανική Ήπειρο και στην Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία και Άπω Ανατολή. Όλοι αυτοί υπάγονται εκκλησιαστικά στο Οικουμενικό ατριαρχείο, το οποίο και εκλέγει κατ' απόλυτο δικαιοδοσία τους Αρχιερείς των Επαρχιών του θρόνου.

Ετσι υπάρχουν σήμερα τρεις Αρχιεπισκοπές: η Αμερικής, Αυστραλίας και Μ. Βρετανίας, και οκτώ Μητροπόλεις: Γαλλίας, Γερμανίας, Αυστρίας, Ουγγαρίας, Βελγίου, Νέας Ζηλανδίας, Ελβετίας και Ιαπωνίας, που όλες τους αποτελούν Εκκλησιαστικές Επαρχίες του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Επίσης το Οικουμενικό Πατριαρχείο υπάγονται επίσης οι Μητροπόλεις της Δωδεκανήσου, η ημιαυτόνομη Εκκλησία της Κρήτης, η μοναστική πολιτεία του Αγίου Όρους και διάφορα Πατριαρχικά Ιδρύματα σε όλο τον κόσμο. Στη δικαιοδοσία, επίσης, του Οικουμενικού Θρόνου ανήκουν και οι 24 Μητροπόλεις των λεγομένων "Νέων Χωρών", των περιοχών δηλαδή της Ελλάδος, οι οποίες ενσωματώθηκαν στο Ελληνικό κράτος μετά την απελευθέρωσή τους από τον τουρκικό ζυγό στην περίοδο 1912-22. Τη διοίκηση όμως των Μητροπόλεων αυτών το Οικουμενικό ατριαρχείο παραχώρησε επιτροπικώς το 1928 στην Εκκλησία της Ελλάδος, οι κυρίαρχοι όμως Αρχιερείς ηγμονεύουν τον Οικουμενικό Πατριάρχη, σύμφωνα με τον κανόνα της Εκκλησιαστικής τάξης και παράδοση.

Αρχιεπισκοπή Θυατειρών και Μ. Βρετανίας

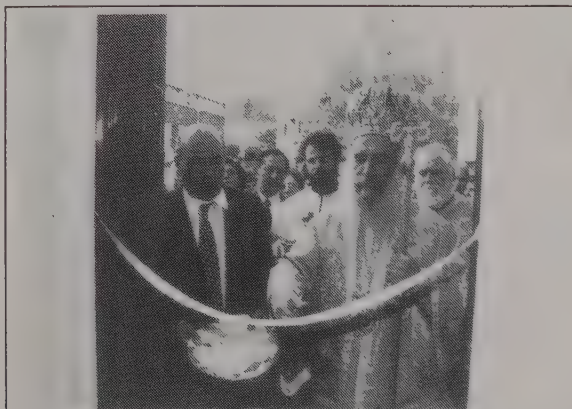
Αρχιεπισκοπή Θυατειρών και Μ. Βρετανίας αποτελεί η ορθόδοξη Εκκλησιαστική Επαρχία του Οικουμενικού ατριαρχείου. Ιδρύθηκε ως Μητρόπολη το 1922 και

προβιβάστηκε σε Αρχιεπισκοπή από το 1954-1962 και από το 1968 μέχρι σήμερα. Επικεφαλής της Επαρχίας αυτής του Οικουμενικού Θρόνου διετέλεσαν μέχρι σήμερα οι Γερμανός Στρηνόπουλος (1922-1951), Αθηναγόρας Καββάδας (1951-1962), Αθηναγόρας Κοκκινάκης (1963-1979), Μεθόδιος Φούγιας (1979-1988) και ο σημερινός Αρχιεπίσκοπος Γρηγόριος, ο οποίος διαδέχθηκε τον Μεθόδιο Φούγια τον Απρίλιο του 1988 ύστερα από ομόφωνη απόφαση της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος

Η Αγία και Ιερά Σύνοδος του Οικουμενικού Πατριαρχείου εκλέγει τον εκάστοτε Οικουμενικό Πατριάρχη κάθε φορά που θα χηρεύσει ο Οικουμενικός Θρόνος.

Ο σημερινός Οικουμενικός Πατριάρχης, Παναγιώτατος κ.κ. Βαρθολομαίος, εξελέγη στις 22 Οκτωβρίου 1991, είκοσι ακριβώς μέρες μετά το θάνατο του προκατόχου του, αοιδίμου Πατριάρχου κυρού Δημητρίου. Γεννήθηκε στη νήσο Ίμβρο στις 29 Φεβρουαρίου 1940 και μετά από λαμπρές σπουδές στη Ρώμη, στην Ελβετία και στο Μόναχο, διορίστηκε αρχικά βοηθός Σχολάρχης στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης και στη συνέχεια Διευθυντής του νεοσύστατου Πατριαρχικού Γραφείου, οπότε και χειροτονήθηκε σε Μητροπολίτη Φιλαδελφείας. Στη συνέχεια εξελέγη Μητροπολίτης Γέρων Χαλκηδόνος, αφού ήδη από τον 1974 ήταν μέλος της Αγίας και Ιεράς Συνόδου του Πατριαρχείου. Ο Παναγιώτατος κ.κ. Βαρθολομαίος, του οποίου η οξύνια, η πολυμαθία και η γνώση εφτά γλωσσών τον κατατάσσουν μεταξύ των πλέον μορφωμένων Ελλήνων της εποχής μας, διακρίνεται για την εργατικότητα, την ευθύτητα του χαρακτήρος, την καθαρότητα των σκέψεων και επιδιώξεων και την απέραντη αγάπη του για τον άνθρωπο και το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζούμε. Στα τέσσερα μάλιστα τώρα χρόνια αφ' ότου κατέχει τα ηνία του Οικουμενικού Θρόνου έχει αναπτύξει τέτοια δραστηριότητα σε παγκόσμια κλίμακα ώστε να προκαλέσει τον θαυμασμό όλων, όσοι είχαν την τύχη να τον συναντήσουν και να διαλεχθούν μαζί του. Μέσα δε στις ποιμαντικές και εκκλησιαστικές του δραστηριότητες, τις οποίες έχει αναπτύξει κατά τρόπο πρωτοφανή και αξιοθαύμαστο, επισκέφθηκε όλες σχεδόν τις Ορθόδοξες χώρες και προγραμματίζει να επισκεφθεί και τα υπόλοιπα Εκκλησιαστικά Κέντρα. Να προσευχόμαστε όλοι οι Ορθόδοξοι Χριστιανοί για την υγεία του Οικουμενικού Πατριάρχου. Να παρακαλούμε τον Άγιο Θεό να τον προστατεύει και να του χαρίζει χρόνια και δύναμη και σοφία για να μπορέσει να φέρει σε αίσιο πέρας το μήνυμα της Ορθοδοξίας και το πραγματικά ρηξικέλευθο και μεγαλεπήβολο ιεραποστολικό πρόγραμμά του. Γένοιτο.

Στιγμιότυπο από τα εγκαίνια της νεοδημιού Μεγάλης Αιθούσας του Ιερού Ναού Αγίων Αναργύρων Λονδίνου. Διακρίνονται ο Σεβ. Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος, ο Πρόεδρος της Κοινότητας κ. Ανδρέας Ανγινούσης, ο Ιερέας της Κοινότητας π.ρ. Αναστάσιος Γιαννής, ο Διάκονος Κυπριανός Κονιτοπούλης και πλήθος πιστών.

12 Νοεμβρίου 1995

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΣ ΤΗΣ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΕΙΣ ΗΝΩΜΕΝΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ 2 - 8 Δεκεμβρίου 1995

2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΣΑΒΒΑΤΟΝ

- 12.30 μ.μ. Άφιξη του Παναγιωτάτου στο αεροδρόμιο Manston, Kent International Airport.
 Μετάβαση-φιλοξενία στο Παλαιό Παλάτι Καντουαρίας
- 3.15 μ.μ. Καλωσόρισμα χαιρετισμοί κατά τον Εσπερινό στον Καθεδρικό Ναό Καντουαρίας εις Canterbury.
 Ακολούθως ανεπίσημο Δείπνο στο Παλαιό Παλάτι του Canterbury.

3 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΚΥΡΙΑΚΗ

- 9.00 π.μ. Παρακολούθηση της Θείας Λειτουργίας στον Ελληνικόν Ορθόδοξο Ναόν Αρχαγγέλου Μιχαήλ Margate.
- 10.30 π.μ. Επιστροφή στο Canterbury.
- 11.00 π.μ. Παρακολούθηση της Αγγλικανικής Θείας Λειτουργίας στον Καθεδρικό Ναό του Canterbury.
 Επίσκεψη στον τόπο του μαρτυρίου του Αγίου Θωμά Beckett
 Επίσημη ανταλλαγή χαιρετισμών και ιερών δώρων.
- Γεύμα στο Παλαιό Παλάτι του Canterbury.
- 3-3.15 μ.μ. Επίσκεψη στον Αγγλικανικό Ναό του Αγίου Αυγουστίνου Folkestone, ένθα στεγάζεται και ο Ελληνικός Ορθόδοξος Ναός του Αγίου Ευαγγελιστού Μάρκου και της Αγίας Φωτεινής
- 6.45 μ.μ. Αναχώρηση για το Παλαιό Παλάτι στο Leeds Castle
- 7.30 μ.μ. Άφιξη στο Leeds Castle
- 7.45 μ.μ. Δεξίωση πρό του Δείπνου στη Βιβλιοθήκη του Leeds Castle
- 8.00 μ.μ. Δείπνον παρατιθέμενον υπό του Κομητάρχου του Kent στην αίθουσα Δεξιώσεων.

4 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΔΕΥΤΕΡΑ

- 8.30 π.μ. Πρόγευμα στο Παλαιό Παλάτι του Canterbury.
- 9.30 π.μ. Αναχώρηση για το Lambeth Palace στο Λονδίνο
- 12.30 μεσημ. Συνάντηση με τον Υπουργόν Εξωτερικών Sir Nicholas Bonsor
- 12.30 μ.μ. Γεύμα στο Church House
- 2-4.30 μ.μ. Παρουσίαση των Υπηρεσιών Παιδείας, Κοινωνικής Ευθύνης και Χριστιανικής Ενότητος της Εκκλησίας της Αγγλίας στο Church House του Λονδίνου.
- 5.30 μ.μ. Εσπερινός στο Westminster Abbey
- 6.15 μ.μ. Η Διάλεξη Κωνσταντινουπόλεως (στο Αββαείο του Westminster)
- 7.00 μ.μ. Μετάβαση στο Lambeth Palace
- 7.30 μ.μ. Δείπνο στο Nikean Club στους χώρους του Παλατίου του Lambeth.

5 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΤΡΙΤΗ

- Πρωί: Συναντήσεις μετά διαφόρων προσώπων
- 12.20 μ.μ. Ακρόαση εν Buckingham Palace μετά της Μεγαλειότητας Βασιλίσσης Ελισάβετ Β΄.
- 1.15 μ.μ. Γεύμα παρατιθέμενο από την Α.Ε. τον Πρέσβυ της Τουρκίας στο Ην. Βασίλειο.
- Απόγευμα: Ανεπίσημες συνομιλίες μετά της Αγγλικανικής Εκκλησίας στο Partnership House.
 Επίσημη κατευόδωση της Α.Θ.Π. στο Παραεκκλήσιο του Partnership House.
- 6.00 μ.μ. Χοροστάσια της Α.Θ.Π. του Οικ. Πατριάρχου εις τον Μέγα Εσπερινό στον Καθεδρικό Ναό του Αγίου Νικολάου Shepherd's Bush, Δυτικού Λονδίνου.

- 8.00 μ.μ. Δείπνο στην οικία της Α.Ε. του Πρέσβευς της Ελλάδος.

6 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΤΕΤΑΡΤΗ, Πρωί: 9 - 12 μεσημέρι
 Μνήμη Αγίου Νικολάου του Θαυματουργού
 Πανηγυρική Πατριαρχική Θεία Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου

- 3.30 μ.μ. Αναχώρηση - επίσκεψη - διανυκτέρευση στην Κοινότητα Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Manchester όπου την Α.Θ.Π. θα δεξιωθεί και θα φιλοξενήσει η εκεί Ομογένεια.
- 6.30 μ.μ. Άφιξη στο Manchester
 Τέλεση Δοξολογίας και Χαιρετισμοί εν τω Ιερῷ Ναῷ του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου
- 8.30 μ.μ. Δεξίωση - Δείπνον προς τιμήν του Παναγιωτάτου εις Ξενοδοχείον της πόλεως.

7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΜΠΤΗ

- 8.00 π.μ. Αναχώρηση από Manchester για την Ιερά Σταυροπηγιακή και Πατριαρχική Μονή Τιμίου Προδρόμου, Essex
- 10.00 π.μ. Άφιξη, Δοξολογία, χαιρετισμοί
- 11.30 π.μ. Αναχώρηση από την Ιερά Μονή
- 12.30 μ.μ. Άφιξη στο Λονδίνο
- 1.30 μ.μ. Γεύμα παρατιθέμενον προς τιμήν της Α.Θ.Π. υπό του ζεύγους Θεοδώρου και Γιάννας Αγγελιοπούλου.

7 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΕΜΠΤΗ, ώρα 6.00 - 9.00 μ.μ.
 Δεξίωση προς τιμήν του Παναγιωτάτου στο Alexandra Palace Βορείου Λονδίνου. Η Ιερή Ακολουθία στην Συγκέντρωση έχει ως εξής:

Οι Πιστοί όλοι μαζί απαγγέλλουν το ΠΑΤΕΡ ΗΜΩΝ

Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΨΑΛΛΕΙ ΤΟΥΣ ΥΜΝΟΥΣ:

Ευλογητός ει Χριστέ
 Σώσον Κύριε τον λαόν σου
 Τη Υπερμάχῳ Στρατηγῷ
 Στίχοι Δοξολογίας

Η ΒΡΕΤΑΝΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ELYSIAN SINGERS ΨΑΛΛΕΙ
 2 Ύμνους αφιερωμένους στην Παναγία, έργο του Ορθοδόξου Αγγλου συνθέτη John Tavener.

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων
 Ιωάννης Α. Χατζηπατέρας
 Γεώργιος Χριστοφίδης
 Βαρνάβας Γ. Μίση
 Χάρις Σοφοκλείδης
 Ν. Ι. Χατζηπατέρας

Προσφορά
Δώρων

ΟΜΙΛΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ

- Εις πολλά έτη Δέσποτα : Elysian Singers
 - Τον Δεσπότη και Αρχιερέα ...: Βυζαντινή Χορωδία
- Ελληνικοί Χοροί από το Λύκειο Ελληνίδων Λονδίνου
 - Πολυχρόνιον Παναγιωτάτου από την Χορωδία της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής της Αρχιεπισκοπής μας.

Βυζαντινή Χορωδία υπό την Διεύθυνση του Αιδ. Πρεσβ. Ιωσήφ Παλιούρα
 Elysian Singers υπό την Διεύθυνση του Matthew Greenall

9.15 μ.μ. Ιδιωτικό Δείπνο

8 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, Αναχώρηση του Παναγιωτάτου διά Γενεύη.

4η ΔΙΑΣΚΕΨΗ

ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΜΕΓ. ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Κυριακή, 12 Νοεμβρίου 1995

Χαιρετισμός Προέδρου κ. Νικολάου Χατζηπατέρα

Σεβασμιώτατε Άγιε Ηλιουπόλεως και Θείρων
Σεβασμιώτατε Αρχιεπίσκοπε Θυατείρων και Μεγάλης
Βρετανίας
Αξιότιμε Κύριε Γενικέ
Αξιότιμοι Κύριοι Προσκληκλήμενοι και αγαπητοί
συνεργάτες

Με πολλή τιμή σάς υποδεχόμεθα εδώ σήμερα,
να αναδιφήσωμε σε 16 χρόνια ιστορίας της
προσφοράς των μελών μας προς την Εκκλησία και
γενικά την Ομώνυμια που ζει και δραστηριοποιείται
στη χώρα τούτη.

Στο μυαλό μου αναδεύεται η εικόν μιας
φθινοπωρινής βραδιάς του 1978, που φυτεύθηκε ένας
πνευματικός σπόρος, από τον οποίον άνθισε την
επόμενη Άνοιξη ο Σύνδεσμός μας.
Κατεβλήθη πολύς οργανωτικός κόπος αλλά, το
ακοπώτερον όλων, ήτο η καταγραφή των σκοπών που
ετέθησαν:

Η συλλογική συμπάρσταση των Κοινοτήτων
εις το αποστολικό και εκπαιδευτικό έργο της
Αρχιεπισκοπής.

Η συμβουλευτική και συντονιστική
δραστηριότητά μας εις τις Αρχιεπισκοπικές
προσπάθειες.

Η συμβολή των Κοινοτήτων εις τις ανάγκες
της Αρχιεπισκοπής και η ενισχυτική παρουσία των
υπευθύνων εις ώρες δυσκολίας.
Η πλέον συντονισμένη και δραστηριοποιημένη
συμμετοχή μας στους Εθνικούς αγώνες της Πατρίδας
και του Έθνους ολοκλήρου.

Η εκτέλεση και παρουσίαση έργου
δυναμικώτερου λόγω συλλογικής δράσεως, παρ' ότι
αν ήτο ατομικό ή και μεμονωμένων.

Η ηθική ωφέλεια από την παρουσίαση των
πεπραγμένων των Συνδέσμων κατά τις τρεις
προγενέστερες Διασκέψεις, που προέκυψε από την
προβολή της ευεργετικότητας εκ της ενότητας και της
ομόνοιας μεταξύ μας.

Η θετική αποδοτικότητα εκ της παρουσίας του
Κοινοτικού έργου της Ιεράς Αρχιεπισκοπής διά του
τύπου.

Αυτό που επετελέσθη λόγω των εθνικών
περιστάσεων απέβη εκτενέστερο στον Εθνικό τομέα
με τη διαφώτιση Ιθυόντων και Κοινού επί του
δράματος της ηρωικής Μεγαλονήσου μας, με την
καλλιέργεια του ενδιαφέροντος των φίλων Βουλευτών
και τη συνάγερση των πνευματικών ανθρώπων.

Έχουμε πρωτοστατήσει στην καλλιέργεια
αισθημάτων αγάπης και συνεργασίας μεταξύ
ολοκλήρου της Παροικίας μας. Ο Σύνδεσμος συνέβαλε
ώστε να ενταθούν οι κοινοί εορτασμοί και
καθιερώσαμε ειδικό εορτασμό της Ημέρας Κύπρου, και
άλλα με ομιλητάς ολκής, με εορτές και μνημόσυνα,
κρατώντας αναμμένη την πατριωτική δάδα.

Προερχόμενος από τον Ελλαδικό χώρο το
θεωρώ εξαιρετική τιμή γιατί στην πολύχρονη αυτή
πορεία μας σαν Σύνδεσμος έτυχα της πλήρους
εμπιστοσύνης και αγάπης των Προέδρων και των

Συμβούλων των Κοινοτήτων μας, πρόσωπα που στην
μεγίστην πλειοψηφία τους κατάγονται από την Κύπρο.

Ας είναι τούτο απόδειξη και παράδειγμα για το
αδιαίρετο του Απόδημου Ελληνισμού. Σ' αυτούς τους
δύσκολους καιρούς οι Πανέλληνες έχουμε υποχρέωση
να γίνουμε όλοι Κύπριοι για να προστατεύσουμε την
τιμή του Ελληνικού Έθνους.

Παράλληλα όμως από αυτό το πόστο σαν Ακρίτες της
Μεσογείου, έχουμε υποχρέωση να γίνουμε και
Θρακιώτες και Βορειοηπειρώτες, και Φαναριώτες και οι
Ποσειδώνες στη θάλασσα που βρέχει τους βράχους
του Αιγαίου.

Εις τον θρησκευτικό τομέα σεμνυνόμεθα να
θεωρούμε ως πρώτιστο καθήκον την ενίσχυση του
Οικουμενικού Πατριαρχείου ηθικώς ή άλλως, ενήμεροι
ότι Αυτό στηρίζει ημάς πνευματικώς.

Οι Πρόεδροι και τα άλλα Μέλη μας επίσης
συλλογικά εσπερώσανε πιο επιτυχώς τις Εκκλησίες
τους και κατεστήθησαν βίωσιμοι για να αντεπεξέλθουν
απροσδόκητες δυσκολίες.

Τολμούμε να πιστεύωμε ότι
συνεπικουρούσαμε την Εκκλησία στο εκπαιδευτικό της
έργο, που είναι παραδοσιακό παράλληλα της
Ποιμάνσεως. Η Εκκλησία διετήρησε πλήρη την
ελληνικότητα του Έθνους παντού στον Ελληνισμό με
το θάνατο Κρυφό Σχολειό, ήτο διπλός ο κορυφαίος
ρόλος της και είμαστε βαθύτατα ικανοποιημένοι που
σταθήκαμε δίπλα της.

Το Κεντρικό Εκπαιδευτικό Συμβούλιο, ο
Ενιαίος Φορέας Ελληνικής Παιδείας του Εξωτερικού
και τα Εκπαιδευτικά Συνέδρια, είχαν πλήρως
αποτελούμενο, κατά το μέγιστο μέρος, από μέλη του
Συνδέσμου.

Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις και το έργο του
είναι απότοκα και πιστεύω ότι το όφελός των είναι
αρκετά αισθητό ώστε να σας απαλλάξω από την
απαρίθμηση κι αποτίμησή τους.

Η μέριμνα του Συνδέσμου για τον Απόδημο
Έλληνα εν γένει υλοποιήθη επίσημα με τη συμμετοχή
του Οργανισμού μας τόσο στα Παγκόσμια Συνέδρια
Αποδήμων Κυπρίων όσο και στο Συμβούλιο Αποδήμου
Ελληνισμού.

Η Εκκλησία όμως πάντα πορεύεται και μαζί
της πορευόμεθα και ημείς. Εις το συνεχιζόμενο τούτο
ταξίδι η σκυτάλη θα πρέπει να αλλάζει χέρια. Αυτή
είναι η ώρα που οι προβεβηκότες Σπαρτιάτες έλεγαν
εις τους επομένους των ότι έκαμαν το καθήκον ως
έδει κι οι επόμενοι υπόσχοντο ότι θα συνεχίσουν τη
βελτίωση των πραγμάτων.

Εγώ προσωπικά, αλλά και μερικοί άλλοι
συνεργάτες, έχουμε από την αρχή τούτου του χρόνου
εκδηλώσει την πρόθεσή μας να μην προσφέρουμε
τους εαυτούς για επανεκλογή στον υπό ανανέωση
σήμερα οργανωτικό μηχανισμό του Συνδέσμου.

Γι' αυτό και η σημερινή προσφώνησή μου είναι
και αποχαιρετιστήρια μήνυμα.

Αλλά σάς αποχαιρετούμε από την θέση των
Υπευθύνων και με αγάπη κι ενδιαφέρον θερμότατο, θα
μείνουμε οι καλοπροαίρετοι συμπαραστάται.

Αν επιτρέπεται, μια τελευταία παραίνεση,
παρακαλώ πάντοτε να έχετε τούτο υπ' όψη σας. Η
Ομογένεια θα ευδοκιμήσει με έργα ειρήνης και
ομονοίας μόνον. Αυτά θα ευοδώσουν τους

προγραμματισμούς και τους στόχους, χάρη του μέλλοντος της Εκκλησίας και του Συνδέσμου.

Δεχθείτε ένα απέριττο, λιτό "ευχαριστώ", γεμάτο βάθος, ένταση και συγκίνηση.

Ειδικά εκφράζω ολόστοργη ευγνωμοσύνη στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, τον Σεπτέ Προκαθήμενο και όλη την Ιερά Σύνοδο, με επί κεφαλής τον τιμήσαντά μας με την αξία παρουσία του, Άγιον Ηλιουπόλεως και Θείρων κ. Αθανάσιο.

Ιδιαίτερα ευχαριστώ με σεβασμό και με τιμητική φιλία τον αγαπημένο Αρχιεπίσκοπο Γρηγόριο και τους ικανωτάτους Συνεργάτες Ιερωτάτους Επισκόπους για την μακρά πάντοτε αδελφική συνεργασία.

Ευχαριστώ ξεχωριστά έναν έκαστον των αγαπητών κ. αξιοσεβάστων Αρχιμανδριτών, Ιερέων και Διακόνων διά την ευχαρίστηση και προθυμία με την οποίαν εδέχθησαν το έργο μας.

Ευχαριστώ πάρα πολύ θερμά όλες τις Βοηθητικές Αδελφότητες διότι με τις δραστηριότητές των καθιστούσαν το έργο μας διαρκές και αδιάπτωτο.

Επίσης ευχαριστώ όλους τους εργάτες των Κοινοτήτων που χωρίς εξαίρεση είχαν γίνει και συνεργάτες.

Τελευταίους επιφυλάσσω να δώσω τις ευχαριστίες μου στους εκλεκτούς Διδασκάλους, που απλά όλες οι γενεές από τον Αλέξανδρο κι έπειτα τους χρωστούμε όλοι το "εϋ ζειν".

Υπό την ιδιότητα του Προέδρου ευχαριστώ εκ καρδίας όλους τους Συναδέλφους του Διοικητικού Συμβουλίου του Συνδέσμου για την προωθητικότητα και συνεργατικότητα των.

Απευθύνω θερμές ευχαριστίες προς τους Προέδρους των Κοινοτήτων, ουχ ήττον και διά τις δικές των υποδείξεις, προτάσεις και συμβουλές, ανεκτίμητες πάντοτε, αλλά και για την πρόθυμη συνεργασία των.

Αναφέρομαι στους παλαιούς, τους διατελέσαντες εις το παρελθόν και τους παρόντας.

Πρόθυμες ευχαριστίες οφείλονται στην Κοινότητα Τιμίου Σταυρού κ. Αρχαγγέλου Μιχαήλ, υπό την Αρχιερατικήν Επιστάσιαν του λίαν αγαπητού και δραστηρίου Θεοφιλεστάτου Επισκόπου Ζηνουπόλεως κ. Αριστάρχου και την Προεδρία του εξαίρετου συνεργάτου και φίλου κ. Σπύρου Πολέμη, που μας επεφύλαξαν φιλοξενίαν αντάξιαν αυτής του Αβραάμ προς τους επισκέπτας του.

Έχει τις ευχαριστίες μου και η Ειδική Επιτροπή που οργάνωσε την 4η Διάσκεψη, τα μέλη της οποίας ηργάστησαν με αποδοτικότητα και σύμπνοια μεταξύ των.

Ενώπιόν σας, ευχαριστώ εν κατακλείδι τον Θεόν, που ηυδόκησε να τον υπηρετήσω απ' αυτή την σκοπιά και Τον παρακαλώ να σας σκέπει με την ευλογίαν Του.

Ο νέος Πρόεδρος του Συνδέσμου Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μ. Βρετανίας κ. Διαμαντής Π. Πατέρας.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τω Εντιμολογιωτάτω κυρίω Νικολάω Ι. Χατζηπατέρα, Αρχοντι Εκδίκω της καθ' ημάς Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας, Προέδρω του Συνδέσμου Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μεγάλης Βρετανίας, τέκνω της ημών Μετριότητας εν Κυρίω αγαπητώ, χάριν και ειρήνην παρά Θεού.

Μετά πολλής της χαράς ελάβομεν την ευλαβώς υποβληθείσαν από ιζ' Ιουλίου ε.ε. επιστολήν υμών, διά της οποίας υποβάλλετε τη Μητρί Εκκλησία και ημίν περί της συγκλήσεως της Δ' Τακτικής Διασκέψεως του Συνδέσμου των εν Μ. Βρεταννία Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων και αιτείσθε τας ευχάς της ημετέρας Μετριότητος.

Ευχαρίστως νυν εις απάντησιν προαγόμενοι, απευθύνομεν από μέσης καρδίας πατρικόν ασπασμόν αγάπης και τιμής προς υμάς προσωπικώς, κ. Πρόεδρε, καθώς και προς πάντα τα μέλη του Συνδέσμου, τα συναχθέντα περίξ του ποιμενάρχου υμών Ιερωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μ. Βρετανίας και αγαπητού ημίν εν Χριστώ αδελφού και συλλειτουργού κ. Γρηγορίου, των Θεοφιλεστάτων Επισκόπων και των λοιπών προσκεκλημένων, ίνα διασκεφθίτε επί του παρόντος και του μέλλοντος του υμετέρου Συνδέσμου.

Γνωστόν τυχάνει τοις πάσιν, ότι από της συστάσεως αυτού εν έτει 1979, ο υμέτερος Σύλλογος διά της προς την Εκκλησίαν αφοσιώσεως και του ήθους των διοικούντων αυτόν και πάντων των μελών αυτού, προσέτι δε διά του εν γένει έργου αυτού, πολυτίμους έχει ήδη προσφέρει υπηρεσίας τη τε Ιερά Αρχιεπισκοπή Θυατείρων, προσφιλεί τη αυτόθι Ομογενεία και τω καθ' ημάς Οικουμενικώ Θρόνω. Εφ' ω και ευελπιστούμεν βασίμως, ότι θέλετε συνεχίσει τα αγαθά στοχαζόμενοι και πράττοντες εν ομονοία και ειρήνη, συνεπικουρούντες και ημάς εν τω δύσκολω, πλην πολυτρόπως παρά του Θεού ευλογημένω, αγώνι ημών.

Επί δε τούτοις, προσδοκώντες, ίνα ιδώμεν υμάς προσεχώς πρόσωπον προς πρόσωπον, συγχαίρομεν υμίν και αύθις από της Μητρός Αγίας του Χριστού Μεγάλης Εκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως και απονέμομεν πάσι την Πατριαρχικήν ημών ευλογίαν ευχόμενοι πλουσίαν εφ' υμάς την χάριν του παναγάθου Θεού ημών, γνωρίζομεν δε ότι τα αισθήματα και τας ευχάς της Μητρός Εκκλησίας θέλει διαβιβάσει διά ζωής ο επί τούτω αποστελλόμενος αυτόσε Ιερώτατος Μητροπολίτης Ηλιουπόλεως και Θείρων κ. Αθανάσιος, Συνοδικός πάρεδρος και προσφιλής αδελφός της ημετέρας Μετριότητος.

1995 Νοεμβρίου η'

Της Αυτού Θειοτάτης Παναγιότητος απουσιαζούσης
ο Επίτροπος Αυτής
+ο Χαλκηδόνης Ιωακείμ

Στιγμιότυπο από την πολυπληθή συγκέντρωση στο Alexandra Palace για να χαιρετίσουν την Α.Θ. Παναγιότητα τον Οικουμ. Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο, Πέμπτη 7 Δεκεμβρίου 1995.

ΕΡΑΝΟΣ ΠΡΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΙΝ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

Προς τους ευλαβεστάτους Ιερείς και Διακόνους,
τους Εντιμοτάτους Προέδρους και τα μέλη των
Επιτροπών
των Εκκλησιών, των Βοηθητικών Αδελφοτήτων και
των Σχολικών Εφορειών των Κοινοτήτων
της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας

Αγαπητοί μας Συνεργάτες,

Μέσα στα πλαίσια των εκδηλώσεων που
οργανώνονται με την επικείμενη επίσκεψη του
Οικουμενικού μας Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, θα
διεξαχθεί έρανος προς ενίσχυση του Οικουμενικού
μας Πατριαρχείου, το οποίο έχει ανάγκη της ηθικής και
οικονομικής μας υποστήριξης και βοήθειας.

Για την ομαλή και επιτυχή διεξαγωγή του εράνου προς
ενίσχυση του Οικουμενικού μας Πατριαρχείου, ύστερα
από σοβαρή σκέψη και μελέτη προτείνουμε και
συμβουλεύουμε πατρικά τους Άρχοντες των
Κοινοτήτων και Εκκλησιών μας τα εξής:

Κάθε Κοινότητα και Ενορία είναι υπόχρεη και
υπεύθυνη να οργανώσει τοπικά τον έρανο και να γίνει
σχετική αναγγελία από του άμβωνος, ώστε όλοι οι
πιστοί να γνωρίζουν και να συμμετάσχουν έμπρακτα
στον έρανο. Ο Πρόεδρος με το Συμβούλιό του και ο
Ιερέυς - (οι Ιερείς, όπου είναι περισσότεροι από ένας
στην Ενορία) - θα έχουν ξεχωριστό διπλότυπο από το
οποίο θα κόβουν τις σχετικές αποδείξεις των δωρεών
των Χριστιανών. Μπορούν να περιφέρουν και δίσκον
εντός του Ναού, αλλά δεν πρέπει να περιοριστεί ο
έρανος μας στο δίσκο. Θα πρέπει οπωσδήποτε να
ζητηθεί η συνδρομή και βοήθεια όλων των πιστών της
Ενορίας. Τα χρήματα που θα συγκεντρωθούν από κάθε
Ενορία θα σταλούν με επιταγή ή μετρητά στην
Αρχιεπισκοπή, αφού προηγουμένως ελεγχθούν τα
συγκεντρωμένα ποσά. Οι επιταγές θα γίνονται ως
εξής: "Ecumenical Patriarchal Fund".

Για να διευκολυνθούν όλοι οι Ομογενείς, τόσο οι
ιδιώτες όσο και η οργανωμένη Ομογένεια, και να
μπορούν πιο εύκολα και πρακτικά να προσφέρουν την
συνδρομή τους, ανοίχθηκε ειδικός λογαριασμός στις
πιο κάτω Τράπεζες:

α) Εθνική Τράπεζα Ελλάδος
National Bank of Greece
50 St Mary Axe, London EC3A 8EL

β) Τράπεζα Κύπρου
Bank of Cyprus
27/31 Charlotte Street
London W1P 2HJ

γ) Λαϊκή Τράπεζα Κύπρου
Cyprus Popular Bank Group
19 Fitzroy Street
London W1P 6BQ

δ) Alpha Bank Λονδίνου
66 Cannon Street
London EC4N 6AE

Επιπλέον οι πιο κάτω Ομογενειακοί Οργανισμοί
ανέλαβαν να συλλέξουν χρήματα για το Πατριαρχείο
από τα μέλη και τους φίλους τους. Οι Οργανισμοί
αυτοί είναι οι εξής:

- α) Η Επιτροπή Ελλήνων Εφοπλιστών Λονδίνου
- β) Η Εθνική Ομοσπονδία Κυπρίων Αγγλίας
- γ) Η Ελληνική Κυπριακή Αδελφότης
- δ) Η Κυπριακή Εστία Λονδίνου
- ε) Η ΟΕΣΕΚΑ
- στ) Τα Ανεξάρτητα Σχολεία Αγγλίας
- ζ) Τα Ανεξάρτητα Σχολεία Λονδίνου
- η) Η Κυπριακή Εστία Birmingham
- θ) Η Κυπριακή Αδελφότης Manchester

Έτσι ο κάθε Ομογενής θα μπορεί να δώσει το δώρο
του μέσω οποιας Οργανώσεως ή Σωματείου θέλει και
μπορεί.

Είμαστε βέβαιοι ότι ο κάθε Ομογενής θα προσφέρει
γενναϊόδωρα στον Έρανο αυτό για την ενίσχυση του
Κέντρου της Ορθοδοξίας, το οποίο έχει ανάγκη της
συμπαραστάσεως και της έμπρακτης βοήθειας και
χρηματικής υποστήριξης από μέρους όλων των
πνευματικών παιδιών του που διαμένουν στο Ηνωμένο
Βασίλειο. Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι για πρώτη
φορά γίνεται πανομογενειακός έρανος για το
Οικουμενικό μας Πατριαρχείο. Ελπίζουμε συνεπώς ότι
όλοι και ο καθένας ξεχωριστά θα βοηθήσετε ώστε η
ιερή αυτή προσπάθεια να στεφθεί από πλήρη επιτυχία.
Ευχαριστώ θερμά για τη συνεργασία και
συμπράστασή σας και, ευχόμενος υγεία και την
επιστασία του Σωτήρος Χριστού στα έργα σας,
διατελώ μετά πολλής εν Κυρίω αγάπης και ευχών.

25 Οκτωβρίου 1995

+Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μ. Βρετανίας Γρηγόριος

*Σημείωση: Παρόμοια εγκύκλιος επιστολή είχε σταλεί
και προς όλους τους Ομογενειακούς Οργανισμούς,
αλλά και άλλους εκλεκτούς Ομογενείς που διαμένουν
στο Ηνωμένο Βασίλειο.*

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ
1996

ΕΤΟΣ ΘΕΛΩΜΗΚΟΤΟΝ
ΛΟΝΔΙΝΟΝ

**ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΚΑΙ ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΣΕ ΟΛΟΥΣ
ΤΟΥΣ ΝΑΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ
ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ.**

PATRIARCHAL MESSAGE FOR THE FEAST OF THE NATIVITY OF CHRIST

Distribut.No.: 403
Protocol No.: 1657

+ VARTHOLOMAEOS
BY THE GRACE OF GOD ARCHBISHOP OF CONSTANTINOPLE, NEW ROME,
AND ECUMENICAL PATRIARCH

TO ALL THE MEMBERS OF THE CHURCH BE GRACE, PEACE AND MERCY
FROM OUR SAVIOUR CHRIST BORN IN BETHLEHEM

Christ is born: glorify him;
Christ is on earth: be lifted up.

Beloved Brethren in Christ, Dear Children in the New-born Lord,

This year, we are celebrating once again the Birth of Christ with most joyful and liturgical compunction in the Holy Great Mother Church of Christ, together with the Orthodox Church of Christ throughout the world.

And we celebrate in the Queen of Cities in our own surroundings; all cities and villages celebrate in their own way; the Orthodox countries and the faithful in the diaspora celebrate - each person wherever they are to be found. The Lord is coming, bringing light and heavenly joy to every place; He comes to our isolation; He comes and visits us, sinners and unworthy that we are.

The Divine Liturgy constantly reminds us of our weakness and unworthiness, in these words: "None of those who are entangled in carnal desires and pleasures is worthy to approach or draw near or minister to you ... for to serve you is great and awesome even for the heavenly Powers". And since it is great and awesome even for the angelic Powers to serve God, we are made aware of our immeasurable unworthiness and the unbridgeable chasm which divides our weakness from the all-holy and inexplicable being of God. However, before we are disillusioned by the fact of our complete unworthiness and meanness, the liturgical prayer adds the word "Yet": "Yet on account of your inexpressible and boundless love for mankind you became man without change or alteration".

Our Own immeasurable weakness is conquered by God the Word's ineffable and immeasurable love for mankind. And He comes and saves us in a way that is divine, worthy of His magnificent love. He did not simply visit us; He did not only preach to us the truth of the word; He did not comfort us with admonitions; He did not heal our infirmities as a physician does; but without change or alteration He became Man, and granted us the light of knowledge through sharing our life; and this blessing and heavenly comfort is extended to the entire human existence.

The Church has become paradise; the whole world has been enlightened; the mountains leap for joy at the birth of Christ; we see all nature inwardly full of adornment through the divine Epiphany; and we find the abundance of life.

The whole mystery is the revelation of inexplicable love to mankind; it is a transgression of the law and of just judgement; it is the victory and the dominion of the divine compassion. For this reason Abba Isaac emphasises: Do not call God just. Were He just, He would condemn us all on account of our actions. God is awesome, not on account of His power, but on account of His love and charity. And our Father among the Saints Gregory the Theologian, one of our predecessors, whose addresses are used in the service of Christmas, tells us repeatedly: Christ is born, glorify him! Do not grumble over your tribulations; do not be afraid of your infirmities; do not doubt the love of God. Only give glory; praise, give thanks, leap for joy, together with the whole Church, together with the whole Creation. For this is the visitation, this the even greater reception of our nature, which causes the whole of creation to rejoice, and which has made us all brethren of Christ.

At this point, we should like to emphasise the importance of truth, the meaning of the Orthodox Faith. How this faith in all its exactness the presupposition of unfeigned salvation. For the incarnate Lord is not simply God, unapproachable; he is not simply man, weak. He is not a prophet or a God-bearing saint. He is perfect God and perfect man: He is the perfect God-Man.

This is the only thing that is new under the sun. For this reason, it scandalises human understanding. It is difficult to believe - the manner of living of this abundance which surpasses every conception is a divine gift of the mystery of the incarnation of God within the Divine Liturgy of our Orthodox Church. And we continually appreciate more clearly that the truth of faith, as a revelation of the incalculable love towards man, is not our own achievement but the gift of the condescending and abasing God.

For this reason, after the first divinely-inspired exhortation "Christ is born: glorify him", there follows a second: "Christ is on earth: be lifted up". We are debtors of this divine Love; we ought to lift up ourselves spiritually, that is to say to humble ourselves; or, more correctly, if we truly live the mystery of the divine condescension and abasement, according to the natural consequence of the spiritual law, we are humbled; we come to the feeling of our absolute poverty; we are abased; we are relieved of the false opinion that we are "somebody", as St. Nicodeme of the Holy Mountain says; our members are deadened on earth; and the inner new man of our heart is revived, fed by divine Love, contrition and gratitude.

Then, on leaving the Divine Liturgy of Christmas, as truly faithful Christians leaving this divine sacred ceremony, we hear within ourselves the command of the Apostle: "open wide" (2 Corinthians 6, 13); become, following the example of the God made manifest, merciful, lenient, forbearing, bearing the divine gift of exalting humility, which you have known from the life of the Incarnate Lord.

Share with all mankind, the whole of Creation, the joyful message of Christmas through reasonableness, compassion and forbearance, just as you have known the Newborn God-Man to behave towards you within the Church.

Christ is on earth: be lifted up. Learn to love; transfer the love and joy of Christmas to the tortured hearts of men seeking peace. Man usually becomes perverse or even aggressive, when they do not love him, when he is deprived of love, understanding and toleration. Men frequently appear problematic, and sometimes evil, since they are ignorant of the love of God.

Become preachers of the love of God through works. This is the greatest gift which we have to offer at Christmastide to the whole world and to ourselves. Through love we truly know ourselves and others; though love we solve all problems and tranquillity follows.

However, just as the small flock of the Church freely received the fulness of life and joy, so every man, possessing the breath of God, seeks in himself this fulness; he needs to acquire the certainty that someone loves him; someone loves his salvation; loves his freedom; loves his life.

Since God from love formed man in freedom. And only within this feeling, that God loves him, is it possible to be cured from passions; for his face to be illuminated with joy; to feel comfort in his heart; to believe that his existence has a certain value; that it is possible to live, be saved, become free, through voluntary enslavement to the love of God; it is possible to be lifted up, to open wide, to expand, to become the container of the mystery that cannot be contained; to find limitless spaciousness in the warm embrace of the Church, into which Christ is born. And then wherever he is to be found, in all places of the Lord's dominion, he feels that he is at home, since he finds himself within the clime of the love and affection of God.

Christ is born; Orthodox faithful glorify Him wherever are to be found. Christ is on earth; be lifted up, we who have received the ineffable grace, so as to become the occasion, though our own example, for our brethren to be lifted up, for the entire world to be lifted up; for the purpose of the incarnation of God the Word to be fulfilled, the purpose for which the world was created, for earth to become heaven, to achieve the final blessing of the God-Manhood, according to which "we, according to His promise, look for new heavens and a new earth" (2 Peter 3,13). Yea, let it come to pass, Lord Jesus. Amen.

Christmas 1995

+ Vartholomaeos of Constantinople fervent supplicant for you all to the Incarnate Saviour

ENCYCLICAL

OF HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS OF THYATEIRA AND GR. BRITAIN ON THE OCCASION OF THE WORLD-SAVING FEAST OF THE NATIVITY OF CHRIST

To the most pious Priests and Deacons,
the most worthy Chairmen and Members of the Committees
of the Churches and Communities,
the Auxiliary Societies and the School Inspectorates,
and to the Faithful called by Christ's name of the Archdiocese of Thyateira and Great Britain

Dearly beloved Orthodox Christian brethren,

"[God] rescued us from the domain of darkness and brought us away into the kingdom of his dear Son, in whom our release is secured and our sins forgiven. He is the image of the invisible God, born before all created things." (Colossians 1:13-15)

Our Mother Church invites us again to celebrate the world-saving event of the incarnation of the Son and Word of God, of our Saviour Jesus Christ, Who is the joy, the hope and the support of the entire world. All Humanity, led by the Church scattered throughout the globe, celebrates and with especial exaltation honours the event of the birth of Christ and of His visitation among us in the form and likeness of man. For almost two entire millennia we have kept unquenched and fresh the memory of the Divine Nativity and, together with the Gospel writers, we repeat: "And the Word became flesh and dwelt among us, and we beheld His glory, the glory as of the only-begotten of the Father, full of grace and truth" (John 1:14-15)

Christmastime always remains a day of joy and gladness. It is the unfailing source and the "True Light" which came down from heaven to enlighten the world that had been led astray and to bring it back to God. "The morning sun from heaven has risen upon us, to shine on those who live in darkness, in the shadow of death, and to guide our feet into the way of peace" (Luke 1: 78b-79). Christ is the "Prince of peace and the Father of the age to come", Who supports and calms the 'broken reed' of the human spirit so that it is now exhausted by the sorrows of Life; so that it does not lose courage in the face of destruction, death, ever-present sin and the deceits of the Devil. But with confidence in "Jesus the author and finisher of faith" let us continue our life as victorious conquerors and make it worthy with works of virtue and progress, with works of prayers and sanctity, with works which are 'a savour of spiritual sweetness' to the glory and honour of the Triune God. Which God, in His limitless wisdom ordained the incarnation of the second person of the Holy Trinity, Jesus Christ, "Who was born of the Holy Spirit and the Virgin Mary in Bethlehem in Judaea in the days of Herod the King, Augustus reigning on earth". The kingdom of Christ remains the sacred Ark which will save humanity from the deluge of sin, unfaithfulness and error which the Devil ceaselessly sows among and about us so as to entice mankind and estrange it from God our Father and Creator. Christ, therefore, came on earth to reconcile God and man, to unite those who are divided and to proclaim peace, forgiveness and humility between individuals and peoples, between separated Christians, and between the Nations of the Earth that are mutually distrustful and hate one other.

THE VISIT OF THE OECUMENICAL PATRIARCH TO THE UNITED KINGDOM:

A few days ago, we had among us His All-Holiness the Oecumenical Patriarch Vartholomaeos. The Leader of Orthodoxy and the Bishop of the Queen of Cities came to Great Britain as an angel of peace and sacred upholder of the Orthodox Christian Tradition and Faiths. The Archbishop of the historic city of Canterbury and head of the Anglican Communion, Dr. George Carey, received him with great honour and entertained him at his residence. Clergy and laity of the Church of England surrounded the Oecumenical Patriarch and his honoured companions with respect and deep affection, and with great understanding listened to the requests and homilies made by the Apostle of the Queen of Cities. In the sacred atmosphere of these holy days was heard the voice of the Fathers of the East from the successor

of St. John the Golden-Mouthed, of St. Gregory the Theologian and the holy Photius, who illuminated the firmament of the Church with their virtue and their wisdom. The present Oecumenical Patriarch continues their work in humility, and with faithfulness and enthusiasm.

The whole Orthodox Church and the faithful who reside in the United Kingdom received the Oecumenical Patriarch with enthusiasm, and we received his greetings and blessing. We enriched our spiritual experiences and renewed our faith in the Mystery of faith of which Christians are always reminded by the great and world-saving events of Christmas, and of Epiphany which we are preparing to celebrate in a few days' time. For this reason, we pray for the peace of the whole world and the stability and unity of the Holy Churches of God. Let us pray too for the Queen of Great Britain and Northern Ireland, Elizabeth II, and for all the Royal Family; for the Government and the Leaders of the United Kingdom; for the leaders and people of Greece and Cyprus. Let us remember in our prayers those who are refugees, the sick, those who are missing, in prison, the destitute and those disinherited in life, and for all those who need the help and grace of God. Let us make a special mention in our prayers during the Divine Liturgy of Christmas for Youth, students and the protection of family life. With these holy thoughts and expectations which these Days give rise to, we greet you all, Clergy and Laity, men and women, young and old, rich and poor. We pray that for all of you the New Year 1996 will be peaceful and blessed by the Newborn Christ, and we remain with much love and prayers.

Gregorios Archbishop of Thyateira and Great Britain
Christmas 1995

THE 1900th ANNIVERSARY OF THE BOOK OF THE REVELATION OF ST. JOHN THE DIVINE AND THE CONTEMPORARY WORLD

(A Sermon preached in the chapel of Pembroke College, Cambridge, by His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain on Sunday 5th November 1995)

The Revelation of Jesus Christ, which God gave unto him, to shew unto his servants things which must shortly come to pass.

[Rev.1,1]

This year, we celebrate one thousand and nine hundred years since (in accordance with Christian tradition) the last book in what has become the canon of the New Testament was written by John the Apostle and Evangelist.

The festivities on the sacred island of Patmos, in the presence of His All-Holiness the Oecumenical Patriarch Vartholomaeos I and many other religious leaders drawn from all over the world to observe this anniversary, were of immense importance since they remind us of the contents and the values proclaimed by this prophetic and difficult book. On this sacred island is shown the place where St. John, on hearing 'a great voice, as of a trumpet' [1,10], wrote the Book of Revelation on the instruction and inspiration, and at the command, of the Holy Spirit. This Book (the prophetic book par excellence of the New Testament), and the Cave of the Apocalypse (the traditional place in which the saint received the Revelation), are tangible and living witnesses to all mankind that someone at sometime and in some place was inspired to write this apocalyptic and mysterious book for the edification, illumination, instruction and comfort of the Faithful.

Indeed, it was for this very reason that the Oecumenical Patriarchate initiated the celebrations of 26th September 1995 (the feast of St. John the Evangelist) to mark this event, which is one that has put its seal on the history of Christianity up until this present day.

It is a sign both of contradiction and of prophecy, as well as of inspiration, reflection, deep hope and faith for those people who believe and wish to see beyond the phenomena, desiring to draw near to God and to sense His Mystery and the last days of this world (or the end of history, as some contemporary writers have said), presenting that history as being at its end, following the fall of Communism and the imposition of the American Empire and authority throughout the world.

However, this interpretation is a matter for historians and politicians to study - and it is only they who can give us a satisfactory answer. Nevertheless, we can say with certainty that the end of history and the disappearance of the world in the form in which we know it, is in the hands of God - as the Book of Revelation confirms in so many ways through the symbolic metaphors and strange imagery that characterise it.

There is one thing, however, that we can say - and that is, that the Book of Revelation has occupied the minds and imagination of many since the time it was written. The great Fathers of the Church hesitated to comment on it and interpret it. They were afraid to speak out about its contents and its deeper meaning; and the Church (and here I speak of the Orthodox Church) has never dared to put it into common use in its liturgical life. However, iconographers and hymnographers, as well as writers and poets of the Orthodox world and the whole of Christendom, have studied it and continue to do so, being inspired by its symbolic imagery, its poetic and impressive religious expressions, which have frequently been misunderstood by many.

In saying these things, I am (of course) not telling you something that is new - for I am here in a place of wisdom and knowledge. In this College, as in the historic City of Cambridge, the Bible and science have been studied diligently and continuously for many centuries and the knowledge obtained has been exercised in a unique way. So I cannot claim that what I am saying is something new. It is certainly not a revelation. These are simply poor thoughts on the one thousand nine hundredth anniversary of that book which our forefathers rightly put at the end of the list of the books of the New Testament, convinced that it speaks in a peerless and prophetic way about those things which will occur, and which will always concern, help and guide Christians in their lives, particularly in times of confusion and spiritual poverty, religious vacuum and uneasiness, in times of fear and awe, in those times when the faithful are unable to give a concrete answer to the problems with which they are confronted and which torture their hearts, minds and souls.

It seems to me that although nineteen centuries have gone by since the Book of Revelation was written, it retains its momentum and interest and can speak to us and give us the answer to many of the acute and difficult problems which the world, we ourselves, and all civilisation are facing in these days.

First of all, it reminds us that God is the Creator of all that is "seen and unseen". As the Creed proclaims: "He is the Maker of Heaven and Earth and of all things visible and invisible". For this reason, He has authority over His entire Creation. He cares about and remembers all that He has created, expressing or (rather) manifesting His love towards us in a myriad of ways, as St. Paul says:

"God, who at sundry times and in divers manners spake in time past, Hath in these last days spoken unto us by his Son". [Hebr.1,1-2]

However, we all know that there are differing and conflicting opinions about this statement. There are those who refute God's authority; while others claim that

Creation is the result of the 'Big Bang' or some other similar theory. In addition, there are those who, being tempted by the evil that we see around us in such abundance, and being unable to accept not only the authority of God but even His existence, like the tempter repeat the words of the devil as he tried to tempt Jesus Who was fasting in the desert for forty days and nights and was hungry. Unfortunately many people, and even Christians, sometimes tend to think in this 'unorthodox', ungodly way in their effort to find an answer to things which are above and beyond our understanding and conception. They forget the saying of St. Paul:

"Who hath known the mind of the Lord?"

[1 Corinth.2,16]

The Book of Revelation reconfirms this authority of God over Heaven and Earth and the realms beyond. It reminds us of the truth which we Christians can sometimes forget, neglect, or even reject (not wishing to accept it) - that at the end of time God will have the final word over Humanity and its activities within His Creation; that He will prevail, that evil will be defeated, and that Humanity will return to its Creator, pleading for salvation, peace, hope, justice and charity. The Psalmist chooses the same faith and sings confidently of it in these words:

"Wither shall I go from thy spirit? or wither shall I flee from thy presence?" [Ps.139, vv.7-10]

The Book of Revelation reminds us all - two thousand years after the coming of our Lord Jesus Christ in the form of man - that the struggle between good and evil, between God and the devil, between Christ and the anti-Christ, between life and death, between light and darkness, continues; and that we should remain steadfast and faithful, always ready to face the debilities of human weakness and frailty. We ought not forget what the Book of Revelation has to say:

"And he that sat upon the throne said, Behold, I make all things new. And he said unto me, Write: for these words are true and faithful".
Rev.21,5]

It seems to me that the message of the Book of Revelation in these days, which are characterised by secularism and confusion, is this: To delve into our innermost depths to re-examine our relationship with our Creator and re-evaluate our life and the civilisation with which we have been entrusted and in which we live. Our spiritual, divine origin teaches us how we should behave, and how we ought to put our house (that is our innermost being, our hearts and souls), our family, our Church, our Nation, our institutions, in order and in

accordance with the Divine Will. We must repent. 'Metanoia' in Greek means 'change of mind' in order to return to God, in the same way as the Prodigal Son who, after wandering in the paths of sin and apostasy, returned to his father, finding salvation and peace, his sonship being reaffirmed by his father's forgiveness and the giving of a ring.

In addition, the Book of Revelation reminds us of the eschaton - that is of God and the realisation of His plans for which He recruited His servants the prophets and all the holy men and women of the Old Testament and beyond, finally speaking "through His Son our Lord Jesus Christ" to Whom the last book of the Bible refers so vividly.

So I shall conclude this short account of the importance of the Revelation in our own days with the words revealed to the author of this apocalyptic and in many respects mysterious, profound and prophetic book, which has been exploited by many and which has caused so much misunderstanding, and whose nineteen hundredth anniversary we are celebrating this year, in the confidence that this Book will always be a source of inspiration to the Faithful and will remind us of our divine origin, always helping us to ponder the meaning of life and act accordingly so as to remain faithful to the message of the Gospel, having our hearts and minds turned heavenwards - just as those holy men and women who have gone before us earnestly and wholeheartedly awaited and worked for the realisation and triumph of the Kingdom of God, "on earth as in Heaven".

As a result, this book is not for an age or a single generation, but is for all times and all generations. Since the author is full of enthusiasm and inspiration, he is caught up by God to describe His providence, His authority, His only-begotten Son and His Saving Word and His Holy Church which has been entrusted with the message of salvation and hope.

In this, the final book of the New Testament, our Lord and Saviour Jesus Christ proclaims:

"And, behold, I come quickly; I am Alpha and Omega, the beginning and the end, the first and the last. Blessed are they that do his commandments, that they may have right to the tree of life, and may enter in through the gates into the city".
[Rev.22,12-14]

With these expectations and unfailing hopes, we repeat and sing together with those whom the Book of Revelation commemorates, the Alleluia Hymn.

Glory be to Thee, O God. Doxa Soi o Theos. Maranatha.

Ecumenical gathering: (back row) Rt Rev James Harkness, Moderator of the General Assembly of the Church of Scotland, Rt Rev Brian Masters, Bishop of Edmonton (representing the Bishop of London), Mgr George Stack, Cathedral Administrator, Rev Dr Kathleen Richardson, Moderator of the Free Church Federal Council and H.E. Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain. (Front) H.E. Cardinal Basil Hume, Archbishop of Westminster, HM the Queen and Most Rev and Rt Hon Dr George Carey, Archbishop of Canterbury.

CONSTANTINOPLE LECTURE

ON THE THEME OF
A) VISIBLE UNITY AND ECUMENISM FOR THE NEXT CHRISTIAN MILLENNIUM:
THE ORTHODOX PERSPECTIVE,
B) APOCALYPSE, PATMOS AND THE ENVIRONMENT.

GIVEN IN WESTMINSTER ABBEY BY HIS ALL-HOLINESS THE OECUMENICAL PATRIARCH
VARTHOLOMAEOS THE FIRST
(MONDAY 4th DECEMBER 1995)

From this Holy Church of the glory of God and the pride in the Lord of its founders and all those who acknowledge it as a visible sign of their own glorious heritage and identity, we address a greeting of peace, love and honour. To all: to Your Grace, dear brother, Dr. George Carey, Archbishop of Canterbury and those who accompany you; and to all our beloved friends here present, to you all, beloved sisters and brothers in the Lord, who have gathered here today to meet our Humility and those who accompany us. We address this greeting also to all the inhabitants of the British Isles without exception, and to those throughout the inhabited world who are linked in whatever way with this resplendent edifice of faith and devotion, of the struggles and sacrifices of a long line of human generations from its foundation until today. We give thanks for the heartfelt welcome, for the kind words and many demonstrations of your love; above all for the opportunity to address glory and honour to God worshipped in Trinity in the midst of this assembly. Glory and great thanksgiving for the treasure which we possess in His saints, among whom there is here one greatly revered, St. Edward the Confessor, the devout king who reigned in England from 1042 to 1066, adorned by God with many gifts of grace, before whose sacred shrine every faithful person raises the Psalmist's song, "God is wonderful in His Saints" (Ps.67:36).

We thank all of you for the sacred sentiments to which this our common assembly invites us, which of itself completes a visible expression, if not of the full unity of the Church, at any rate of the earnest desire for the attainment of this unity. To speak more precisely, for the preparation of our hearts and consciences for the reception and acceptance of the great gift of unity, as the Author of the Church and our Lord Jesus Christ wished it and as the Holy Spirit gives it, to the glory of God the Father.

We have been invited to formulate some ideas about this unity in the context of the "Constantinople Lecture", which is organised under the auspices of the Anglican-Eastern Churches Association, which was founded as long ago as 1864. In October, we had the pleasure of meeting members of this Association, led by their Anglican President Bishop Michael Manktelow, during their pilgrimage to Constantinople and Cappadocia. We thank them most warmly for their kind invitation this evening.

The name of the lecture permits a certain ambiguity, allowing the question, "Who is expected to speak here - the Patriarch of Constantinople or Constantinople herself?"

We are grateful for the freedom of choice granted us by this ambiguity. We hasten to explain at the start that, consonant with the faith and character of our tradition, it is always the Church herself that speaks. We are her humble and unworthy mouths, continuously in need of God's grace, so that we may expound at every moment and in every place the experience and witness of the Church. Consequently, as being the visible sign and centre of the unity of the most holy autocephalous Orthodox Churches throughout the world, Constantinople must, as she has been invited, lay before you at this hour too her witness on the particular theme of the lecture; namely, the Orthodox perspective on visible unity and Ecumenism in the coming millennium and in relation to the Apocalypse of John, Patmos and the natural environment.

The questions proposed are very great in the dimensions of time, and place, and thought. Who can dare to approach them without fear and trembling? Fortunately, as has been said, we are called to articulate today the voice of the Church. And we hear her saying, to put it briefly, the following:

The first topic is visible unity. The elements of the problem are well-known from the Ecumenical Movement in general and from the particular programmes, studies, proposals and activities of all of us on the subject, particularly in the context of the activities of the World Council of Churches. Elements which have been clearly established both at the Second Vatican Council, in the official theological dialogues and in ecumenical endeavours in general.

All of us who speak on the present question invoke the prayer of our Lord, "Holy Father, keep them in your name ... that all may be one" (John 17:11,21).

Nevertheless, we do not always remember that this prayer concludes with the categorical injunction for all those who believe in Christ, "And I have given them the glory that you have given me, that they may be one as we are one" (John 17:22).

The glory of God, which is imaged and revealed for the unity and through the unity of the Church, is not hidden. Where it truly exists and lives, it shines on all things and persuades all human beings. And the world believes and glorifies God and is saved!

Visible too, however, and not hidden is the disgrace, the "shame", the "dishonour" of division. Because this precisely reveals the harsh contradictions of words and deeds. But the Apostle said that because of contradictions God is dishonoured and His Holy Name blasphemed (Rom.2:23-24).

Sadly, we Christians are entering upon the Third Christian Millennium as children and bearers of this "shame" and "disgrace"! And instead of unity, division, separation and in some instances confusion, forced proselytism, open conflict are visible and are being handed on to the first generation of the coming Millennium.

This spectacle grows even more painful from the fact that the Twentieth Century which is drawing to its close, although it was a period of fearful conflict on a political, ideological and military level, was - as no other epoch of the

Second Millennium - a century of active, and, as it was believed, sincere ecumenical endeavour for the re-establishment of the anticipated visible unity of the Churches. What then? Is our failure the only harvest of this toil? Have we passed by and lost the only opportunity given by Divine Providence to the Churches? Did we make as an aim a mechanical understanding of unity, one of domination or one openly pluralistic and wholly foreign to the basic principles of ecclesiology, upon which the ancient undivided Church had in many ways relied to preserve her unity? Does that Church, with which our Orthodoxy believes and confesses that it finds itself in uninterrupted succession and identity, persevere in proposing itself as a foundation and model of visible unity both in the present and in the future?

Sadly, it is becoming more certain that we Christians will not have prepared a crown of glory, worthy of the grace and loving kindness towards us of the God of compassion, so that we may crown the last year of the Second Millennium and the first of the Third with visible unity. And this not only because the stated aims have not been attained but also since some of the things that had been attained ecumenically have either been lost once again or have been relegated to the sidelines, while new signs of friction have appeared and new obstacles have been placed on the road to unity. As we call to mind great and sacred moments of older ecumenical events and attitudes of loving association of Christians, we have the feeling that what was said to the angel of the Church in Ephesus applies also to us, "I have this against you - that you have abandoned your former love!" (Apoc.2:4). That first ecumenical love, where it has not yet died, shows the right road towards visible unity and preserves hope.

We said at the beginning of our speech that the word at this moment belonged not so much to our Humility as Patriarch of Constantinople, as to Constantinople herself. In other words, to the collegial conscience of Orthodoxy. We think it wise therefore to recall that we, the leaders of the Most Holy, Autocephalous and Autonomous Orthodox Churches in different places, considered together the problems that preoccupy us here both at our first meeting in the See of our Humility on the Sunday of Orthodoxy in the year of Salvation 1992 and also at our second during this past September on the Sacred Island of Patmos. On these questions among others we pronounced as follows:

There is a pressing need for the visible unity of the Orthodox to be stressed even more and to be better established. From the point of view of the subject of our address, this means that when the unity of one of the Christian families is strengthened, the unity of the whole body is strengthened. And where existing unity is more distinctly established, there a model of a wider unity of Christians is accorded. The subsisting unbroken internal unity of the Orthodox Churches in different places exists and constitutes for this reason a presumption of a promising ecumenical perspective. We underline this and for the reason that, as has been shown in numerous instances, the spectacle of ecumenical unity has become a nightmare for some, in other respects well-disposed, believers, but also an instrument for internal terrorism of the Churches at the hands of the distrustful. And for this reason there is an obvious need for linking together ecumenical and pastoral care.

Moreover, we said in that spirit:

"The Most Holy Orthodox Church throughout the inhabited world, sojourning in the world and being inevitably affected by the changes taking place in it, finds herself today confronted with particularly severe and urgent problems which she desires to face as one body, adhering to St. Paul who said, "If one member suffers, all suffer together" (1 Cor.12:26). One of these problems is also the internal upheavals in the life of certain of the sister Orthodox Churches, which have become manifest principally since the late great and unexpected political changes mainly in the countries of Eastern Europe, that are predominantly Orthodox, and subsequently. Such dissensions lead to tensions and even to schisms. Because of this we, the Leaders, drew attention to the fact that "The blood of martyrdom cannot wipe out the sin of schism" and that "to tear the Church asunder is no less an evil than to fall into heresy" (St. John Chrysostom). It is necessary then, indeed urgent, that beside the failures and disappointments, we adhere to the pursuit of the restoration of the unity of Christians, envisaging at the same time the unity of the whole of humanity. In this spirit, we clearly emphasised and we repeat it today, that the participation of Orthodoxy in the Ecumenical Movement was and is the fulfilment of a sacred obligation so that our Church may establish her witness, giving a reason for the hope that is in us (1 Peter 3:15) in humility, love and confidence.

This hope of ours flows from the firm conviction that Orthodoxy, adhering to the witness of the one, undivided, Church of the Apostles, the Fathers and the Ecumenical Councils shows the way not to the past, but to the future!

This conviction is greatly encouraged by the evident more general revival of the Spirit of the Fathers of the Church. This creative revival "has not only helped the contemporary theological and ecclesiastical world to renew the life of our local churches in general, but also offered to the various organisations of the contemporary Ecumenical Movement and the connected bi-lateral and multi-lateral theological dialogues the witness of 'the one holy catholic and apostolic Church'".

Sadly, this witness has not succeeded in averting phenomena that overshadow the vision of unity. For this reason, "the crises and deviations observed during the last decades in the bosom of the Ecumenical Movement impose upon the Orthodox Church the need to resist such deviations".

We will certainly disappoint all those who expect that from this resistance there will follow the declaration of confessional warfare! Nothing is more foreign or abominable to Orthodoxy than this, notwithstanding the violent and utterly unfraternal assaults, proselytism and other such attacks, which it sustains today from the ancient and the new-angled "Saviours of humanity"! The resistance of Orthodoxy, considered as a counter-attack of love, has been for the most part a martyr witness of faith and endures as an exercise in silence, prayer and endurance. We are doing today all in our power on behalf of re-conciliation and peace "in accordance with the measure of the gift of Christ" (Eph.4:7).

We need this endurance and love even more in view of the very probable eventuality, "that the coming millennium will bring humanity face to face with 'a clash of civilisations' in which the religious element will be dominant. Such a possibility obliges all religious leaders to use wisdom, prudence and courage so that every element of fanaticism and hatred may be averted and eliminated, thereby safeguarding peace in a world which has been tried so severely in wars and conflicts during the century that is drawing to its end".

Further "in a world confronted by all kinds of sects and terrifying interpretations of the Book of the Apocalypse, all of us, especially the younger generation, are called to learn and bear witness, in word and deed, to the fact that only the love of God, of our fellow human beings and the whole creation offers meaning and salvation to our lives, even during the most difficult periods of history".

In proclaiming these things from Patmos, we the Leaders of the Orthodox Church stressed, in addition, that "in spite of the dramatic presentation of the events, the book of the Apocalypse contains in its depths the same Gospel of Christ, and reveals to us that human sin and the demonic destructive forces have been, and will be, defeated by Jesus Christ, the Lord of history, who is 'the Alpha and the Omega ... the One who is and who was and who is to come, the Almighty' (Apoc.1:8)".

In saying this, we find ourselves already in the spiritual atmosphere of the Sacred Book of the Apocalypse. Those who proposed the subject of the "Constantinople Lecture" expressed the wish that we should also say something about this sacred book in relation to the anxiety over the natural environment. Clearly this was also dictated by your desire to participate also in the celebration of the Year of the Apocalypse that was proclaimed by our Church on the completion of one thousand nine hundred years since the writing of the last book of Holy Scripture by John, the Servant of God, who "was on the island named Patmos for the Word of God and the witness of Jesus Christ" (Apoc.1:9).

In fact, it pleased Almighty God that we should celebrate this anniversary, along with many brethren, on Patmos during last September. We had the opportunity, in the context of an organised scientific international symposium to this end, of studying topical and supremely important and urgent ecological questions and of announcing conclusions and proposals, which, we hope, will attract the interest of those responsible throughout the world, but also of all human beings, who need to be conscious of the simple fact that the destruction of the natural environment is equivalent to the suicide of humanity.

This anxiety of our Oecumenical Patriarchate for the defence of the natural environment and the integrity of God's creation is a fruit of sound biblical and theological principles, which we have received from our Fathers and understand in relation to the destructive ecological distortions of the thought and behaviour of contemporary humanity. Through this our Church has undertaken concrete initiatives in recent years on an inter-Orthodox, inter-Christian, inter-Faith, inter-race scientific level, both on its individual responsibility and in co-operation with other Churches, Foundations and Organisations. Among the latter we think particularly of the Worldwide Fund for Nature (WWF), which is surely well-known to you, while we also express from this place sentiments of honour, love and thanks to its International President, Prince Philip, Duke of Edinburgh, who honours us particularly by his friendship and co-operation.

With all these things in mind, we Leaders of the Orthodox Churches included in our Message from Patmos the following: "The Orthodox Church considers humankind to be a steward and not the owner of material creation. This perception is particularly expressed in the tradition and experience of the ascetic life and of worship, and above all of the Eucharist. It is imperative today that we all display love and keep an ascetic attitude towards nature".

However, this ascetic stand before the material creation presupposes spiritual training and discipline for the great aims and great visions, which our God, incarnate in Christ, revealed and which He entrusted to His Church and set them as a farther goal and final realisation of human history.

These insights, these divine visions have been and are darkly overshadowed by two errors of Christians, by two di-visions. Christian peoples have placed greater hopes in military divisions than God's visions for the life and salvation of humankind. Christian Churches have neglected the vision of unity and have been dragged into the di-vision, the separation of the error of self-satisfaction and self-reliance.

It is now time that, at the dawn of the third Christian Millennium, we should definitively throw away the prefix "di-" in both cases, in thoughts and uses. For us Christians, vision is enough: it is enough and more than enough. Because it is a portrayal of the God of Peace, of reconciliation, of love. As is well-known, we, the Churches of our continent, are preparing the Second European Ecumenical Assembly for the year 1997 in the city of Graz in Austria. Its theme "Reconciliation - Gift of God, Source of New Life" gives strength to the vision. We Christians are justified by the grace of God and we can and must be, so that we can dedicate the third Millennium in hope. On the eve of Christmas we remember most intensely the words "See, the tabernacle of God is with humankind, and he will dwell with them, and they will be His people, and He, their God, will be with them, and He will wipe away every tear from their eyes, and death will be no more, because the former things have passed away" (Apoc.21:3-4).

As we say 'yes' to life, we say 'yes' to the vision of unity, with confidence in what will be. As we look forward to the One Who is coming, the Bridegroom of the Church, we cry out "Amen. Yes. Come, Lord Jesus" (Apoc.22:20).

**HOMILY OF HIS ALL-HOLINESS THE OECUMENICAL PATRIARCH
VARTHOLOMAEOS THE FIRST
DURING THE COURSE OF EVENING WORSHIP IN CANTERBURY CATHEDRAL
(ON SATURDAY 2nd DECEMBER 1995)**

Your Grace, Doctor George Carey, Archbishop of Canterbury and Primate of All England, Beloved and choice children of the Church and of the Lord,

It is with deepest joy, holy emotion and brotherly love in Christ that we find ourself together with our virtuous companions, in this Metropolitan Cathedral Church of Christ in Canterbury, which all Anglican brethren scattered throughout the world recognise and honour as the centre of their Christian Communion. May 'the peace of God, which passeth all understanding' (Phil.4,7) be with you and with all Christians who live and are sanctified within the Anglican Church.

Our visit to this holy centre of the Anglican Communion is neither one of formal etiquette nor simply an expression of a shallow disposition. First and foremost, our visit is accompanied by the lively desire that we contribute to the furtherance of the good relations between our Churches, and in the spirit of communion and the blessed realisation of the prayer of our Saviour Christ "that all may be one" (John 17,21).

For this purpose, many efforts have been and are being made, up until this very time, which create an even greater spirit of love and service in the divine plans for unity in love and holiness. It is well-known that, before the time of the schism between East and West, Constantinople and Canterbury were united in full communion of faith, in brotherly harmony and in the bond of love and sacramental life. But even during the difficult times of the division, there were

many attempts on both sides to remove the obstacles and return to the life of full unity and agreement in Christ. In this, the modern theological dialogue between our Churches has strengthened the desire of rapprochement and communion in Christ, by means of serious theological study and the responsible work of understanding the word of God, of spiritual formation and the establishment of a true ecumenical sentiment.

The sleepless solicitude of our Oecumenical Throne is that, in the spirit of humility and respect for the ancient teaching of the Church, we employ that which unites us, praying blamelessly that "speaking the truth in love, may grow up into him in all things, which is the head, even Christ: From whom the whole body fitly joined together and compacted by that which every joint supplieth, according to the effectual working in the measure of every part, maketh increase of the body unto the edifying of itself in love". (Eph.4,15-16)

When the world acknowledges in us Christians the steady progress to unity, when it is certain through our genuine concern for mutual esteem and love, for harmony and respect, that the topic of Christian unity is a holy obligation of all who believe in the Lord, only then will it accept the message of peace and hope, only then will it embrace the word of the Gospel and orientate its existence to the sun of life and grace, our Lord Jesus Christ.

The responsibility of us all in these difficult times in which we are living is great and is certainly of historical importance. Shall we be neglectful in the face of our historical responsibilities? Shall we prove to be inadequate in the manner in which we live the truth of Christianity and its revelation to the world? We do not have the right to be unworthy bearers of (divine) grace. Negligence and hesitancy on our part, or carelessness and superficiality, do not simply constitute an omission of duty (in the current sense) but expose to view a substantive aversion to the work and commandments of Christ. Choosing, therefore, with respect towards the apostolic tradition and the experience of the Church and loving each other fervently, we ought to recognise that it is the Paraclete, the Spirit of truth, which leads our steps "in obeying the truth unto unfeigned love of the brethren". (1 Peter 1,22)

Being in this ancient city of Canterbury, this cradle of English Christianity in Great Britain, and greatly admiring the magnificent Cathedral Church which dominates it, we call to mind the brilliant history of Christianity in the noble British Commonwealth. From the time of Celtic Christianity and from the years of the Evangelisation of the Anglo-Saxons by Holy Augustine, the first Bishop of Canterbury, up until today, the history of this land has been closely associated with the word of the Gospel to such a degree that we can unreservedly state that its history is Christian history. Despite adversities and external temptations, this country has retained its Christian appearance, building its existence on the sure and unshakeable rock of faith in the Gospels and the life of the Church, and in this way creating an enviable Christian society.

We live, my dear brethren in Christ, in a critical age and one that is to a large extent transitional. New historical relations and perspectives appear on the world stage. The Christian ethos and spiritual values in general are not infrequently placed in doubt. The life of society through the deification of technical attainments, has become mechanised. The impression is given that man has lost his way. At this crucial period in history, mankind's return to the sources of Christianity and the co-operation of the Churches is essential. Today, more than ever before, the improvement of society will result from co-operation, from the common responsible facing up to problems and from the co-ordinated cure of the wounds which sin, self-centeredness and the absence of the Christian Faith have caused in the body of Humanity.

SERMON OF HIS ALL-HOLINESS THE OECUMENICAL PATRIARCH VARTHOLOMAEOS THE FIRST DELIVERED DURING THE COURSE OF EVENING WORSHIP IN THE COLLEGIATE CHURCH OF ST. PETER IN WESTMINSTER ABBEY

(MONDAY 4th DECEMBER 1995)

Your Grace, Doctor George Carey, Archbishop of Canterbury and Primate of All England,
Dearly beloved children of the Church and of the Lord,

We ascribe glory and praise and thanksgiving to our God in Trinity because this evening He has counted us worthy to sing His praise together in great thankfulness "as we come to the setting of the sun", in this beautiful Abbey Church of Westminster, which is not only a particularly venerable place for the Anglican Church, but is also a famous monument, which graces this city and country. And because, on the one hand, we are in an Abbey Church, that is to say, in a monastic setting, and, on the other hand, because according to the Eastern Orthodox Church Calendar, it is the feast of Saint Sabbas the Sanctified, we feel that it is obligatory that we confine our homily, during our discourse this evening, to the significance and importance of asceticism and monasticism in Christianity.

Asceticism forms an antidote to the distancing and estrangement of humanity from God. It is the opposite in practice to the sin of our First Parents, which consists of humanity's enslavement to the world and to its breach of communion with God. By choosing the painful way of asceticism, human beings are liberated from the painful consequences of sensual pleasures and enjoy spiritual and inalienable gladness. The co-existence of this bi-polar situation is inevitable in the spiritual struggle and as the spiritual life advances, this duality becomes all the more intense and is eventually overcome. The faithful member of the Church feels, on the one hand, unbounded joy, because of the great gift offered by God, and, on the other hand, is greatly distressed by the deep sense of unworthiness, which assails the soul.

Asceticism does not mean a negative attitude towards the world and life but a cleaving to Christ and eternal life. This aim is served by the voluntary deprivation or restriction of food, of pleasures and of comforts. By means of asceticism, the human will is cured and liberation from the spirit of this world is realised. Through asceticism, a person attains control over their needs and over themselves, on the one hand, and, on the other, attains their inner freedom and a correct attitude towards God, their neighbour and the world. In the absence of asceticism, unbridled desire, consumption and greed increase, while not only is love for God and humankind impeded, but also the harmonious co-existence and relation to the natural environment, which is so abused these days.

Among the tendencies of Christianity, a strong current was developed early on, asceticism and monasticism, expressing and witnessing to the world the healing of the human will through asceticism and its return to the truly natural state of existence and life. The asceticism of the monastic is to be understood as the living out and the overcoming of the pain of the Fall in the light

and hope of the Resurrection. In this area particularly, the possibility is offered of experiencing death to the world as life in our Lord.

As such, asceticism is considered to be necessary and useful for all Christians. The ascetic spirit should not be seen as a kind of luxury, nor is it a matter for a particular section of Christians. All Christians, wherever they find themselves, are called to fight for their freedom from the elements of the world and to keep their predominant place in God's creation. The particular cultivation of this spirit by monastics is a charisma or a service, which is performed for the edification and strengthening of the whole ecclesiastical body. Ecclesiastical tradition knows a vast multitude of ascetics, who refused to satisfy even the most fundamental needs, in order to cultivate humility and control their passions. By putting forward ascetics as models and examples of life, the Church looks towards the cultivation of a similar spirit and style of life by all her members. In this perspective, one could place fasting as an institution of great importance, especially for the Orthodox Church.

Monastic asceticism differs from its secular counterpart only in its form. Asceticism is not an individual affair, nor an autonomous matter of heroism, but is accomplished in the Church. Therefore, the ultimate purpose of asceticism remains the same, under whatever form it may take, in as much as its base and its justification are to be found in the very nature of the Church as a communion of divinisation. It is here, in fact, that lies the difference between Christian and non-Christian asceticism. And then again, if Christian asceticism was at certain times not correctly understood, in this case as well it was natural that it might lead to pharisaism or the denial of life, or be despised under the pretext of social action and charity, in all these one-sided aspects, the real truth of things is not expressed, but clouded over and darkened.

It is not permissible for the Christian to be carried away by the spirit of contemporary society to uninterrupted solicitation by and satisfaction of surplus needs or to become an organ of self-serving political or other expediencies. On the contrary, the Christian is called to be directed by the creative force of love and to be guided by the ascetic spirit. The increase in consumer capacity, with which progress and development is identified in our times, is not a positive factor. On the other hand, the ascetic spirit does not prevent the creative force of love, nor is it indifferent to satisfying humanity's real needs. Quite the contrary, it contributes to the equal distribution of goods and social justice.

The ascetic spirit of the faithful in society ought to be combined with love towards our fellow humans and goes along with the concern for confronting and resolving their problems, not only on the personal level, but also on the level of institutions. This also presupposes, of course, the collective action of the Churches. Certainly, individuals acting on their own initiative often perform miracles, however they do not make up institutions. The collective effort of the faithful can form institutions and can create new situations and life-styles within society.

From this fact, we do indeed rejoice for the pleasure of communicating person to person, but also for the possibility of an exchange of views on important and vital issues concerning the whole world. In conclusion, we pray that the grace and the love of the all-merciful God may be ever present with you and the labours of your hands.

ADDRESS OF HIS ALL-HOLINESS THE OECUMENICAL PATRIARCH VARTHOLOMAEOS THE FIRST ON HIS DEPARTURE FROM LAMBETH PALACE

(Tuesday 5th December 1995)

Your Grace, Archbishop of Canterbury and Prime Bishop of All England, most beloved and esteemed brother in Christ our God, Doctor George Carey,

Having reached the end of our first official visit to Your Grace, the Archbishop of Canterbury and Primate of the Anglican Church, it is with profound satisfaction that we address first laud and praise to the Triune God, the Giver of all good things, for the joy of this meeting in a spirit of love and reconciliation. The discussions between us have greatly increased the relations of love and friendship between the Orthodox and Anglican Churches, and in addition have strengthened our hope for the continuation and the successful outcome of the theological dialogue between our two Churches. This dialogue began under our predecessors of blessed memory, Patriarch Athenagoras and Archbishop Michael Ramsey; while today it is zealously continued by leading theologians from both sides in a spirit of friendship, understanding and love.

It is true that in saying this we do not ignore the special difficulties and the particular problems which cloud our relations and create an obstacle to the theological dialogue. We ought here to emphasise that in the field of Christology there are no radical differences between our two Churches, since both draw on the Council of Chalcedon. However, when Christology is placed in relation to Pneumatology, the which determines the basis of Ecclesiology, then problems do arise.

Nevertheless, efforts are being made for the most part to discuss the difficulties, the problems and the differences in a spirit of respect towards our biblical and patristic tradition.

On the other hand, we are all aware that the most thorny issue in the course of the relations and the dialogue between us remains without doubt that of the ordination of women, which derives from a mistaken interpretation of the equality of the two sexes in Christianity, and which is also associated with modern feminist movements. According to our tradition, this matter is not simply a sociological or canonical one but first and foremost constitutes a theological issue. We appreciate that its existence not only hinders the dialogue between Christians and the realisation of the vision of the unity of all, but it also creates difficulties (not themselves chance ones) in the unity of the Anglican Church itself. For this reason, being moved solely by love, we ardently appeal to your Church that, weighing up the circumstances in solicitude for the true interest of Christianity and with the fear of the danger of further threatened schisms, it reconsiders and redetermines its position on this matter.

Submitting all this in the bond of love and being moved by love, we pray and invoke the infinite mercy and benevolence of the All-Merciful God upon you and your works. The grace of our Lord Jesus Christ, and the love of God the Father, and the fellowship of the Holy Spirit, be with you all, brethren.

Amen.

GREETING OF HIS ALL-HOLINESS THE OECUMENICAL PATRIARCH VARTHOLOMAEOS THE FIRST AT THE OPENING OF DISCUSSIONS WITH THE ANGLICAN SIDE

(TUESDAY 5th DECEMBER 1995)

Your Grace, Dr. George Carey, Archbishop of Canterbury and Primate of All England, Beloved Brethren in the Lord,

With particular esteem we greet you all, the members of the Council of the Church of England, who are charged with the direction of the conduct of the bilateral theological dialogue with the Orthodox Church. The contacts between our two Churches, which have been increasingly multiplied and extended, are an indispensable obligation of the times, a truly ecclesiastical service, aiming for co-operation, for the deeper study of the problems, for a more substantial mutual understanding and for a theological and spiritual convergence.

All of us need to recognise that the dialogue of love and truth does not consist of a form of ecclesiastical diplomacy or some ecclesiastical work of less importance. On the contrary, it is concerned with the highest service and offering, aiming at the building up of the fullness of Christ. It is truly concerned with obligation, which contemporary conditions impose, but also the Gospel itself, the very mission of the Church, as a catholic and ecumenical divine creation. On the other hand, the more profound structure of theology, namely its dialectical character, bears witness to and confirms the seriousness and importance for the life of the Church of this exalted mission.

We would say that a basis for the Dialogue is the very mystery of divine self-emptying, of the condescension of God the Word, Who became flesh, thus inaugurating a new epoch of dialogue and communion between God and humanity.

It is well-known that the contemporary dialogue between Orthodox and Anglicans, as an engagement and a necessity for the strengthening of relations, had its first fruits in the early years of the century that is ending. Thus, for example, immediately after the First World War, an Orthodox delegation under the Metropolitan of Athens, the future Oecumenical Patriarch, Meletios Metaxakis, met with a delegation of the Lambeth Conference. Similar dialogues were conducted by both the Romanian and Russian Orthodox Churches, in order that we might arrive at the first conference in Oxford of the mixed commission from the Orthodox and the Anglicans of the official theological Dialogue of the two Churches.

From the history and pre-history of the Dialogue it is easy to verify that our two traditions are drawing closer, as much from the theological point of view as from the cultural aspect. From here flows the responsibility of all of us to do all that is humanly possible for a responsible, thorough and duly-prepared study of the themes and problems, for the achievement of reconciliation in God and for the strengthening of the bond of

peace and love to the glory of our one God in Trinity.

Sharing these things with you, beloved brothers in Christ, we praise and congratulate you all from the depth of the heart for your service and commitment to the dialogue. As we urge you pray that you may always utter a "word easily understood", "since you are zealous ... for the building up of the Church" (I Cor.14:9-12).

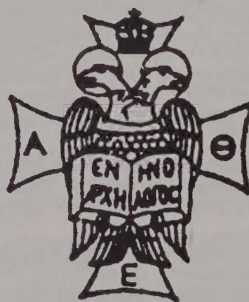
RECENT PUBLICATIONS

The 1996 Calendar and Year Book of the Archdiocese is now available from the Offices of the Archdiocese (5 Craven Hill, London W2 3EN) at a cost of £3.50 (including postage and packing). Now in its seventieth year of publication, it includes details of the Archdiocese and the parishes and organisations under it, a Liturgical Calendar, details of the other Orthodox Churches in the United Kingdom, and organisations of interest to members of the Archdiocese. A new feature is a colour supplement, this year dedicated to the 1900th Anniversary of the Revelation to St. John on the Island of Patmos.

The Orthodox Fellowship of St. John the Baptist's Calendar and Lectionary for 1996 according to the Revised Julian (New Style) Calendar is now available from Mrs. M. R. B. Gerrard (26 Denton Close, Botley, Oxford OX2 9BW) at a cost of £3.25 (post free).

YEAR - BOOK

1996

OF THE ARCHDIOCESE OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

**AVAILABLE ON REQUEST
FROM ALL GREEK ORTHODOX
CHURCHES AND THE OFFICES OF
THE GREEK ORTHODOX ARCHDIOCESE
IN GREAT BRITAIN.**

THE VISIT OF HIS ALL-HOLINESS THE OECUMENICAL PATRIARCH VARTHOLOMAEOS THE FIRST TO THE UNITED KINGDOM

From 2nd to 8th December, His All-Holiness Vartholomaeos I, Archbishop of Constantinople, New Rome, and Oecumenical Patriarch, the Prime Bishop of the worldwide family of Orthodox Churches, visited the United Kingdom.

The purpose of this visit was twofold - to return the October 1992 visit to Constantinople of Dr. George Carey, the Anglican Archbishop of Canterbury, and to make a pastoral visitation of the Archdiocese of Thyateira and Great Britain, one of the dioceses of the Oecumenical Throne.

His All-Holiness and his entourage arrived at Kent International Airport (at Manston, near Ramsgate) shortly before midday on Saturday 2nd December, and from there he went directly to his host's residence, the Old Palace in Canterbury.

In the mid-afternoon, he was present at Anglican Evening Worship in Canterbury Cathedral, during the course of which he exchanged "Liturgical Greetings" with Dr. Carey.

Later, he was the guest-of-honour at a small dinner party, given at the Old Palace.

The following day (Sunday), His All-Holiness attended the Divine Liturgy celebrated at the Greek Orthodox Church of St. Michael the Archangel in Margate, at which he received the Sacred Mysteries and blessed the congregation.

Returning to Canterbury, he attended Anglican Worship in the Cathedral, exchanging official greetings and gifts with his host, and visiting the site where Archbishop Thomas Becket was slain in 1170.

At midday, he was entertained to a private lunch at the Old Palace, Canterbury.

In the afternoon, he visited the Greek Orthodox Church of Saint Mark the Evangelist and Saint Photine in Folkestone (which is accommodated together with the Anglican church of St. Augustine of Canterbury).

In the evening, he was the guest-of-honour at a dinner hosted by the Lord-Lieutenant of Kent, Lord Kingsdown, in the Banqueting Hall of Leeds Castle, near Canterbury.

The next day, Monday, 4th December, he left Canterbury for London, where, at midday, he met Sir Nicholas Bonsor, the Minister of State for Foreign Affairs.

After lunch at Church House in Westminster, he attended presentations describing the work of the Education and the Social Responsibility Boards of the Church of England, and its Council for Christian Unity.

At 5.00 pm, he attended Anglican Evensong in Westminster Abbey, during which he made a brief address. In continuation, His All-Holiness delivered the Anglican and Eastern Churches' Association's 1995 Constantinople Lecture.

In the evening, he was the guest-of-honour at a Dinner hosted by the Nikaeen Club at Lambeth Palace.

The following morning, he received various people; and shortly after midday, he was himself received in audience by Her Majesty Queen Elizabeth II at Buckingham Palace.

He was entertained to lunch by the Turkish Ambassador to Great Britain, M. Ozdem Sanberk, at the Turkish Embassy.

In the afternoon, he held informal talks with the Anglican Communion at Partnership House in South-East London. This was followed by his host's Official Farewell, which was held in the Chapel of the House.

His visit to Dr. Carey being over, there then began the Patriarch's Pastoral Visit to his flock in the United Kingdom.

On the evening of 5th December, His All-Holiness celebrated Great Vespers at the Cathedral Church of St. Nicholas in Shepherd's Bush (West London), on the occasion of its patronal festival.

Afterwards, he attended a Dinner held in his honour by the Ambassador of the Hellenic Republic, M. Ilias Gounaris, at his Residence.

The next day, the Feast of St. Nicholas the Wonderworker, he celebrated the Divine Liturgy in the Cathedral Church of the Divine Wisdom in Bayswater in the presence of a large congregation.

After a Luncheon offered by the Cathedral's Brotherhood at Claridge's Hotel, His All-Holiness left for Farnborough Airport, from where he flew to Manchester to visit the historic Greek Orthodox Community there.

On his arrival at the Church of the Annunciation of the Mother of God in Salford, he presided at the Great Doxology. This service was attended by clergy and faithful from all over the north of England, with the choirs being drawn both from the local church and from the Ukrainian community. At the end of the service, His All-Holiness greeted and blessed all the members of the congregation.

Afterwards, the Community held a Reception and Dinner in honour of the Patriarch at an Hotel in Manchester.

The next morning, the Patriarch flew from Manchester to Stansted Airport to visit the Patriarchal Stavropegic Monastery of St. John the Baptist at Tolleshunt Knights (Essex) which comes under his direct authority. There, he presided at a Doxology which was followed by an exchange of Greetings.

Returning to London, he attended a Luncheon given in his honour by Theodoros and Yianna Angelopoulos at their home in Chelsea.

In the evening, he attended the Reception given in his honour by the Greek Community at Alexandra Palace in North London. The reception began with the Lord's Prayer and hymns, after which the Great Doxology was chanted. This was followed by Orthodox Church Hymns sung in English by the Elysian Choir. In continuation, brief greetings were addressed to the Patriarch by Archbishop Gregorios of Thyateira & Great Britain, Ioannis Hadjipateras, Georgios Christofides, Varnavas G. Mishi, Charis Sophocleides, and Nikolaos I. Hadjipateras, and these were followed by the Offering of Gifts. His All-Holiness then addressed the gathering. Traditional Greek Dances were then performed by the London Lyceum of Greek Women; and the reception ended with the Polychronion of His All-Holiness being sung by the choir of the School of Byzantine Music of the Archdiocese.

In continuation, the Patriarch attended a private dinner party given in his honour by King Constantine of the Hellenes.

On Friday 8th December, His All-Holiness left Farnborough Airport for Geveva at the end of a stay in Britain which had been filled with blessings for the Faithful of these Islands, and who will surely retain lasting memories of the few days that the Patriarch was able to be with them.

Throughout his stay in the United Kingdom, His All-Holiness was accompanied by Their Eminences the Metropolitan Chrysostomos of Ephesus, Ioannis of Pergamon, and Meliton of Philadelphia, the Very Revd. Deacons Tarasios and Elpidophoros, the Very Revd. Archimandrite Emmanouil Adamakis, and Georgios Choras, Nikolaos Manginas, Michail Bitsis and Vassilios Bouloudas, as well as by His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain.

ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ

1. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά οι κ.κ. Ανδρέας Βανδώρος και Χρήστος Ζωλότης. Αργότερα τέλεσε Αγιασμό στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής και στη συνέχεια τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η Lady Marina Marks, ο Δημήτρης Γεωργακόπουλος και ο Επίσκοπος Ζηνοπούλεως κ. Αρίσταρχος.
2. Παρακολούθησε διάλεξη του Καθηγητή του Πανεπιστημίου Κρήτης Πέτρου Θέμελη στο King's College του Λονδίνου.
3. Δέχθηκε διαδοχικά τον Γενικό πρόξενο της Ελλάδος κ. Γ. Κωστόλα, το ζεύγος Sanja Ljuić, τον π. Ιωσήφ Παλιούρα συνοδευόμενο από τους κ.κ. Λεόντιο Χριστοδούλου και Λοίζο Λοίζου, και την κα Παναγιώτα Λάμπρου με τη θυγατέρα της Νίκη. Αργότερα παρακολούθησε διάλεξη της Κατερίνας Δασκαλάκη, μέλους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με θέμα "Ελληνικός Πολιτισμός μετά το 2000".
4. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας Chester με την ευκαιρία των δέκα χρόνων από της ιδρύσεως της εκεί Κοινότητας. Αργότερα επισκέφθη το Ελληνικό Σχολείο της Κοινότητας Αγ. Νικολάου Liverpool και στη συνέχεια φιλοξενήθη στην οικία του Δημητρίου και Μαρίας Σεργίου.
5. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγ. Νικολάου Λίβερπουλ. Το απόγευμα κήρυξε στο Pembroke College στο Cambridge και αργότερα παρέκλήθη σε δείπνο στο Hall του Κολλεγίου.
6. Τέλεσε την κηδεία των δέκα χρόνων από της ιδρύσεως της εκεί Κοινότητας. Αργότερα τον επισκέφθη η Χίλντα Τζαβάρα και στη συνέχεια προήδρευσε της ειδικής Επιτροπής για την προετοιμασία της υποδοχής της Α.Θ. Παναγιότητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου.
7. Προήδρευσε συναντήσεων με επιτροπές των Ανεξαρτήτων Σχολείων και της Γραμματείας του ΕΦΕΠΕ σχετικά με την επίσκεψη του Οικουμ. Πατριάρχου.
8. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον εορτάζοντα Ιερό Ναό Αρχαγγέλου Μιχαήλ Margate. Το απόγευμα τον επισκέφθηκαν στην Αρχιεπισκοπή ο Βασιλείας και η Μαρία Ηλία και αργότερα ο Αθανάσιος και η Ιωάννα Πατσιώτη, οι οποίοι και παρέκλήθησαν σε δείπνο στην Αρχιεπισκοπή.
9. Τον επισκέφθη ο κ. Νίκος Χάρης. Αργότερα τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον εορτάζοντα Ιερό Ναό Αγίου Νεκταρίου Battersea. Το απόγευμα τέλεσε την κηδεία της Βεατρίκης Γκράουστον στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Το βράδυ τον επισκέφθη ο Καθηγητής Άντης Νικολαΐδης, ο οποίος και παρέκλήθη σε δείπνο στην Αρχιεπισκοπή.
10. Προήδρευσε συνεδρίας στην Αρχιεπισκοπή για την υποδοχή του Οικουμ. Πατριάρχου. Το μεσημέρι παρέκλήθη σε γεύμα που παρέθεσε ο Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος προς τιμήν του νέου Προξένου κ. Ανδρέα Ψυχάρη. Το βράδυ προήδρευσε συνεδρίας της Επιτροπής για την υποδοχή του Οικουμ. Πατριάρχου.
11. Παρέθεσε γεύμα στην Αρχιεπισκοπή προς τιμήν του Σεβ. Μητροπολίτου Ηλιουπόλεως και Θείρων κ. Αθανασίου. Το βράδυ παρέστη διαδοχικά στις κοινωνικές εκδηλώσεις του Συνδέσμου Αγγλο-Ακανθώ και της Κοινότητας Αγ. Αικατερίνης Barnet.
12. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίων Κοσμά και Δαμιανού των Αναργύρων και στη συνέχεια τα εγκαίνια του νεοδημητού οικήματος της Κοινότητας. Αργότερα παρέστη στο Συνέδριο των Ελληνορθόδοξων Κοινοτήτων Μ. Βρετανίας που έγινε στον Καθεδρικό Ναό Τιμίου Σταυρού Χέντον.
13. Παρέθεσε γεύμα στην Αρχιεπισκοπή προς τιμήν του Σεβ. Μητροπολίτου Ηλιουπόλεως και Θείρων κ. Αθανασίου.
14. Παρέστη σε μουσική Ξυναυλία στον Αγγλικανικό Καθεδρικό Ναό του Αγίου Παύλου Λονδίνου.
17. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά οι κ.κ. Γεώργιος Λαϊμός, Χάρης Σοφοκλείδης και Γ. Ροδίτης.
18. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής και χειροτόνησε σε διάκονο τον Θεοφάνη Πέτρου. Αργότερα τον επισκέφθη ο κ. Ιωάννης Παλαϊοκρασάς. Το βράδυ παρέστη στην Κοινωνική Εκδήλωση του Ανεξαρτήτου Σχολείου Finchley.
19. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό της Παναγίας Nottingham. Το βράδυ παρέστη στην Κοινωνική Εκδήλωση του Συνδέσμου Χοιροκοιτίας Αγγλίας.
20. Τον επισκέφθηκαν ο Θεοφίλ. Επίσκοπος Ζηνοπούλεως κ. Αρίσταρχος και ο κ. Νίκος Σκηνίτης. Το απόγευμα παρέστη στη συνεδρία των Προέδρων του Συμβουλίου Χριστιανών και Ιουδαίων. Το βράδυ συναντήθηκε με τους εκπροσώπους του Υπουργείου Κύπρου κ. Φυλακτού, κ. Κουγιιάλη και κ. Ανδρέα Δαμιανού και στη συνέχεια με τη Γραμματεία του ΕΦΕΠΕ. Αργότερα παρέκλήθησαν όλοι σε δείπνο στην Αρχιεπισκοπή.
21. Τον επισκέφθη ο Πρωτοπ. Αλέξανδρος Cherney και αργότερα εκπρόσωποι των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης.
22. Παρέστη σε εκδήλωση στο Ελληνικό Κέντρο για την παρουσίαση του βιβλίου του μ. Αρχιμ. Παύλου Εγγλεζάκη με θέμα "Studies on the History of the Church of Cyprus: 4th - 20th Centuries".
23. Τον επισκέφθηκαν ο Charles και η Κατερίνα Woodruff και αργότερα ο κ. Κώστας Παπαδόπουλος.
24. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η Μαρία Χαρίτου, ο Ζήσης Ποτάκης, ο Επίσκοπος Ζηνοπούλεως κ. Αρίσταρχος και ο κ. Γ. Πετρίδης.
25. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον εορτάζοντα Ιερό Ναό της Αγίας Αικατερίνης Barnet. Αργότερα τον επισκέφθηκαν διαδοχικά οι κ.κ. Βάσος Βιολάρης, Ανδρέας Γεωργίου και Ανδρέας Δαμιανού. Το βράδυ παρέστη σε κοινωνική εκδήλωση στο Ελληνικό Κέντρο για τα παιδιά-θύματα του πολέμου.
26. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγ. Ιωάννη Θεολόγου Hackney. Το απόγευμα τέλεσε τους γάμους του Ιωάννη Δεσπότη και της Γεωργίας Σεργίου στον Καθεδρικό Ναό Αγίων Πάντων Λονδίνου.
27. Επισκέφθη την Έκθεση Ιερών Αμφειών στην Αίθουσα Τελετών της

- Κοινότητας Τιμίου Σταυρού και Αρχαγγέλου Μιχαήλ Χέντον. Αργότερα τον επισκέφθη η κα Ανδρούλα Σωτηριάδου και το βράδυ προήδρευσε συνεδρίας των Κηδεμόνων της Αρχιεπισκοπής.
28. Παρέστη στην έναρξη της 6ης Γενικής Συνόδου της Εκκλησίας της Αγγλίας στο Westminster Abbey. Αργότερα τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Δρ Michael Brett-Crowther μετά της συζύγου του, και ο Καθηγητής Γαβριήλ Παναγή. Το βράδυ παρέστη στη διάλεξη του κ. Χάρη Μεττή στο Ελληνικό Κέντρο με θέμα "Ο Ελληνισμός της Μ. Βρετανίας".
 29. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η κα Ανδρούλα Κυνιάρη, ο Πρέσβυς Γεώργιος Παπούλιας, και ο Ιωάννης Π. Δεσπότης.
 30. Παρέστη σε Εσπερινό στον Westminster Cathedral τη παρουσία της Βασιλίσσας Ελισάβετ και στη συνέχεια σε τιμητική εκδήλωση για την Πρόεδρο της Βρετανικής Βουλής Betty Boothroyd. Αργότερα τον επισκέφθηκαν ο Γεράσιμος και η Κατερίνα Μεταξά.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

2. Υπεδέχθη στο αεροδρόμιο του Kent τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο μετά της συνοδείας του και ακολουθώντας τον συνοδεύσε στο Canterbury όπου και παρέμειναν ως προσκεκλημένοι του Αρχιεπισκόπου Καντουαρίας.
8. Απεχαιρέτησε τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη στο αεροδρόμιο Farnborough. Ακολουθώντας μετέβη στην πόλη York όπου παρέστη στην ενθρόνισή του Δρ David Hope ως νέου Αγγλικανού Αρχιεπισκόπου York.
9. Μετέβη στην Κύπρο.
10. Τέλεσε τους γάμους του Μενέλαου Σιακόλα και της Γαλάτειας Κουτουρούση στον Ιερό Ναό Αγ. Ομολογητών Λευκωσίας.
11. Επέστρεψε από την Κύπρο.
12. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο ηγουμένος Δεινίολο και ο π. Χαράλαμπος Λέοντας μετά της πρεσβυτέρας. Το εσπέρας προήδρευσε συνεδρίας του ΕΦΕΠΕ.
13. Παρέστη σε εκδήλωση που οργάνωσε η Πριγκίπισσα Κατερίνα της Γιουγκοσλαβίας.
14. Τον επισκέφθη ο κ. Κύρος Ακρίτας.
15. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο δημοσιογράφος Νίκος Παπαχρήστου και μέλη της Νεολαίας της Νέας Δημοκρατίας. Το βράδυ παρακολούθησε την θεατρική παράσταση "The Son of Man" του Dennis Potter στο Θέατρο Pit του Λονδίνου.
16. Μετέβη στη Γλασκώβη όπου επισκέφθη το εκεί Ελληνικό Σχολείο και μετά παρέκλήθη σε γεύμα με τον Sir Αργυρό Στάκη και τη σύζυγό του. Το απόγευμα συναντήθηκε με τον κ. Χάρη Νικόλα.
17. Μετέβη στο Εδιμβούργο όπου επισκέφθηκε στο Νοσοκομείο των ασθενούντων Αρχιμ. John Maitland-Moir. Επιστρέφοντας στη Γλασκώβη τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον εκεί Καθεδρικό Ναό του Απ. Λουκά. Ακολουθώντας παρακολούθησε τη γιορτή του Σχολείου της Κοινότητας και στη συνέχεια προήδρευσε συνεδρίας των Κοινοτικών Συμβουλίων. Αργότερα επέστρεψε στο Λονδίνο.
18. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά οι κ.κ. Ανδρέας Δαμιανού, Γεώργιος Χατζηφάνης, Κύπρος Νικόλας και η κα Βάνα Σπούλου.
19. Προήδρευσε συνάξεως των Βοηθών Επισκόπων της Αρχιεπισκοπής. Αργότερα τον επισκέφθη η κα Κ. Βουδάρη.
20. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η κα Έλλη Παπαφώτη, Κων/τίνος Τριανταφυλλίδης, Μαργαρίτα Χασάπογλου και Κ. Κωνσταντινίδης. Το απόγευμα παρέστη σε εκδήλωση για ανάπτυξη παιδιά στον Καθεδρικό Ναό της Παναγίας Camberwell, Λ. Λονδίνου.
21. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο π. Διονύσιος συνοδευόμενος από τον π. Ιωσήφ Παλιούρα, και ο Δρ. Α. Παπαδάκης.
22. Τέλεσε την ακολουθία των Ωρών στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Στη συνέχεια τον επισκέφθηκαν παιδιά της Ελληνικής Σχολής Λονδίνου και στη αργότερα η Ιωάννα και Αθανάσιος Πατσιώτης, και ο κ. Ζπ. Πολέμης.
24. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στην Κοινότητα του Ευαγγελισμού Maidstone και το απόγευμα Μέγα Εσπερινό στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής.
25. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό Αγίας Σοφίας Λονδίνου. Το μεσημέρι παρέκλήθη σε γεύμα στην Αρχιεπισκοπή με την οικογένειά του κ. Πασχάλη Δρικούδη.
26. Ανεχώρησε για την Αθήνα. Το βράδυ φιλοξενήθηκε σε δείπνο από τον κ. Ιωάννη Αθανασιάδη.
27. Τέλεσε τους γάμους του Πελοπίδα Β. Χατζηγιάννου και της Σοφίας Καλδή στον Ιερό Ναό της Αγίας Φιλοθέης Αθηνών.
28. Επισκέφθη διαδοχικά τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Σεραφείμ, τον Πρόεδρο της Κύπρου κ. Γλαύκο Κληρίδη, τον Υπουργό Εξωτερικών της Κύπρου κ. Αλέκο Μιχαηλίδη, και τον δικηγόρο κ. Παναγιώτη Γιόρκα στο σπίτι του. Το απόγευμα επέστρεψε στο Λονδίνο και το βράδυ παρέκλήθη σε δείπνο με την οικογένεια Πόλη και Ελισάβετ Γιαννοπούλου.
29. Τον επισκέφθηκαν οι κ.κ. Ανδρέας Χριστοδούλου και Κωνσταντής Χαρολάμπους της Ιερατικής Σχολής Απ. Βαρνάβα Κύπρου. Το απόγευμα τον επισκέφθηκαν οι κ.κ. Γεώργιος Χατζηφάνης, Νικόλαος Ιακωβίδης και Διαμαντής Π. Πατέρας. Αργότερα τον επισκέφθη ο κ. Νικόλαος Δ. Πατέρας, και το βράδυ επισκέφθη την οικία του Ορθοδόξου και της Ρεβέκκας Ορθοδόξου.
30. Παρέκλήθη σε γεύμα στην Αρχιεπισκοπή με τον Παναγιώτη και τη Δέσποινα Θεοχάρους και τον Αντώνη και Σαββούλα Φιλιππίδη και τα παιδιά τους.
31. Τέλεσε τη Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγ. Ελευθερίου στο Leyton. Το απόγευμα τέλεσε Μέγα Εσπερινό και έκοψε τη Βασιλόπιττα στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Το βράδυ παρέστη στην ετήσια Χοροεσπερίδα του Λυκείου Ελληνίδων και έκοψε την καθιερωμένη Βασιλόπιττα.

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY

NOVEMBER

1. During the morning, His Eminence received Andreas Vadoros and Christos Zoletis. In the early afternoon, he held an Aghiasmos in the chapel of the Archdiocese. He received Lady Marina Marks and Dimitrios Georgakopoulos during the later afternoon; and Bishop Aristarchos of Zenoupolis in the evening.

2. In the evening, he attended the lecture by Prof. Petros Themelis of the University of Crete entitled "Recent research in ancient Messene", and which was jointly organised by the Greek Archaeological Committee [UK] and King's College, London, as well as the reception and supper held in continuation.

3. During the morning, he received Georgios Kostoulas (Hellenic Consul-General); Mrs. Sanja Ljubic and her husband; Father Iosif Paliouras together with Leondios Christodoulou and Loizos Loizou & Mrs Panayioti Lambrou and her daughter Niki. In the evening, he attended the lecture given at the Hellenic Centre by Miss Katerina E. Daskalakis (a member of the European Parliament) and entitled "Greek Culture after the year 2000".

4. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Barbara in Chester on the occasion of the tenth anniversary of the founding of the Community. In the afternoon, he visited the Greek School of the Community of Liverpool; and later had supper at the house of Dimitrios and Maria Serghiou, where he spent the night.

5. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Nicholas in Liverpool. In the evening, he preached at Evensong in the chapel of Pembroke College in Cambridge, partaking afterwards in the High Table Dinner in the College's Hall.

6. At midday, he presided at the funeral of Costas M. Lemos in the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. In the afternoon, he received Miss Hilda Tzavaras. In the evening, he presided at a meeting of representatives of the various Greek bodies in the United Kingdom, held to prepare for the visit of His All-Holiness Patriarch Vartholomaios.

7. In the evening, he presided at meetings of the Committees of the Independent Schools of England and the Secretariat of EFPE to prepare for the visit of His All-Holiness.

8. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Michael the Archangel in Margate on the occasion of its patronal feast. In the afternoon, he received Vassilios & Maria Ili. He entertained Ioanna & Athanasios Patsiotis to supper.

9. In the morning, he received Nikos Charis. He then celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Nectarius in Battersea on the occasion of its patronal feast. In the afternoon, he presided at the funeral of Mrs. Beatrice Gratsou in the chapel of the Archdiocese. In the evening, he entertained Prof. Andis Nikolaidis to supper.

10. In the morning, he presided at a meeting held at the Archdiocese in connection with arrangements for the Patriarch's visit. At midday, he was present at a luncheon held by the Hellenic Consul-General in honour of Andreas Psycharis. In the evening, he attended at a meeting of the Committee that had been set up to co-ordinate the arrangements for the Patriarch's visit.

11. At midday, he entertained Metropolitan Athanasios of Heliopolis & Thyra to lunch at the Archdiocese. In the evening, he attended the dinners organised by the Anglo-Akanthou Society at the Royal National Hotel, and the Community of Barnet (Hendon) at the London Marriott Hotel.

12. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Cosmas & Damian in Gospel Oak, and afterwards attended the inauguration of the Community Centre that has been built alongside it. In the afternoon, he was present at the Bi-annual Conference of the Association of Greek Orthodox Communities, held in the Cultural Centre of Holy Cross' Cathedral in Golders Green.

13. In the evening, he entertained Metropolitan Athanasios of Heliopolis & Thyra to supper at the Archdiocese.

14. In the evening, he attended a concert of Christian and Jewish music held at St. Paul's Cathedral.

15. During the day, he received Georgios Laemos, Haris Sophokleidis and G. Roditis.

16. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy in the chapel of the Archdiocese during the course of which he ordained Theophanis Petrou to the diaconate. Later, he received Yiannis Palaokrassas. In the evening, he attended the annual Dinner-Dance of the Independent Greek School of Finchley.

17. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of the Mother of God in Nottingham. In the evening, he attended an event organised by the Choroikolia Association.

18. In the morning, he received Bishop Aristarchos of Zenoupolis and Nikos Skinitis. In the afternoon, he attended a meeting of the Presidents of the Council of Christians and Jews at Lambeth Palace. In the evening, he received Messrs. Phylaktou, Kouyialis & Damianou; and (later) the Secretariat of EFPE. Afterwards, he entertained his guests to a buffet supper.

19. In the afternoon, he received Protospyter Alexander Cherney. Later, he presided at a meeting of representatives of the Press and other means of Communications.

20. In the evening, he was present at the Hellenic Centre for the launch of the book "Studies on the History of the Church of Cyprus: 4th-20th Centuries" by the late Archimandrite Pavlos (Venediktos) Englezakis, at which he spoke.

21. He received Charles & Katerina Woodruff, and Costas Papadopoulos.

22. During the day he received Miss Maria Haritou, Zisis Fotakis, Bishop Aristarchos of Zenoupolis, & G. Petridis.

23. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy for the Community in Barnet on the occasion of the feast of their patron, St. Catherine. In the afternoon, he received Vassos Violaris, Andreas Georgiou & Andreas Damianou. In the evening, he attended the annual Dinner-Dance of the Women's Committee for Children Victims of War at the Hellenic Centre.

24. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. John the Theologian in Hackney. In the afternoon, he blessed the marriage of Ioannis Despoti and Georgia Serghiou at the Cathedral of All Saints in Camden Town.

25. At midday, he visited an exhibition of religious tailoring in the Cultural Centre of the Cathedral of the Holy Cross in Golders Green. In the afternoon, he received Mrs Androula Sotiriadou. In the evening, he presided at a meeting of the Trustees of the Archdiocese.

26. In the morning, he was present at the inauguration of the Sixth General Synod of the Church of England which began with a act of worship in Westminster Abbey, followed by a ceremony in Church House, Westminster. In the afternoon, he received Dr. & Mrs. Michael Brett-Crowther, and Prof. Gabriel Panayi. In the evening, he attended the lecture given at the Hellenic Centre by Charis Mettis on the subject "Hellenism in Great Britain".

27. He received Miss Androula Kyniari, and Ambassador Georgios Papoulas during the morning, and Yiannis P. Despotis in the afternoon.

28. In the afternoon, he attended Vespers in Westminster Cathedral held in the presence of Her Majesty the Queen on the occasion of the centenary of the Cathedral's foundation. In continuation, he was present at a reception held at Speaker's House, Westminster, during which the Interfaith Gold Medallion was presented to the Rt. Hon. Betty Boothroyd, Speaker of the House of Commons. Returning to the Archdiocese, he blessed Gerasimos and Katerina Metaxas at a ceremony in the Chapel.

DECEMBER

1. His Eminence was present at Kent International Airport at Manston to greet His All-Holiness the Oecumenical Patriarch on his arrival in the United Kingdom at the beginning of his official visit to the Archbishop of Canterbury and his pastoral visit to the Archdiocese of Thyateira and Great Britain; and accompanied him throughout this visit.

2. In the morning, he was present at Farnborough Airport to bid farewell to His All-Holiness on his departure for Geneva. He then travelled to York for the enthronement of Dr. David Hope as Anglican Archbishop of York.

3. He left for Cyprus where, the following day, he blessed the marriage of Menelaos Shakolaos and Galatia Koutourousi in the church of the Holy Confessors in Nicosia.

4. He returned from Cyprus.

5. He received Hegumen Deiniol in the morning, and Fr. Charalambos Leondos and his presbytera in the afternoon. In the evening, he presided at a meeting of E.F.E.P.E. at the Archdiocese.

6. In the evening, he attended the "Slava" of Crown-Princess Catherine of Yugoslavia.

7. At midday, he received Kyros Akritas.

8. He was interviewed by Nikos Papachristou in the morning; and, in the afternoon, he received members of the Youth Organisation of the (Greek) "New Democracy" political party. In the evening, he attended a performance of Dennis Potter's play "The Son of Man" at the Pit Theatre in London's Barbican.

9. He travelled by air to Glasgow where, in the morning, he visited the Greek School. He had lunch in Dunblane with Sir Reo and Lady Stakis. In the evening, he visited Charis Nicholas.

10. He went to Edinburgh in the early morning to visit Archimandrite John Maitland-Moir, who was in hospital. Returning to Glasgow, he celebrated the Divine Liturgy in the Cathedral of St. Luke the Evangelist. Afterwards, he attended the Greek School's celebration that was held on the premises of the church. He had lunch with members of the Cathedral's committee; and afterwards presided at a meeting of the parish and school committees. He returned to London in the evening.

11. In the morning, he received Andreas Damianou. At midday, he visited Kyros Nicholas. Later, he received Georgios Hadjifanis, and Mrs. Vana Spoulou.

12. In the afternoon, he presided at a meeting of the London-based assistant bishops at Thyateira House. In the afternoon, he received Mrs. Kelli Bourdara.

13. During the morning, he received Mrs. Elli Papaphoti, and Constantinos Triandafyllidis. He entertained Mrs. Margharita Hasapoglou and K. Konstantinidis to lunch. In the evening, he attended a Christmas party for handicapped-children held at St. Mary's Cathedral in Camberwell, at which the Deputy Mayor of Southwark was also present.

14. During the morning, he received Father Dionysios from the Haghiortie Monastery of Xenophontos (accompanied by Father Iosif Paliouras), and Dr. Andreas Papadakis.

15. In the morning, he read the Royal Hours for the Feast of Christmas in the Chapel of the Archdiocese. At midday, the children of the Greek School of London called on him to sing carols. He received Ioanna and Athanasios Patsiotis in the afternoon, and Spyros Polemis in the evening.

16. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy for the Community of the Annunciation that worships in Boxley near Maidstone. In the evening, he presided at the Great Vespers of Christmas in the Chapel of the Archdiocese.

17. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. At midday, he entertained Mr & Mrs Paschalis Drikoudis and their children to lunch.

18. He left for Athens in the morning. In the evening, he had supper at the house of Yiannis Athanasiadis.

19. In the evening, he blessed the marriage of Pelopidas V. Hadjioannou and Sophia Kaldi at the church of St. Philothei in Philothei.

20. During the morning, he visited Archbishop Seraphim of Athens and All Greece, President Glafkos Kiridis of Cyprus, Alekos Michailidis, and Panayiotis Yiorkas. He returned from Athens in the mid-afternoon. In the evening, he entertained Polis & Elisavet Yiannopoulos to supper.

21. In the morning, he received Andreas Christodoulou and Constantinos Charalambous, students at St. Barnabas' Ecclesiastical School in Cyprus. In the afternoon, he held a meeting with Georgios Hadjifanis, Nikolaos Iakovidis and Diamandis P. Pateras. Later, he received Nikolaos D. Pateras. In the evening, he visited the family of Orthodoxos and Revekka Orthodoxos.

22. At midday, he entertained Panayiotis and Despoina Theocharous to lunch, later being joined by Antonis and Savvoula Philippidis and their children.

23. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Eleutherios in Leyton. In the early evening, he presided at Great Vespers and the Cutting of the New Year's Cake (Vassilopitta) in the chapel of the Archdiocese. Later, he was present at the Lyceum of Greek Women's New Year's Eve Ball at the Mayfair Intercontinental Hotel, at which he cut the Vassilopitta.